לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

יום ג', ו' בכסלו תשמ"ו, 19 בנובמבר 1985 / שנה מ"ג מס' 12889 / המחיר —.630 שקל כולל מע"מ

7 מול 7 — בשולחן הפיסגה

ז'נווה. — 14 אישים, שבעה מכל צד, ישבו היום ומחר אלה מול אלה בדיוני ועידת הפיסגה האמריקנית־הסובייטית בז'נווה.

בצד הסובייטי ישתתפו, מלבד המזכיר הכללי של המפלגה הקומוניסטית, מיכאיל גורבצ'וב, האישים הבאים: אדוארד שבארדנדזה, שר החוץ, גיאורגי קורנייבקו, סגן ראשון לשר־החוץ, מומחה לענייני אמריקה, אנטולי דוברינין, שגריר בריה"מ בארה"ב, בוריס יעקובלב, ראש מחלקת התעמולה בוועד המרכזי, אלכסנדר אלכסנדרוב, יועץ המזכיר הכללי, אדם מבריק אך בלתי מתבלט, שדעתו בענינים בינלאומיים היתה בעלת משקל רב לגבי כל המנהיגים הסובייטיים מאז ברז'נייב, ליאוניד זאמיאטין, ראש המחלקה להסברה בינלאומית בוועד המרכזי.

בצד האמריקני, ישבו ליד הנשיא ריגן היועצים הבאים: ג'ורג' שולץ, רוברט מקפרליין, דונלד ריגן, ארתור הרטמן, זאק מאטלוק, גב' רוזאן ריגוויי. (עי"צ)

בפגישה בארבע עיניים — תיפתח הבוקר הפיסגה הראשונה מאז '79

גורבצ'וב: נעשה הכל להפסקת מירוץ החימוש — רייגן: לשנינו אותן הכוונות

אופטימיות זהירה השתררה בז'נבה ערב תחילת השיחות ● סבורים שהסובייטים יעלו ביוזמתם נושא המזרח־התיכון ● הצלחת הדיונים בנושא המרכזי בפיסגה — פירוק הנשק הגרעיני והפסקת פיתוח כלי נשק בחלל — תקבע ההתייחסות לשאר הנושאים

מצונן מן הכפור — מנהיג בריה"מ גורבאצ'וב ורעייתו ראיסה בבואם אתמול לג'נבה (צילום: רדיו של אי.פי.)

מאת יוסף אלפרן, כתבנו בשווייץ וסוכנויות הידיעות

ז'נווה. — הנשיא רייגן הגיב אתמול בחיוב על הודעתו של המנהיג הסובייטי, גורבצ'וב, עם הגיעו לז'נווה, כי „נעשה כל מה שניתן לעשות על מנת להפסיק את מירוץ החימוש שלא היה לו תקדים בעולם והרחבתו למישורים חדשים".

הנשיא רייגן אמר: „אם אלה הם דבריו, יש לשנינו אותן הכוונות. אם הרגשתו בעניין זה חזקה כמו שלי, אז אנו נשים קץ למירוץ החימוש".

שני מנהיגי מעצמות־העל יפתחו את השיחות ביניהם בפגישת פנים־אל־פנים הבוקר בווילה „פליר דה או". לאחר מכן תתקיים פגישה נוספת בהשתתפות המפליות של שני המנהיגים.

(המשך בעמוד 16)

אירינה גריבנינה — „מפוצצת" מסיבות עתונאים של הסובייטים

ז'נווה. — הדובר הסובייטי, ולדימיר לומייקו, פרש אתמול בזעם ממסיבת עיתונאים ערב ועידת הפיסגה בז'נווה, כאשר מהגרת רוסיה ממתנגדי המשטר פוצצה בפעם השנייה בתוך

(המשך בעמוד 16)

פיסגת מעילי הפרווה של הגברות הראשונות ● עמוד 2

פחות חדשות — יותר הפוגות / צלצול מהיר ● עמוד 2

מודעי ידרוש קיצוץ של 600 מיליון דולר ● עמוד 3

זמיר שב וקובע: החלטות יש"ע — הרס החוק ● עמוד 4

מאסר עד 9 שנים — לחוטפי „אקילה לאורו" ● עמוד 17

חשש לאזילת מלאי התרופות במדינה ● עמוד 18

הושעה קצין שסרב להדוף נשות השוטרים ● עמוד 20

לגליון היום מצורף „הדף הירוק"

עוד צעד לשיחות שלום

ההכנות לפיסגת רייגן־גורבאצ'וב ולהבדיל חריב פרס־שרון, עצרו בשבועות האחרונים את זרימתו של תהליך ההכנה לשיחות שלום אפשריות בינינו לבין הירדנים, הפלשתינים ואולי אף הסורים. אך העולם הערבי לא פסק מלתסוס, אלא להיפך. ההתקרבות בין ירדן לסוריה, התחממות בעוד מעלות אחדות, וההתרחקות בין ירדן לאש"ף, התקררה והצטננה במקביל. מצרים זכתה לרהאבליטציה מלאה של מדינות ערב העשירות, ובראש וראשונה של ערב הסעודית – צעד בעל חשיבות אדירה מבחינת קידומו של השלום. הסרת החרם ממצרים פירושה הסכמה סעודית גלויה לקיום יחסים דיפלומאטיים, והיו אלו חלקיים ככל שיהיו, בין ירושלים לקהיר, והשלמה סעודית דה־פקטו לא רק עם עצם קיומה של ישראל, אלא עם הכרה ערבית מלאה בכך. גם אם שילמה ממשלת מצרים תמורת שובתה החגיגית אל חיק מה שמכונה „האומה הערבית הגדולה" מחיר פוליטי מסויים, בעיקר בדמות קבלת הפנים המכובדת שערכה ליאסר ערפאת, אין בכך כדי לבטל את חשיבות התמורה בגישתן של ערב הסעודית, כוויית ונסיכויות הנפט העשירות, כלפיה. בסופו של דבר יתפזרו כך יש לקוות, העננים הכבדים המכסים עתה את יחסי השלום בינינו לבין מצרים. ונשוב לראות ישראלים בקהיר, סועדים את ליבם בבית קפה אחד עם שרי ממשלה מצרים. מנקודת ראות זו, וממיכלול טעמים מדיניים, יש לראות בחיוב רב את הזמנתו של השר עזר ויצמן לביקור במצרים; מצער מאוד ששר־החוץ יצחק שמיר מתנגד לביקור זה מנימוקים של פרוטוקול דיפלומאטי ריק. זו היא קטנוניות שאינה יאה למי שאמור להיות בעוד עשרה חודשים ראש־הממשלה.

בדבריו אתמול בוועדת החוץ והבטחון התקרב גם ראש־הממשלה שמעון פרס עוד מספר צעדים אל נקודת הזינוק של שיחות השלום. ואף זו התפתחות חיובית חשובה. עניין הוועידה הבינלאומית הפך למדיניות ישראלית רשמית, ולא עוד תהליך הנכפה עלינו מבחוץ. פרס זנח, ובצדק, את התנאי שהועלה בעבר להשתתפות סובייטית בוועידה כזו, כלומר תחילה חידוש היחסים הדיפלומאטיים ורק אחר־כך הסכמה למעורבות מדינית. פתיחת שערי ברית־המועצות להגירת יהודים חשובה לישראל לאין ערוך יותר מבואו של איזה דיפלומאט סובייטי זוטר לרמת־גן. מה גם שעל־ידי עצם היותה צד ללוויי שיחות־השלום תצטרך מוסקבה, מהר מאוד, לחדש קשרים ישירים עם ישראל. בנושא הסורי צריך להאזין היטב לכל דברי שר־הבטחון יצחק רבין בוואשינגטון (אשר הופעותיו בארצות־הברית היו משכנעות מאוד, בטוחות בעצמן ודיברו היטב אל ליבם ורוחם של המדינאים וקובעי דעת הקהל שם), שבהחלטה רמז לדמשק שיש על מה לדבר — לנוכח ההכחשות היותר מאוחרות. בכל ההתפתחויות הללו יש גרעין מתרחב של אופטימיות. אך אסור להיגרר לאופוריה. בין הדיבורים על השלום קשה עד מאוד לפעמים, להבקיע את הדרך אל מעשה השלום עצמו, והמיכשולים עדיין רבים ותקועים עמוק במקומות.

ישראל הסכימה שארה"ב תרכך תנאיה לשיתוף אש"ף במו"מ

על כך דיווח רה"מ לוועדת חוץ ובטחון ● התנאים האמריקניים המרוככים: אש"ף יכיר ב־242 ו־338 — יחדל מטרור — ייכנס למו"מ עם ישראל ● החידוש: ויתור על הדרישה („המשפילה" — לדברי רה"מ) כי יכיר בזכות קיומה של ישראל ● משמעות השינוי: אם יסכים אש"ף אי־פעם למו"מ ישיר עם ישראל — ייתכן שישראל תשתתף בו

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

ישראל הסכימה שארצות־הברית תרכך את תנאיה להשתתפות אש"ף בתהליך המדיני במזרח־התיכון אמר אתמול ראש־הממשלה ש. פרס בישיבתה של ועדת החוץ והבטחון.

לפי בקשת ירדן ביררה ארה"ב, אם תסכים ישראל לכך שהתנאים האמריקניים להשתתפות אש"ף במו"מ המדיני יהיו כדלקמן: א) אש"ף יכיר בהחלטות מועצת הבטחון 242 ו־338. ב) אש"ף יחדל מן הטרור. ג) אש"ף ייכנס למו"מ ישיר עם ישראל.

החידוש — השמטת הדבר: לכתבנו הוסבר, כי תנאי אחרון זה מהווה חידוש, שכן לפני עשר שנים התחייב מזכיר המדינה דאז, כי ארה"ב תתבע מאש"ף שיכיר בזכות קיומה של ישראל. החידוש אם היה על התיבה „זכות" והויתור על ההכרה בזכות קיומה של ישראל, לטובת

(סוף בעמוד 16)

תליינה של חנה סנש: היום לא הייתי נוהג אחרת

מאת מוטי במוק, כתב „על המשמר" בכנסת

התובע ההונגרי, שהיה בין חורצי גזר דין המוות של חנה סנש בהונגריה, בזמן השואה, לא חוזר בו היום מהחלטתו הרצחנית. דברים אלה אמר בשבוע שעבר גיולה סימון, „השופט", לח"כ דב שילנסקי בארגנטינה.

שילנסקי, שהינו ניצול שואה, שב לארץ לאחרונה מארגנטינה, שם נפגש בעיר טינדל הסמוכה לבואנוס איירס, עם „השופט" ההונגרי־נאצי.

שילנסקי קיבל את כתובתו של השופט לאחר ששילם שוחד לאורח ארגנטיני המקורב לקהילה הנאצית בדרום אמריקה.

שילנסקי מול גיולה סימון

ביתו של סימון, אדם אמיד, נשמר ע"י מספר שומרי ראש. הוא ידע כי יהודים מישראל עומדים „לבקרו", שילנסקי הגיע לעיר טינדל יחד עם יהודים ארגנטינאים חמושים, סמוך לביתו של סימון, ישיש בן 72. הם התקשרו בטלפון לרוצח והודיעו לו, כי הם בדרך. השיחה בין שילנסקי לנאצי הוקלטה כולה ע"י שילנסקי. סימון זכר את פרשת הצנחנית הישראלית הצעירה, למרות שמאז כבר עברו 41 שנה. הוא ציין את אומץ ליבה והדגיש כי לו היתה מבקשת חנינה יתכן שלא היו מוציאים אותה להורג. עוד אמר הנ"ל, כי בניגוד למקרים אחרים, מיהרו הפעם השלטונות הנאציים של הונגריה להוציא את סנש להורג. נראה כי חנה סנש הוציאה אותם משיווי משקלם: סנש שעלתה ארצה ב־1939, מבודפשט, אמרה לשוביה בגאווה כלתי מוסתרת, כי היא שונאת את אומת ההונגרים, כיון שההונגרים שיתפו פעולה עם הנאצים.

בתשובה לשאלה של שילנסקי אמר ה„שופט" שגזר מוות על חנה סנש, כי היה חוזר על החלטתו, לו היה יכול להתחיל את חייו מחדש. „כי הייתי שופט צבאי וכך קבע החוק".

תסיסה בישובים הערביים עקב ההחלטה לסגור את „שטח 9"

מדובר בסגירת 1500 דונם בשלב ראשון כדי לאפשר לצה"ל להתאמן בשטח ● ד"ר גינת התנגד להחלטה

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

ההחלטה לסגור שוב חלק מ„שטח אש 9" ולמנוע כניסת אזרחים לתוכו כדי לעבד את אדמותיהם, עוררה תסיסה בקרב הישובים הערביים בגליל.

אתמול נפגשו ראשי המועצות המקומיות דיר חנא, סכנין ועראבה עם מפקד משטרת מרחב הגליל כדי לברר היכן ומתי יחל ביצוע צו הסגירה.

ראש מועצת עראבה מסר, שאם מדובר בסגירת שטח לצרכים צבאיים באותם המקומות בהם לא נזקקים האיכרים לעבד את אדמותיהם, לא תהיה בעיה מצד הישובים הערביים. אולם, אם מדובר בסגירת שטחים מעובדים, יתנגדו התושבים בתוקף להחלטה זו.

ראש מועצת סכנין, מוחמד גנאיים, ניסה אתמול לקבל אישור לידיעה ממשרדו של השר וייצמן, אך לא הצליח להשיג תגובה.

תושבים באיזור אמרו, כי ההחלטה הקודמת, שהתקבלה בתיווכו של השר וייצמן, לאשר את עיבוד הקרקעות ב„שטח 9", עוררה יחס חיובי כלפי מוסדות המדינה. אולם אם תשונה החלטה זו יחדלו האזרחים הערבים להאמין להבטחות שרים בממשלה.

נודע, כי בדיון שהתקיים לפני מספר ימים בין גורמי ביטחון, צה"ל וגורמים ממשלתיים אחרים, התנגד ד"ר יוסף גינת, עוזרו של השר וייצמן לעניינים ערביים, להצעה לסגור את שטח 9. מדובר בסגירת 1500 דונם בשלב ראשון. אולם, גורמי ביטחון מפקפקים אם אכן ימנע הדבר סכסוכים בעתיד בין התושבים לבין גורמים צבאיים שיתאמנו בשטח, כפי שהיה בעבר.

על־פי ההחלטה החדשה, יבוטלו כל החלוקות בין האיזורים א' ב' ו־ג' ותיאסר כניסת אזרחים לשטח שייסגר. עד כה נזקקו התושבים הערבים לאישורי כניסה לשטח זה.

יו"ר ועד המועצות הערביות, חוסיין איברהים נימר, אמר, כי התושבים יתנגדו לסגירת שטחים מעובדים שעליהם פרנסתם. ככל הנראה יועלה הדבר בכנס חירום של ראשי מועצות וישובים ערביים המתקיים היום בנצרת.

● נשיא המדינה, חיים הרצוג, נפגש אתמול עם נשיא הסנאט של תאילנד, פרופ' אוקריט מונגקולנוין, והביע תקווה לשיפור קשרי הידידות בין שתי המדינות.

● בתי־הספר היסודיים והעל־יסודיים בבאר־שבע ציינו בימים אלה, בפעולות חינוכיות מיוחדות, מלאות ל"ז שנה לשיחרור העיר בידי כוחות צה"ל במלחמת העצמאות.

● משלחת של חברי הוועדה המייעצת הקבועה של ה„בונדסראט" במערב־גרמניה הגיעה אתמול לישראל לסיור של שלושה ימים.

מזג־האוויר

טמפרטורות המינימום והמקסימום החזויות: ירושלים 14–20, רמת־הגולן 14–23, נהריה 13–24, צפת 13–19, חיפה 17–25, טבריה 14–26, נצרת 14–22, עפולה 13–26, שומרון 13–21, תל־אביב 14–26, נמל התעופה בן גוריון 13–27, יריחו 14–28, עזה 14–26, באר־שבע 11–27, אילת 17–29. (עתי"ם)

שוטרים מפנים את נשותיהם מבית ראש הממשלה. צילום: אפי שריר/נ.פ.פ.א.

נשות שוטרים וילדיהן פונו בכוח ממשרד ראש הממשלה

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר" וכתב עתי"ם

משטרת ירושלים נאלצה אתמול לפנות בכוח נשות שוטרים וילדיהן מפתח לשכתו של ראש הממשלה.

כ־150 נשים הגיעו אתמול, לפני הצהריים אל רחבת ההפגנות מול משרד ראש הממשלה. הנשים נחלצו למאבק לשיפור שכרם של השוטרים. הן קראו בקצב „בלי משטרה אין מדינה" והחזיקו בידיהן כרזות כגון „המדים חדשים אבל הקיבה מקרקרת", „תפקיד השוטר אינו משחק אך שכרו הולך ונשחק".

לצורך אבטחת ההפגנה גייסה המשטרה למעלה מ־20 קצינים וקצינות שהובאו גם ממקומות שונים בארץ. לפתע, מתחת לאפם של הקצינים, חצו הנשים את הכביש והחלו צועדות לעבר משרד ראש הממשלה.

הן ניצלו את העובדה ששער צדדי לא היה נעול ובתוך דקות ספורות היו כל המפגינות בחצר משרד ראש הממשלה וקציני המשטרה אחריהן. הן המשיכו לכיוון הבניין וקציני הבטחון מיהרו לנעול את דלת הזכוכית הכבדה של הבניין.

השתלטו על הרחבה

לאחר מכן ירדו הנשים לבניין לשכת ראש הממשלה, ותוך שניות השתלטו על הרחבה שלפני דלת הכניסה ללשכה. הדי קריאותיהן של הנשים נשמעו גם בחדר בו התכנסה הממשלה לישיבתה השבועית.

קציני הבטחון נעלו את הדלת וקציני המשטרה ניסו לשכנע את הנשים לעזוב את המקום. חלקן אף התיישבו על הריצפה. „זה מה שיקרה אם לא תהיה משטרה", זעקה אחת הנשים.

המהומה היתה רבה, וניכר כי המשטרה לא ידעה כיצד לנהוג. למקום הגיע מפקד משטרת ירושלים תת ניצב חיים אלבלדס שציווה על פיקודיו לפנות מיד את הנשים.

קצינים וקצינות החלו להוציא אט אט את הנשים, את חלקן היה צורך לגרור תוך הפעלת כוח.

כעבור כמחצית השעה היו רוב המפגינות מחוץ לחצר משרד ראש הממשלה אך הן צבאו על השער החשמלי המשמש לכניסת מכוניותיהם של שרי הממשלה וחסמו אותו.

תוך כדי ההפגנה נסתיימה ישיבת הממשלה. השרים קצב ונסים שהיו בין ראשוני היוצאים לא יכלו לצאת דרך השער הראשי ואנשי הבטחון פתחו עבורם שער צדדי דרכו יצאו גם שרים אחרים.

אתמול, נמשכו הדיונים בעניין תוספת לשכר השוטרים בין נציגי האוצר ומשרד המשטרה, אך הצדדים לא הגיעו לכלל סיכום והדיונים יימשכו היום אחר הצהריים.

נשות השוטרים מצידן התארגנו לשהייה ממושכת מול משרד ראש הממשלה והודיעו, כי ישבו במקום עד אשר יסוכם על תוספת השכר לשוטרים.

חקירת ההפגנה

סגן מפקד משטרת ירושלים ניצב־משנה שלמה תורג'מן, מונה לבדוק את השתלשלות האירועים במהלך הפגנת נשות השוטרים אתמול בצהריים, אשר הצליחו להכנס לתוך חצר משרד ראש הממשלה מבלי שהמשטרה תמנע בעדם.

במאמץ להתגבר על האבטלה

יופשרו הזמנות הממשלה והקפאת הבנייה בערי פיתוח

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

במאמץ להילחם באבטלה הגוברת בעיירות הפיתוח הוחלט אתמול באופן עקרוני להפשיר את כל ההקפאות של הזמנות הממשלה ומפעלי הביטחון באזורי הפיתוח וכן להפשיר את הקפאת הבנייה הציבורית באיזורים אלה.

ההחלטה על ההפשרה התקבלה בפגישה בלשכת ראש הממשלה, שמעון פרס, בהשתתפות כמה מראשי ערי הפיתוח ושר־האוצר יצחק מודעי, שר־הכלכלה, גד יעקבי, שר־השיכון, דוד לוי, ושר העבודה, משה קצב.

הפגישה עם ראשי ערי הפיתוח באה בעקבות התגברות האבטלה בישובים אלה.

בישיבת הממשלה אתמול הוחלט לאמץ הצעה של השר לוי, לפיה תינתן עדיפות לקבלנים מקומיים במקרים של מיכרזים בינלאומיים. על־פי ההצעה תתקבל הצעה של קבלנים מקומיים גם אם תהיה יקרה ב־3 אחוז מזו של חברות זרות.

אתמול נפגשה משלחת של הקבלנים עם פרס ולוי, והתלוננה בפניהם על המשבר בענף הבנייה והשפל באשראי. פרס דחה על הסף בקשה מצד הקבלנים להעלות מחירים ב־10 אחוזים.

יריות ובקבוק תבערה על אוטובוס „דן" ליד טול־כרם

● צרור יריות מנשק אוטומטי נורה לעבר אוטובוס „דן" ובקבוק תבערה הושלך לעברו באיזור הכפר דנבא הסמוך לטול כרם. לא היו נפגעים ולא נגרם נזק.

תקיפת האוטובוס אירעה אמש סמוך לשעה 9. היריות נורו לעבר אוטובוס קו 38 הנוסע מנתניה לישובים בשומרון ותחנתו האחרונה בישוב סנור בשומרון.

מקורות בטחוניים מסרו לכתב עתי"ם, כי מיד לאחר התקיפה הקיפו חיילים שהיו באוטובוס אש לעבר מקור הירי, אך הם לא פגעו במבצעי הפיגוע. מבדיקה ראשונית של כוחות הבטחון עולה, כי שלושה קליעים פגעו בדפנות האוטובוס. שאר הכדורים שנורו חלפו בצידיו ולא פגעו בו. בקבוק התבערה התפוצץ על דופן האוטובוס אך כאמור לא נפגע איש.

כוחות הבטחון הטילו עוצר על הכפר דנבא ועל כפרים נוספים באיזור ופתחו בסריקות וחיפושים לאיתור מבצעי הפיגוע.

כתב עתי"ם מציין, כי בתקופה האחרונה אירעו תקיפות אחרות של אוטובוסים באיזור טול כרם, והשלכו בקבוקי תבערה ונורו יריות לעבר אוטובוסים וכלי רכב של צה"ל שעברו על הכבישים בנפת טול כרם. כוחות הבטחון סבורים, כי במקום פועלת חוליית מחבלים.

אבנים על אוטובוס „אגד"

אוטובוס „אגד" נרגם אתמול בשעות הערב בעת שחלף ליד השער החדש בעיר העתיקה במזרח ירושלים.

אחת משמשות האוטובוס נופצה, אך איש לא נפגע. חמישה חשודים נעצרו לחקירה.

80 יום מסביב לארץ למען חקר ה„איידס"

תושב תל־אביב, רון קינג, בן 33, פתח אתמול בצעדה של 80 יום ברחבי הארץ, כדי לגייס תרומות לחקר מחלת ה„איידס", שיועברו למרפאה לאבחון־מוקדם של חולי „איידס" בבית החולים „קפלן".

הוא נושא עליו שלטים הקוראים לציבור לתרום, ובכוונתו לצעוד ממטולה עד אילת.

בראיון בתכנית „מבט" בטלוויזיה הוא אמר, כי החליט על הצעדה, כאשר נודע לו על פטירתו של ילד יהודי בן 3 בקליפורניה ממחלת ה„איידס".

סיכוי מחודש אך קלוש מסתמן להצלת „אתא"

מאת ירון זליג, כתב „על המשמר" בחיפה

סיכוי מחודש, אם כי קלוש, הסתמן אתמול להצלת תשלובת הטקסטיל „אתא", לאחר שתעשיין הטקסטיל ג'ק נאסר, הודיע לכל"ל, הנושה המרכזי של התשלובת כי הוא מוכן להעלות את המחיר עבור רכישת התשלובת מ־12 ל־13 מיליון דולר.

לכתבנו נודע, כי גם כך עדיין קיימים חילוקי דעות כספיים בין שני הצדדים. מאחר ובנק לאומי עומד על כך שנאסר ישלם עבור המפעל 13.5 מיליון דולר וכן חצי מיליון דולר נוספים עבור הספקים להם חייבת החברה כסף.

נודע, כי תנאים אלו אינם מקובלים על נאסר וכי הוא ממתין עתה לראות האם תחול הגמשה בעמדת כלל.

בתוך כך שבו אתמול ועדי העובדים של המפעל והודיעו, כי במידה ולא יחול כל שינוי ביחס הממשלה לתביעותיהם לפיצויי פרישה ופנסיה, יפגינו מול משרד ראש הממשלה בעת ישיבת הממשלה ביום ראשון הבא.

חייקה גרוסמן פתחה לשכה בגליל המערבי

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

ח"כ חייקה גרוסמן (מפ"ם), פנתה לשר השיכון דוד לוי בשאילתה לברר את מצב שיקום השכונות בנהריה.

גרוסמן דורשת לקבל תשובה על מצב השיקום בשכונות כצנלסון, שבה עשרות בניינים של „עמיגור". נרכשו על־ידי זוגות צעירים אך נותרו בשממונם, עקב קשיי מימון.

לדברי ח"כ גרוסמן, מזה כמה שנים לא עודכנו שיעורי ההלוואות שאמורים היו הזוגות הצעירים לקבל. וכך ירד ערכם מ־12,000 דולר לפני שנתיים, ל־5500 דולר היום. מה שמונע מהזוגות הצעירים להשלים אף את שלד הבתים. עשרות בתים נמצאים באמצע הבניה, ועקב כך נכנסים זוגות רבים לחובות ונאלצים לשכור דירות.

גרוסמן סיירה אתמול באיזור ונפגשה עם תושבים ששטחו בפניה את בעיות המקום.

אתמול חנכה חייקה גרוסמן את הלשכה הפרלמנטרית שלה בגליל המערבי, שתהיה פתוחה בסניף מפ"ם בנהריה.

הפגנה מתונה מבעבר של דרוזים במג'דל שמס

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

עשרות דרוזים מרמת הגולן ומסוריה, הפגינו אתמול בצהריים ליד מעבר הגבול במג'דל שמס, במלאת 15 שנה לעליית אסד לשלטון בסוריה.

הדרוזים משני עברי הגבול קראו קריאות גנאי נגד שלטון ישראל ותבעו להחזיר את הגולן לסוריה.

בניגוד לשנים האחרונות, לא היו הפעם נאומים ורמקולים. גם שום אישיות סורית לא הגיעה.

גורמים מתונים בגולן גורסים, שהדבר מוכיח שחל תהליך של מתינות כללית בקרב הדרוזים ברמת הגולן.

צה"ל מגן על תושבי עזה מקנאים מוסלמים

המינהל האזרחי ברצועת עזה, יחד עם המשטרה ועם כוחות הבטחון, שם לאחרונה קץ לאלימות הקיצוניים הדתיים ברצועה, אשר גאתה במיוחד בחודשים האחרונים — על כך נמסר לכתב עתי"ם בדרום, מפי קצין צה"ל בכיר.

הגנת כוחות הבטחון על אוכלוסית הרצועה מפני קנאים דתיים הגיעה אף לידי כך, שחיילי צה"ל שמרו על נשים ערביות, שרחצו בחוף ימה של עזה ואשר קנאים מוסלמים ביקשו להתנכל להן, בטענה כי רחצת הנשים בים מפרה את חוקי המוסר של האיסלם.

הקנאים המוסלמים אף עמדו לאלץ את תושבי עזה לוותר על אולם בית הקולנוע, כדי להפסיק את הקרנת הסרטים בו, שהוגדרו על־ידי הקנאים כפוגעים במוסר. ובמקום זה תבעו להפוך את האולם לאכסניה ללימודי דת.

תושבים מקומיים אף ביקשו את התערבות המינהל האזרחי נגד הקנאים, אשר ניסו לאסור על תושבי הרצועה ללבוש בגדים אירופאיים ודרשו מהם ללבוש בגדים מסורתיים בלבד. (עתי"ם)

מכת עורבים בגליל העליון

את הישובים החקלאיים בגליל העליון פוקדים לאחרונה מאות עורבים, הגורמים נזק לחקלאות ולשדות הכותנה. העורבים, שהם ציפורים מוגנות, מחבלים קשות בעצי האגוזים, בפירות שעל העצים ובשדות הכותנה.

כתב עתי"ם בצפון מוסר, כי בשדות הכותנה יושב העורב על החבילות העטופות בפלסטיק, מחורר את הפלסטיק במקורו, מחפש זרעי כותנה, ובכך חושף את הכותנה לגשם ולרקבון.

קיבוץ להבות הבשן מצא פתרון מקורי לבעיה זו. חבריו התקינו במטעי האגוזים כלוב ובו עורבי פלסטיק, המושך אליו את העורבים החיים. בשיטה זו הצליחו ללכוד עשרות עורבים וצימצמו את הנזקים הכבדים, בעיקר במטעי האגוזים והכותנה. (עתי"ם)

„מצור" יהודי על ועידת ז'נבה

פאריס. — פעילות נרחבת מתנהלת עתה בז'נווה ובמקומות אחרים למען הגירת יהודי בריה"מ, בשולי ועידת הפיסגה האמריקנית-הסובייטית העומדת להיפתח היום.

חמישה יהודים סובייטיים שלא הורשו לעלות ארצה, הפנו קריאה אל מנהיג בריה"מ, מיכאיל גורבצ'וב, ואל נשיא ארה"ב, רונלד רייגן, והביעו את תקוותם, כי פגישתם בז'נווה תביא ל„שלום".

הנוסח של קריאה זו — שהוחרם ע"י הק.ג.ב. מידי אחד החתומים עליו, לב פורמן — פורסם אתמול ע"י ועדת הסולידריות עם יהודי בריה"מ בפאריס. פורמן הודיע על כך טלפונית לבירת צרפת.

קריאת חמשת מסורבים

החתומים על הקריאה קוראים לגורבצ'וב „להעניק חופש לכל אסירי ציון ואפשרות הגירה למסורבים, וכראש וכראשונה לאלה הממתינים יותר מעשר שנים לאשרת יציאה". הם גם הביעו את התקווה, כי פיסגת ז'נווה תסייע לפתרון בעיית המזרח-התיכון ולכינון יחסים דיפלומטיים בין ישראל ובריה"מ. על הקריאה חתמו אידה נודל, לב פורמן, ולדימיר צוקרמן, ישעיה וגרגורי גולדשטיין.

מספר ארגונים ציוניים מארה"ב ואירופה ניצלו את הפיסגה כדי לנהל מערכה פעילה למען הגדלת הגירת היהודים מבריה"מ.

לפי ארגונים אלה, וכייחוד „הוועידה העולמית למען יהודי בריה"מ", מבקשים עתה 400 אלף יהודים סובייטיים להגר. שלטונות בריה"מ סרבו להעניק אשרת הגירה לעשרות אלפים, והללו אינם רשאים להגיש בקשה חוזרת.

בז'נווה התכנסו מאות פעילים יהודיים, בנסיון להשפיע על בריה"מ למען יהודי מדינה זו. הם מנסים לשכנע את העולם כי אי-אפשר לתת אמון במנהיג הסובייטי גורבצ'וב בשאלות של פירוק הנשק, כל עוד לא יכיר בכך כי נכונים הדברים המתפרסמים על גורל יהדות בריה"מ.

מזהירה מתקוות שווא

תפילות מיוחדות נערכו בשבת בבתי-כנסת מקומיים בשווייץ, ועצומות ומכתבים לגורבצ'וב נמסרו לכתבים רבים המסקרים את הפיסגה. רעייתו של אסיר ציון אנטולי שצ'רנסקי, אביטל, הזהירה מפני תקוות סרק בדבר פתיחה פתאומית של שערי בריה"מ. האשימה את מוסקווה בהפצת שמועות כאלה, כדי לרכך את הביקורת הנמתחת בחו"ל על מדיניות ההגירה הסובייטית.

אלינה בת הי"ג כתבה לגרומיקו: „שלח את אחי"

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

ילדה בת 13, אלינה בורשטיין, כתבה השבוע לנשיא ברית-המועצות גרומיקו וביקשה שיחרר את אחיה, אלק, שנעצר בגלל היותו פעיל עליה, ויאפשר את עליית בני משפחתה ארצה.

כשאחי הבכור כתב לך ואיים בשביתת-רעב — עצרתם אותו בלי להודיע לנו אפילו באיזה כלא הוא נמצא. אני פונה אליך, מר גרומיקו, אנא, עזור לאחי ואשר את יציאתו מבריה"מ — כותבת אלינה בורשטיין.

מהמרכז למידע, מחקר והסברה לענייני יהודי בריה"מ נמסר אתמול, כי פעילי העליה היהודים מרוחים, שאין כל רמז לשיפור המצב והמשטרה ממשיכה להטרידם ולעצרם כרגיל.

חברי הוועד לסולידאריות עם יהודי בריה"מ אוחזים בעיתונם „חדשות היהדות". במהלך הפגנה שערכו בחזית משרדי חברת התעופה הרוסית „ארופלוט" בז'נווה. (צילום: אי.פי)

לראשונה — מפ"ם אורחת המפלגה הקומוניסטית האיטלקית

ד"ר אברהם רוזנקיר, מזכיר קשרי החוץ של מפ"ם, מסר אתמול כי מפ"ם החליטה להיענות להזמנת הפדרציה הקומוניסטית של לומברדיה, ולשלוח משלחת מטעמה לאיטליה. זאת הפעם הראשונה שפדרציה של המפלגה הקומוניסטית, מפלגה גדולה וחשובה, הזוכה בהתמדה כבשליש מקולות הבוחרים באיטליה, מזמינה מפלגה ציונית בכלל, ואת מפ"ם בפרט להיות אורחת שלה. הקשרים עם המפלגה האיטלקית החלו להתפתח בסוף דצמבר '84, כאשר ביקרה בארץ משלחת רמת דרג בראשותו של מזכיר הפדרציה. משלחת מטעם מפ"ם תכלול את אריה יפה, היינז בודשטיין וחיים לוצאטי, מסרה דוברת מפ"ם. (שע"ה)

צלצול מהיר

דוד מנע, חבר מליאת רשות השידור

פחות מהדורות חדשות עם ידיעות קטנוניות

— יחד עם חבר מליאה נוסף, דורו אלהרר, הצעת לבטל 14 מתוך 19 מהדורות החדשות ברדיו. למה?

— על המספר המדוייק יחליטו חברי מליאת הרשות והוועד המנהל. אני הצעתי 5 מהדורות. אין טעם לשדר את „הבוקר הזה" מ-7 עד 7.55 ולקנח במהדורות חדשות ב-8, כנ"ל ב-2 בצהרים אחרי „בחצי היום", וב-9 בערב אחרי „היום זה", שלא לדבר על 9, כשכולם צופים ב„מבט". גם אין טעם בחדשות של 9, 10, ו-11 בבוקר וגם 3 אחה"צ. גם הייתי מציע, שלא לשדר חדשות ברשתות א' וג', אלא ברשת ב' בלבד. ובמקום החדשות — להאריך את המבזקים ולפרוס אותם לאורך כל היממה. כאמור, ברשת ב' בלבד. אין טעם בחדשות שחוזרות על עצמן ומשדרות גם ידיעות קטנוניות וחסרות כל ערך, כדי למלא את המהדורה.

— הדבר נראה כחלק ממגמת הליכוד במליאת רשות השידור ובוועד המנהל להמעיט בחדשות ולהרבות בבידור. קודם „יומן אירועים" — ועכשיו הרדיו.

— זה נכון לגבי הרדיו — לא לגבי הטלוויזיה. מערכת החדשות בטלוויזיה עורכים וכתבים — מאויישת על-ידי אנשים מהשמאל, ולכן החדשות הן לא בהכרח אובייקטיביות ובדרך-כלל נגד הליכוד. ולכן, החלטנו לפצל את „עריכת „מבט", על אף התנגדותו של אורי פורת, ולמסור אותה כל ערב לעורך אחר.

— ב„אנחנו" כוונתך ל„שדולת המחנה הלאומי" — 14 חברי הליכוד, המפד"ל ו„התחיה" במליאת רשות השידור ובוועד המנהל?

— כן, אנחנו נציגי הליכוד ברשות השידור. כשם שאליעזר רונן הוא נציג מפ"ם, וישראל פלג מייצג את המערך, וככזה דאגתי ואדאג לאינטרסים של המחנה שלי. ואדרוש לתקן כל מה שנוגד אותם. בשביל זה נשלחתי. אני סובייקטיבי. ואינני מתבייש בכך.

— האם תוכל להצביע על הישגים נוספים של „שדולת המחנה הלאומי"?

— כן. הורדנו את השיקופית של „גזל הקרקעות", ושיקופית של „יונת השלום" על רקע ירוק, שהזכירה את הדגל הפלשתיני. וכמובן, הורדת יומן אירועים והישגים נוספים בתחום האומנות: הקמת ועדה מפקחת על הקדם-אירוויזיון.

— במי אתם תומכים לתפקיד מנהל הטלוויזיה?

— הליכוד רוצה ביוסי צמח, שמגדיר עצמו כאיש ארץ ישראל השלמה. והבחירה תהיה בינו ובין חיים יבין.

— כלומר, הכל מונעים משיקולים מפלגתיים בהוויים?

— אם הייתי דורש שפקידת הקבלה ברשות השידור תתמנה לתפקיד משיקולים מפלגתיים, היה מקום לביקורת. אבל, כשמדובר בכמנאי הבכיר ביותר בטלוויזיה, העובדה שהוא במחנה א"י השלמה אינה פוסלת אותו מלהיות מנהל הטלוויזיה.

אתי רונאל

המוּמים ואבלים

אנו מודיעים על פטירתו הפתאומית של חברנו היקר וראש המשפחה

יהודה שליין

ההלוויה תתקיים מחר, יום ד', 20.11.85, בשעה 15.00

המשפחה וקיבוץ להבות-הבשן

בית מרכז מפ"ם

משתתף באבלה של משפחת שליין וקיבוץ להבות-הבשן במותו של

עו"ד יהודה שליין ז"ל

חבר מוסדות המפלגה ונציגה בוועדת הבחירות המרכזית לכנסת

עם המשפחה וקיבוץ להבות הבשן

אתכם באבלכם הכבד עם מותו הפתאומי של

יהודה שליין

המחלקה המשפטית ומזכירות הקבה"א

ביום השלושים לפטירתו של

מקס קריקו ז"ל

(אבא של מומי)

נעלה לקברו לגילוי המצבה ביום רביעי 20.11.85 בשעה 15.00

בית עין-השופט

פיסגת מעילי פרווה של הגבירות הראשונות

ז'נבה. — פיסגה של „גבירות ראשונות" תיערך בז'נבה במקביל לפיסגת מנהיגי מעצמות-העל. בהשתתפות ראיסה גורבצ'וב, ננסי רייגן, והמארחת, הגב' הראשונה של שווייץ.

כל העיניים הופנו אתמול אל הגב' גורבצ'וב, כאשר הגיעה עם בעלה לשדה-התעופה בז'נבה. אומנם לא היו מופתעים מכך, שראיסה ירדה מכבש המטוס לבושה במעיל פרווה אפור, יפהפה, עם כובע תואם. ההשערות היו, כי היתה זו פרוות מינק אפורה או פרוות שועל.

ננסי רייגן הופיעה שעות אחרות מאוחר יותר במעיל מינק שחור וכובע תואם, בקבלת-הפנים הרשמית השווייצית, עם בעלה הנשיא רייגן. פיסגת הנשים הראשונה מאז הפגישה בין פאט ניקסון וויקטוריה פטרובנה ברז'נייב בקרמלין, ביוני 1974.

לא מתייחסות ברצינות

נציג סובייטי, שביקש לשמור על עילום שמו, אמר כי גב' גורבצ'וב „איננה רוצה להראות שהיא מתייחסת לביקור כצורה מאוד רצינית".

אילין קריספן, מזכירתה של גב' רייגן, אמרה, שהגברת הראשונה של ארה"ב אינה מעוניינת בתחרות כלשהי עם בת-שיחתה הסובייטית. „היא אינה מכינה לפגישה נקודות לשיחה", אמרה מזכירתה. „זו רק הזדמנות טובה להחליף דעות". (אי.פי)

ביקורת חצות

כולנו יוונים

עיניים שלי, יהודה פוליקר, עיניים של כולנו, המופע של המדינה. פתאום נזכרנו באיזור הגיאוגרפי בו אנחנו נמצאים — אגן הים התיכון. פוליקר עזר לנו להיזכר בכך, קודם בתקליט ועכשיו במופע.

„עיניים שלי", המופע, נפתח בקטע מן הסרט „רמבטיקו". מכאן ואילך זהו ערב קסום של מוסיקה יוונית, מקורית ומתורגמת לעברית. פוליקר ונגניו יושבים על הבמה, המופע סטאטי, אבל המוסיקה זורמת ושוטפת ונוגעת בכל אחד מהצופים, גם באלה שעד עתה לא גילו עניין מיוחד במוסיקה היוונית.

הוא דומיננטי על הבמה, גם כאשר אינו זז מכיסאו. פוליקר מנגן בבוזוקי וגיטרה והדמות הזו עם המוסיקה הזאת ממלאת את הלב ואת האולם. אתה חש כמו בטברנה יוונית, חסר רק האוזו על השולחן.

על-ידו תזמורת מצויינת של נגנים, חבל רק שהזמרת המלווה, יהודית תמיר, קיבלה כאן תפקיד כפוי-טובה משהו, לפחות בחלק הראשון של המופע. אבל בחלק השני יש לה כמה רגעים יפים ביוונית עם פוליקר, והיא מקבלת גם את הסולו שלה, מגיע לה.

ו„עיניים שלי" איפה עיניים שלי איפה הלהיט הראשון שלו. הוא שומר את זה כמעט לסוף, שולח את הקהל הביתה עם טעם של עוד בפה. יאסו פוליקר!

עופר ניר

וטו של שמיר על נסיעת וייצמן לקהיר

„אין מקום לביקורים פרטיזניים"

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

מקורות במשרד החוץ מסרו אמש, כי נסיעה של השר עזר וייצמן לקהיר תיתקל בהתנגדות נמרצת של שר-החוץ יצחק שמיר. עד כה לא שמע משרד החוץ, אמרו המקורות, על הזמנה לשר וייצמן לבקר במצרים.

וייצמן הוזמן לבקר בקהיר על-ידי שר החוץ איסמת עבדול מאגיד. מועד הביקור עדיין לא נקבע, וקרוב לוודאי כי סמוך לביצועו תועבר הזמנה רשמית לשר וייצמן.

אין מקום להזמנה

במשרד החוץ הוכחר אתמול, כי מדיניות החוץ צריכה להיעשות על-ידי משרד החוץ ואין מקום „להזמנות פארטיזניות". עוד צויין, כי מבלי לדעת עד כמה הנסיעה אקטואלית, גם על המצרים לדעת, שאם הם רוצים להידבר עם ישראל, הם צריכים לעשות זאת באמצעות משרד-החוץ. המצרים, כך נאמר, אינם יכולים לבחור את הפרטנר שלהם. זה לא קיים בשום מדינה. וזה גם לא יהיה במדינת ישראל.

הננו מודיעים בצער

על פטירתה של

סימה סקלאר ז"ל

ההלוויה היום, יום ג', 19.11.85, בשעה 15.00

בית עין-השופט

על המשמר עתון יומי

המו"ל: עתון וספר בע"מ בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת

עורך ראשי: סבר פלוצקר

עורך משנה: ישראל זמיר

מזכיר המערכת: עדה סער

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל-אביב טל. 378833

חשבון בבנק הדואר 3—43360—4

המען למכתבים: שירות שק-דואר נעול ת"א 61999

"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex 341652

סניפים: ירושלים 94622 רח' בן-יהודה 2, בניין סנטר חדרים 102—121, טל. 225125-6, המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' סבנגר 17, טל' 673673, המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

מודעי ידרוש הערב מפרס קיצוץ של 600 מיליון דולר

הדרישה כוללת קיצוץ 180 מיליון דולר בתקציב הביטחון ● האמריקנים לוחצים על פרס לא לקצץ ● מודעי מעכב סיוע של 90 מיליון דולר לחקלאות ● לא תינתן סובסידיה למוצרים

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

ראשי האוצר ינסו לשכנע הערב את ראש-הממשלה, שמעון פרס, בצורך לקצץ כ-600 מיליון דולר מהתקציב. כולל קיצוץ בתקציב הביטחון של כ-180 מיליון דולר. עד עתה התנגד ראש-הממשלה לקיצוץ המוצע בתקציב הביטחון ובניגוד לעבר, אין עדיין הסכמה בינו לבין ראשי האוצר על הסכומים והנושאים אשר יקוצצו בתקציב.

פרס דחה עד עתה את ההצעות השונות לקיצוץ בתקציב הביטחון. על-פי מקורות יודעי-דבר, על ראש הממשלה הופעל לחץ של הממשל האמריקני לא לקצץ בביטחון. הממשל אף הציע להגדיל את הסכומים של הסיוע הצבאי אשר ישראל תהיה רשאית להמיר בשקלים, ובלבד שלא יקוצץ תקציב הביטחון.

קיצוץ חיוני

אך משרד-האוצר עומד על דעתו שהקיצוץ בביטחון חיוני כדי להשלים את הצימצום בתקציב בסכום של 600 מיליון דולר.

פקידים באוצר הדגישו בימים האחרונים, שללא קיצוץ מתאים בתקציב המדינה לשנה הבאה, אי-אפשר יהיה לבצע את הרפורמה המתוכננת במס-הכנסה, והדבר יפגע בסיכויי ההצלחה של התוכנית הכלכלית.

נוסף להתנגדות הקיימת בלשכת ראש-הממשלה לקיצוץ בביטחון, יש חילוקי-דעות בין פרס לבין האוצר בכל מה שנוגע לעזרה למפעלים וסקטורים הנמצאים בקשיים פיננסיים. בעוד פרס מוכן להעניק סיוע למפעלים נבחרים, עומד מודעי על דרישתו שהדבר ייעשה רק לאחר שיובטח שיהיה קיצוץ בתקציב.

מודעי אף מעכב את הסיוע בסך 90 מיליון דולר שהובטח על-ידי הממשלה לחקלאות.

תוספת-היוקר לא תפגע

אתמול אמר מודעי בוועדת השרים לענייני כלכלה, שאין מצידו כל כוונה לחרוג ממסגרת התקציב ושהמדיניות של ריסון תקציבי תימשך גם בחודשים הקרובים. מודעי הכחיש שיש כוונה לתת סובסידיה למוצרים ואמר, שתשלום תוספת-היוקר במשכורת חודש נובמבר לא תפגע בסיכויי התוכנית הכלכלית.

הכנסת הזדהתה עם יהדות בריה"מ לרגל הפיסגה בז'נווה

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

„אנו מקווים, כי בריה"מ תאמץ לה קו קונסטרוקטיבי, לא חד-צדדי, בענייני המזה"ת. לא אנחנו ניתקנו את יחסינו עם בריה"מ. אם אכן בריה"מ מעוניינת בשלום באיזור חיוני זה, עליה להבין ששלום יכול להיעשות רק בהתחשבות בשני הצדדים לסכסוך" — אמר אתמול רה"מ, שמעון פרס, בישיבה שקיימה הכנסת, כהזדהות עם יהדות בריה"מ.

את ישיבת ההזדהות כיבדו בנוכחותם נשיא המדינה, רה"מ, ממלא-מקומו ושמונה שרים, נגיד בנק ישראל ומבקר המדינה. באולם המליאה נראו כחמישים ח"כים. ביציע ישבו עולים, ותיקים וחדשים, מבריה"מ.

שלושה מפגשים חיוביים

רה"מ ציין בדבריו, כי במאה העשרים היו לעם היהודי והרוסי שלושה מפגשים חיוביים: במהפכה הרוסית נרשמה על הדגלים שלילה מוחלטת של תופעת האנטישמיות. במלחמת העולם השנייה, התייצבה בריה"מ מול החיה הנאצית. הפעם השלישית הייתה ערב הקמת המדינה, כאשר שר החוץ הסובייטי, אנדריי גרומיקו, התייצב באו"ם לימין הדרישה להקמת מדינה יהודית בא"י.

חורבנו של חיים

„היום אנחנו נתונים במיכוח עם בריה"מ, גם כנציגי העם היהודי וגם כנציגי מדינת ישראל", ציין פרס. הוא תקף את יחסה של בריה"מ ליהודיה, לדעתו, העימות בין בריה"מ לבין העם היהודי הוא אנושי, היסטורי וערכי: „עם יכול לדכא עם, אך רוח לא תדכא רוח".

רה"מ העריך, כי בסופו של דבר יפתחו שערי בריה"מ לעליית יהודים. הוא הביע תקווה, כי בוועידת ז'נווה, הנפתחת היום, ידונו רייגן וגורבצ'וב גם על הנושאים האנושיים, כמו שאלת יהודי בריה"מ.

בסיום דבריו קרא פרס למנהיגי בריה"מ: „זכרו את סבל היהודים, את המשפחות השסועות, את הילדים חסרי האם, את געגועי הנשים לבעליהן האסורים. שלחו את עמי".

בסיס מוצק לשלום

קודם, לכן אמר יו"ר הכנסת, שלמה הלל, כי ככל האומות, גם ישראל מצפה שפגישת הפיסגה רייגן-גורבצ'וב, תביא להרפיית המתיחות בעולם, ולבניית בסיס מוצק יותר לשלום. הוא פנה לשלטונות הקרמלין לאפשר ליהודים החפצים בכך לעלות לישראל, ולאחרים לחיות חיים יהודים על אדמת בריה"מ.

יו"ר ועדת העלייה והקליטה, מרים תעסה-גלזר (ליכוד-ליברלים) טענה, כי בריה"מ רודפת את יהודיה מזה עשרות שנים. התעמולה האנטישמית, לדבריה, גרמה להגברת החשד והטינה של הציבור הכללי כלפי היהודים. כתוצאה מכך, דרכם של צעירים יהודים חסומה לצמרת המדע וההשכלה האוניברסיטית. כך למשל, בעשור האחרון ירד מספר הסטודנטים היהודים בבריה"מ מ-110 אלף לכ-50 אלף.

מאות תלמידי תיכון הפגינו למען יהודי ברית-המועצות. התלמידים פתחו בצעדה מקבר רחל לעבר קונסוליות ארצות הברית בירושלים ומשם לכותל. בתמונה: התלמידים ליד קבר רחל (צילום: רחמים ישראלי)

קירט לא ישחק בנבחרת לאחר התבטאותו הגזענית

כך משתמע מהחלטת מזכירות ההתאחדות לכדורגל ● השחקן לא יועמד לדין משמעתי

מאת ראובן הנביה, כתב „על המשמר"

מזכירות התאחדות הכדורגל, גינתה אתמול בישיבתה השבועית את דבריו של שחקן הנבחרת הלאומית, שלמה קירט, כנושא השחקנים הערבים בנבחרת ישראל. במסמך שהופץ לאמצעי התקשורת נאמר, בין השאר: „התאחדות הכדורגל מגנה ומוקיעה בצורה חריפה וחד-משמעית את התבטאות של השחקן שלמה קירט. ההתאחדות סבורה ששחקן המתבטא כפי שהתבטא שלמה קירט, אינו ראוי להמנות עם סגל הנבחרת הלאומית ואינו ראוי ללבוש את מדיה".

סגן יו"ר ההתאחדות, אריה קרמר, היה חבר המזכירות היחיד שהציע להעמיד את קירט לדין משמעתי לפני בית-הדין המשמעתי של ההתאחדות.

„אין מקום לגזענים"

חבר הוועדה המרכזית של ההסתדרות, אריה גרוסמן, פנה אתמול ליו"ר ועדת הספורט, נחום פסח, וביקש לכנס את הוועדה כדי לדון בהתבטאויות של שלמה קירט נגד הכדורגלנים הערבים.

תביעתו של גרוסמן היא להרחיק את קירט מכל המסגרות הייצוגיות. יאיר קרני, מבכירי האתלטים בארץ, הביע בשם האתלטים שאט-נפש מדבריו של הכדורגלן שלמה קירט. — „בדרך כלל אין זה ממנהגנו להתערב בענפי ספורט אחרים, אך הפעם נראה לנו שלא נוכל לשבת בחיבוק-ידיים על גילויי הכהניזם בספורט. אנו מבקשים להביע הזדהות עם טורק וארמלי. וחושבים שכהניזם וספורטיביות אינם הולכים ביחד. אנחנו מרגישים שבמקרה זה איננו יכולים לעבור לסדר-היום".

התבטאות אווילית

אוהדי „כדורגל", חברים במפ"ם בגליל, מחזקים את ידיהם של שחקני הכדורגל ארמלי וטורק, בעקבות הביטויים הגזעניים שהושמעו נגדם על-ידי שחקן הנבחרת שלמה קירט. שלמה קיבר, רכז מפ"ם בגליל אמר, שלא יתכן ששחקן בנבחרת הלאומית של ישראל יתבטא בביטויים גזעניים נגד חבריו לנבחרת שלהם, גם תושבים ישראלים שווי-זכויות.

„שחקני הנבחרת הערבים הצטיינו בכל משחקיהם והיו מעמודי התווך של הנבחרת. קירט לא יצליח למחוק את הישגיהם. התבטאותו האווילית והנפשעת ראויה לגינוי ולנקיטת צעדים חמורים נגדו, אנחנו חובבים מפך כאיש ציבור להתייצב בצורה נמרצת כנגד התבטאותו של קירט ואף לפעול להרחקתו מנבחרת ישראל", נאמר במכתב ששלחו נציגי הדור הצעיר במפ"ם להנהלות קבוצות הכדורגל וליו"ר התאחדות הכדורגל.

„נחוקק חוק"

„רוח הספורט שמייצגים מוסדות הספורט במדינה, ובראשם הוועד האולימפי, אינה סובלת ולא תסבול התבטאויות גזעניות כגון אלה שהשמיע השבוע הכדורגלן שלמה קירט" — אמר אתמול יו"ר הוועד האולימפי בישראל ומזכ"ל הפועל, יצחק אופק, כתגובה לדבריו הבוטים של קירט כנגד נוכחותם של שחקנים ערבים בנבחרת ישראל.

אופק, שהביע שאט-נפש מהדברים, אמר, כי הוא חושש שזו טיפת הגזענות הראשונה המחלחלת עכשיו גם אל זירת הספורט ויש צורך לנקות אותה מיד.

נבון מגנה

אופק הוסיף ואמר, כי הוא יתמוך בהעמדתו של קירט לדין והרחקתו המיידית מנבחרת ישראל. „ואם אין חוק בהתאחדות האוסר על שחקנים להסית „לגזענות", הזהיר אופק, „נצטרך ללכת בעקבות הכנסת ולחוקק חוק כזה מיד."

סגן ראש-הממשלה ושר-החינוך והתרבות, יצחק נבון, גינה אתמול בחריפות את התבטאויותיו של שלמה קירט. נבון אמר, בתשובה לשאלות עיתונאים שביקשו את תגובתו, בפרשה זו, כי „התבטאות של קירט היא מבוערת ואומללה.

אברהם דישון מ„ידיעות אחרונות" מערער על השעייתו מאגודת העיתונאים

מאת אמי לנראו, כתב „על המשמר"

אמש פירסם ועד אגודת העיתונאים בת"א את הנימוקים להשעייתו למשך חצי שנה של העיתונאי אברהם דישון מ„ידיעות אחרונות", מחברותו באגודה.

כזכור, מצאה וועדת האתיקה של האגודה, כי דישון קיבל הקצאה מוקדמת של מניות, מחברת „מאגורי טכנולוגיה", תוך שהוא ממשיך לכתוב על החברה במסגרת תפקידו ככתב לענייני שוק ההון.

ועד האגודה, ביום ו' האחרון, אישר פה-אחד את המסקנות והשעה את דישון מחברותו באגודה, למשך חצי שנה. בוועד יושבים גם שני נציגי „ידיעות אחרונות" (שמי גרינשפן ודב עצמון) שתמכו בהחלטת ההשעייה.

אתמול שלח דישון מכתב לגווה שמשי, מזכיר האגודה בתל-אביב, ובו איום בתביעה משפטית אם המסקנות „תורסמנה". לטענתו, כפי שנמסר לכתבנו מ„ידיעות אחרונות", המסקנות מבוססות על עובדות שאינן אמת.

במקביל, עירער דישון על השעייתו, ומאחר ובאגודה עדיין לא ברור בפני מי יתברר הערעור, [illegible]

בשיחה עם כתב „על המשמר" סירב דישון להגיב. [illegible]

שמי גרינשפן, יו"ר אגודת העיתונאים בת"א, העורך ב„ידיעות אחרונות", העביר את המסקנות לדב יודקובסקי, העורך האחראי של העיתון, לדבריו, „ינקטו בעיתון צעדים, והנהלה יחליטו על כך השבוע".

דב עצמון, יו"ר ועד עיתונאי „ידיעות אחרונות", אמר, כי „לא הוועד ולא העיתון עוברים על מקרה דישון לסדר-היום".

בני ברק, חברו של דישון לדסק הכלכלי ב„ידיעות אחרונות", הגיב על ההחלטה: „המסקנות מעידות על חוסר-ידע אלמנטרי של האנשים שישבו בוועדה". (נוכונו לוועדת אד-הוק שמטרתה לבדוק את הנושא — לוי מורב מ„על המשמר" ורומן פריסטר מ„הארץ". מסקנות ועדה זו אושרו על-ידי ועדת האתיקה וועד האגודה — א.ל.)

ברק שיגר אתמול מכתב למזכיר האגודה, ובו טוען כנגד המסקנות, כמי שהיה חבר בוועדה „אנקר" שישבה לפני מספר שנים על יסוד כללי אתיקה לכתבי הבורסה, ביוזמת מועצת העיתונות.

[illegible]

בר-לב: קשה לזהות עבריינים במאה שערים... כולם דומים

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

„יעילות אכיפת החוק בשכונה החרדית של ירושלים מאה שערים, אינה מגיעה לרמה המקובלת בשאר חלקי הארץ", הודה אתמול שר המשטרה חיים בר-לב בתשובה לשאילתה של ח"כ מרדכי וירשובסקי (שינוי).

השר ציין כי לאחרונה, בעקבות מספר תקריות אלימות במאה שערים הגבירה המשטרה את נוכחותה בשכונה, דגש מיוחד ניתן להגנה על עובדי ציבור, הממלאים תפקיד באזור זה. לדברי בר-לב, המשטרה אינה מעניקה יחס מועדף לתושבי מאה שערים. אכיפת החוק בשכונה קשה, בשל אופיים של תושבי המקום. השר האשים את תושבי השכונה, בחוסר כל נכונות לשתף פעולה גם רשויות המדינה.

גם קשה לזהות את העבריינים במאה שערים, בשל הדמיון החזותי בין תושבי המקום.

מרדכי וירשובסקי טען, כי המשטרה מתייחסת אל מאה שערים כאל שטח אקסטריטוריאלי. אהרן נחמיאס (מערך), התלונן על ההרס שגרמו החרדים לספרי קודש, בבית הכנסת האר"י, שבצפת. מרלה בר-און (ר"ץ) התלוננה על חוסר האונים שמגלה המשטרה כל אימת שהיא נדרשת להתמודד עם אלימות חרדית.

שר המשטרה, בתשובתו, העיר, כי לאחרונה חלה הקצנה ביחסי חילונים-דתיים. לדבריו המשטרה נכנסת למאה שערים כל אימת שהיא רוצה. בחודשים האחרונים נפתחו תיקים נגד חרדים. השר הדגיש, כי מטעמים מבצעיים לא יחשוף לפני הציבור את כל הצעדים שהמשטרה תפעיל במאה שערים.

הממשלה מעכבת הצעת חוק לשכר מינימום

מאת יצחק שור, כתבנו בכנסת

הממשלה מעכבת הצעת חוק שכר-מינימום שהגישה מפ"ם ב-4.11.85 האשימה אתמול יו"ר סיעת מפ"ם, ח"כ גרוסמן.

כאשר פנתה מפ"ם לנשיאות הכנסת וביקשה לזרז את הדיון התברר, כי הממשלה מתנגדת. לאור הצהרותיו של שר העבודה והרווחה מ. קצב, כי הוא תומך בהצעת החוק ביקשה ח. גרוסמן ממנו, כי יבהיר את מדוע הממשלה מתנגדת לחקיקה. אתמול הונחה על שולחן הכנסת הצעת חוק פרטית של 62 ח"כים מרוב סיעות הבית, לקביעת שכר מינימום בגובה של 30 אחוזים מן השכר הממוצע במשק.

„הממשלה קבעה ממדי הירידה"

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

מדינת ישראל איננה יכולה להשלים עם האבטלה בשום מקרה. האבטלה תגרום גם להגדלת מספר היורדים.

בארה"ב נוצרת קהילת יורדים ישראלית עם רדיו ועיתות משלה. הדברים אלו אמר אתמול שר הקליטה יעקב צור בסכמו את הדיון שערכה הכנסת בנושא הירידה.

כהנא ניסה שנית את מזלו בפני בג"ץ — והפעם נכשל

נדחתה עתירתו לחייב את יו"ר הכנסת להניח על שולחן הבית את שתי הצעות־החוק הגזעניות שבג"ץ קבע שניתן להניחן ● השופט ברק: הלל פעל שלא כדין אך לא היה כאן בזיון בית־המשפט

מאת כתב עת"ם, דוד פרידמן

בית־המשפט הגבוה לצדק דחה אתמול את בקשתו של ח"כ הרב מאיר כהנא, לאכוף על יו"ר הכנסת להניח על שולחן הבית שתי הצעות־חוק, שבג"ץ קבע לפני שבועיים כי ניתן להניחן על שולחן הכנסת.

בג"ץ קבע, כי פסק־הדין שניתן לפני כשבועיים היה פסק דין הצהרתי ולא פסק־דין אופראטיבי. באותו פסק־דין קבע בג"ץ, כי ח"כ כהנא יוכל להניח על שולחן הבית שתי הצעות־חוק פרטיות: אחת האומרת כי אזרח "שאינו יהודי" יוגבלו זכויותיו במדינה, והשנייה דנה בדרכים למניעת התבוללות.

יו"ר הכנסת לא הניח על שולחן הכנסת את הצעות־החוק ועד כה פנה ח"כ כהנא לבג"ץ [illegible] לאכוף על יו"ר הכנסת, בקנס או במאסר להניח על שולחן הכנסת את שתי הצעות־החוק.

תקף או לא תקף?

בדיון המשפטי טען בא־כוחו של כהנא, עו"ד מאיר שכטר, כי תקנון הכנסת אינו יכול למנוע הגשת הצעות־חוק, וכדי לדחות הצעות־חוק יש צורך בחוק או לפחות בחוקה. אך זו אינה קיימת. עוד טען, כי יו"ר הכנסת לא מילא את צו בית־המשפט במתכוון. "ראש בית־המחוקקים חייב לתת דוגמה אישית למילוי החוק, אך הוא נתן דוגמה להתנהגות בלתי־חוקית", טען בא־כוחו של כהנא.

עו"ד שכטר התייחס גם לתיקון לתקנות הכנסת שהתקבל בוועדת הכנסת, הקובע: "יו"ר הכנסת והסגנים לא יאשרו הצעת חוק שהיא לדעתם גזענית במהותה או שוללת את קיומה של מדינת ישראל כמדינה של העם היהודי".

הפרקליט טען, כי השינוי בתקנון הכנסת אינו תקף מאחר ולא אושר עדיין בידי הכנסת ולא ניתן להחילו על הצעות־החוק של כהנא, שהוגשו לנשיאות הכנסת לפני כשנה.

פסק־דין הצהרתי

בא־כוח המדינה, עו"ד ראנאטו יאראק, טען בבית־המשפט, כי פסק הדין של בג"ץ שניתן לפני כשבועיים הוא פסק־דין הצהרתי, שנועד לקיים ויכוח באשר לפירוש התקנון הכנסת.

עוד טען בא־כוח המדינה, כי סעיף 6 לפקודת בזיון בית־המשפט, שעל־פיה הגיש כהנא את בקשתו, קובע, כי בסמכות בית־המשפט לאכוף צו לעשות מעשה או להימנע מעשיית מעשה, כלומר צווים ופסקי־דין אופראטיביים. ואילו פסק־הדין של כהנא שניתן לפני כשבועיים היה פסק־דין הצהרתי ופקודת בזיון בית־המשפט אינה תקיפה לגבי פסקי־דין הצהרתיים.

המצפון של הלל

עו"ד יאראק טען עוד, כי יו"ר הכנסת, שלמה הילל, התלבט אם להניח את הצעת־החוק על שולחן הבית. מצד אחד, מצפונו לא איפשר לו לעשות כן ועל כן שקל להתפטר. ואילו מצד שני, חובה הייתה עליו לקיים את פסק־הדין של בית־המשפט.

בא־כוח המדינה טען, כי העובדה שבה פנה הרב כהנא לבית־המשפט, שבועיים לאחר שניתן פסק־הדין של בג"ץ, מעידה על הרצון להשיג כותרות.

לא בזיון ביהמ"ש

שופט בית־המשפט העליון, אהרון ברק, שכתב את פסק־הדין בעניינו של כהנא לפני שבועיים, ישב גם בראש ההרכב שדן בבקשתו של כהנא ביום א'. יחד עימו ישבו השופטים שלמה לוין ומרדכי בן דרור. והם הצטרפו לפסק־דינו בהסכמה.

בפסק־הדין של השופט אהרון ברק נאמר, כי פסק־הדין שניתן לפני שבועיים היה פסק־דין הצהרתי. בהחלטתם לא התייחסו השופטים ישירות ליו"ר הכנסת אלא דנו בסוגייה אם בזיון בית־המשפט תקף גם באשר לפסקי־דין הצהרתיים.

הם התייחסו בפסק־הדין לפלוני שאינו ממלא אחר פסק־הדין הצהרתי שלבית־משפט וקבעו: "ניתן לומר על פלוני זה, כי בהתנהגותו יש פעולה שלא כדין, אך ניתן לומר עליו כי בהתנהגותו זו שלא כדין, אין הוא מבזה את בית־המשפט".

פעל שלא כדין

כתב עת"ם, דוד פרידמן, מציין, כי המשמעות המעשית היא, שיו"ר הכנסת פעל במקרה זה שלא כדין בכך שלא הניח מייד את הצעות החוק על שולחן הכנסת, אך אין בהתנהגותו משום בזיון בית־המשפט, שהיא נשוא הבקשה של כהנא. על כן דחו השופטים את בקשתו.

בג"ץ לא התייחס לבקשת הצדדים להטיל זה על זה הוצאות משפט.

זמיר, בחוות־דעת למערכת הביטחון:

החלטות מועצת יש"ע עלולות להביא להרס שלטון החוק

מאת בצלאל עמיקם ומנחם ענברי כתבי "על המשמר"

היועץ המשפטי לממשלה, הפרופ' יצחק זמיר, הזהיר את מועצת יש"ע מפני הסכנה הטמונה בעמדה שבאה לידי ביטוי בהחלטות המועצה בראשית החודש.

כזכור, נאמר אז, כי "אל כל שלטון בישראל אשר יבצע אחד מהפשעים (החזרת שטחים מיו"ש), נתייחס כאל שלטון בלתי־חוקי, כפי שנהג והינהג כלפי משטר וישי".

זמיר קובע זאת בחוות־דעת על החלטת מועצת יש"ע, ששוגרה אתמול ליועץ המשפטי של מערכת הביטחון. ובעקבות פניית שר הביטחון, יצחק רבין, ליועץ המשפטי למערכת הביטחון, לבדוק את חוקיות נוסח החלטת מועצת יש"ע.

הרס שלטון החוק

זמיר הביע את תמיהתו על כי גוף ציבורי כמועצת יש"ע מאמץ דברים חמורים ומסוכנים כאלה, באופן בלתי־אחראי.

הוא הבהיר, כי חוקיות החלטות הממשלה נתונה לביקורת מתמדת של בית־המשפט והיועץ המשפטי, ו"אם כל גוף ציבורי יטול לעצמו את הסמכות לקבוע כי החלטה זו או אחרת של הממשלה הינה בלתי חוקית ולכן לא יכיר בה, עלול הדבר להוביל להרס שלטון החוק".

אין בחוות־הדעת כל המלצה לפעילות משפטית נוספת נגד מועצת יש"ע.

תגובת מועצת יש"ע

"הוויכוח על ארץ ישראל ישא אופי ציבורי־פוליטי שלא יפגע בממשלה או בכנסת. מועצת יש"ע תכבד כל החלטה של היועץ המשפטי לממשלה" – כך החליטה אתמול מועצת יש"ע, בתגובה על קביעת היועץ המשפטי לממשלה.

לאחד: הצלב־האדום לא יבקר פושעים

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

הגנראל אנטואן לאחד, מפקד צד"ל, מסרב לאפשר לנציגי הצלב־האדום לבקר בכלא אל־חיאם, בו מוחזקים 300 עצורים לבנונים — טוענים מקורות זרים בלבנון.

הגנראל לאחד טוען, כי אין מדובר בשבויי־מלחמה אלא בפושעים לבנונים המוחזקים בידי צד"ל, לכן, לדבריו, אין יסוד לבקשת הארגון הבין־לאומי לבקרם.

בתגובה על פניות הצלב־האדום השיבו גורמים ישראלים, כי ישראל איננה אחראית לנעשה בכלא אל־חיאם — מבצר צרפתי ישן השוכן כ־2 ק"מ ממטולה — שם מוחזקים העצורים. גורמים ממשלתיים מסרו, שהגנראל לאחד מודע היטב לרגישויות הישראליות לתנאי הכליאה של העצורים, ולכן התנאים בכלא אל־חיאם טובים לאין שיעור מכל כלא לבנוני אחר.

ארגון הטוען שבידיו ארבעה יהודים מבני הקהילה היהודית מביירות, אשר נחטפו לפני 4 חודשים, דורש לשחרר את 300 העצורים תמורת שחרורם של ארבעת היהודים החטופים.

צד"ל הפגיז יישובים מצפון לרצועת־הביטחון

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

צד"ל הפגיז כפרים מצפון לרצועת הביטחון, בתגובה על 16 התקפות שנערכו בלילה הקודם נגד סיורים ועמדות של צבא דרום־לבנון.

סיורים הותקפו בפצצות אר. פי. ג'י. וכמה טילי קטיושה נורו לעבר כמה עמדות צד"ל. בכמה מקומות נערכו התקפות מתוכננות היטב נגד עמדות צד"ל. מרכז צד"ל בדיר חרפה, בגבול הצפוני של רצועת הביטחון, הותקף משך שעה וחצי. עמדה סמוכה של חיילים אירים מכוח יוניפי"ל הותקפה אף היא מספר פעמים במשך הלילה אך לא היו נפגעים.

בתגובה על כך ירו תותחים וטנקים של צד"ל לעבר הכפרים נמצור, יוחיר וכנוה, וכמה פגזים אף נפלו ליד מחנה הפליטים ראשידיה. לא הרחק מצור, ובמקום, לדברי מקורות לבנונים נפצעו כמה תושבים.

"אפשר היה להציל את הילדה בארמרו"

"אני בטוח, שאפשר היה להציל את הילדה" – אמר אתמול בערב אל"מ גבריאל רפפורט, מפקד יחידת החצלה הארצית בפקע"ר, בהתייחסו לטרגדיה של אומיירה סנשז, בת ה־12, מארמרו בקולומביה, שהוקרנה בטלוויזיה הישראלית.

הדובר, שרואיין בזמן גלי צה"ל, אמר לאחר התקרנה: "שפוטי ותודעתי, זה נראה לי הצגה לטלוויזיה ולא פעולת הצלה. אי־אפשר להעמיד ילדה במשך כל כך הרבה זמן, שתלבה עם מים עד הפה, בלי שמישהו יצליח לנזק, ועשה לשחרר אותה".

אל"מ רפפורט הוסיף, כי מנסיונו הוא יודע, שלמעמדות הטלוויזיה, בשביל לקדם שידור, מבקשת לעשות "הצגה של הצלה" ולכן נראה לו, שגם פה נעשתה הצגה.

לגבי חילוצה של הילדה, אשר מתה לבסוף, אמר, כי צריך היה להכניס אנשים, שיצללו לתוך המים, וישחררו אותה גם אם רגל נתפסת לה.

בהקשר זה הזכיר, כי בעת האסון בצור היתה קורה מעל לרגלו של איש משמר הגבול, ובמשך שש שעות עמלו להוציאו, משום שלא רצו לקטוע אותה.

הדובר הדגיש, כי פעולת הצלה בבוץ הוא אולי יותר קלה מבחינה טכנית, אבל מסובכת מבחינה מעשית, לעומת פעולת הצלה בהריסות.

כאשר מדובר בבוץ עם מים, יותר קל להלץ, צבאי רך קשה למהלך לבסס את עצמו, ואילו בבוץ קשה יותר קל לו לעמוד ליד הניצול ולחפור מסביב.

אל"מ רפפורט, שהיה לאחרונה עם צוות החילוץ הישראלי במכסיקו, לאחר רעידת־האדמה, אמר כי צוות־חילוץ מנוסה אינו צריך לשום מאניקה כדי לעשות את עבודתו.

ראה ידיעה על פעולות החילוץ בעמוד 7. (עת"ם)

אנשים ואירועים

חולקו הפרסים הספרותיים "גונקור" ו"רנודו"

מאת ארנון יפה, כתב "על המשמר" בצרפת

פאריס. — "הנישואין הברבריים", רומן מלודרמטי סוחט דמעות על ילד בלתי־חוקי מנודה, מאת ליאן קפלק, זכה אתמול בפרס היוקרה הצרפתי, "הגונקור". מבקרים הישוו השפעת רומן זה ל"גז מדמיע", אף כי סיגנונו משתדל לשמור על ריחוק.

סופרי חבר המושבעים של "גונקור" התכנסו כתמיד להכרעה במסעדת הפאר "דרואן", והמון פאריסאים נרחק מסביב. בשעה שהודיעו מי זכה, נחתה כתמיד על פרצופם עוגת הקרם. הפעם הגיע תורה של הוצאת "גאלימר" לזכות בפרס שמבטיח להפוך ספר זה לרב־מכר.

בפרס "רנודו", השני בחשיבותו, זכתה רפאלה בילטורו, על תיאור אהבה הרסנית בין שני בני־זוג אינטלקטואלים, אהבה כפצע פתוח לתמיד.

הטנור המהולל דומינגו מחפש שורשיו בישראל

מאת יעל ישראל, כתבת "על המשמר"

זמר האופרה, פלסידו דומינגו, הגיע שלשום לארץ, לשהייה קצרה של יומיים וחצי. דומינגו, הטנור הספרדי המהולל, בא לביקור בהזמנת מנחם גולן, שמפיק את סרט האופרה "אותלו", בבימויו של הבמאי האיטלקי פרנקו זפירלי ("רומיאו ויוליה"). הסרט מצולם החודש באי כרתים, ודומינגו משתתף בו בתפקיד אותו גילם על הבמה.

אין זה ביקורו הראשון של דומינגו, בארץ ויש לו רומן ארוך עם ישראל ועם האופרה הישראלית. לפני 23 שנים, בהיותו בן 25, הגיע לארץ מספרד להשתתף בחבורת הזמרים של אדיס דה־פיליפ, מייסדת האופרה.

"את אדיס דה־פיליפ אני זוכר באהבה רבה. גם מפני שהיא זו שנתנה לי את ההזדמנות הראשונה להופיע, ואני מצטער שסגרו את האופרה", אמר הזמר הידוע, ששהה בעבר בישראל שלוש שנים. "למדתי לאהוב את הארץ ויש לי כאן חברים. אני יודע אפילו קצת עברית".

דומינגו שמח על קבלת הפנים החמה שקיבל בארץ. "אני מקווה לחזור", אמר, "אכן הוא ישוב בקיץ הקרוב להופיע עם התזמורת הפילהרמונית בפארק הירקון.

שיר אשיר לוואלנסה

הזמרת האמריקנית, ג'ון באאז, שרה לכבוד מנהיג סולידארנוסט, לאך ואלנסה, בדירתו בגדנסק. שניים מילדיו של ואלנסה מקשיבים. (צילום אי.פי.)

"פסטיבל צייד עורבים" ברחובות קואלה לומפור

קואלה לומפור. — אורחי מאלזיה בעלי רשיון לשאת נשק הורשו לשוטט ברחובות קואלה לומפור ולהרוג עורבים.

רשות זו ניתנה לציידים בעיר זו לאחר שהציפורים האלה נוכרים כמזי האשפה ומפילים אותם, כמו כן הם מטנפים את רחובות העיר. תושבי העיר הגישו תלונות כה רבות עד כי השלטונות הכריזו על "עונת צייד פתוחה" נגד העורבים המעופפים בשמי העיר".

יתר־על־כן, הוכרז על פרס לצייד שיירה במספר הגדול ביותר של העורבים בתקופה זו. במשך כל היום נשמעים הדי יריות מרובי הצייד בחוצות הבירה. (ע"ד)

עיתוני ניו־זילנד: מודעות ועמודים ריקים

וולינגטון. — שביתה בת ארבעה ימים אותה קיימו מרבית עיתונאי ניו־זילנד תורחב לשלושה ימים נוספים לפחות — מסרו ראשי אגודת העיתונאים כאן אתמול.

בשביתה משתתפים 1,200 עיתונאים ברחבי ניו־זילנד, והיא הביאה להשתקתה המוחלטת של סוכנות הידיעות הניו־זילנדית. מרבית העיתונים יצאו עם מודעות בעמודים ריקים.

עילת השביתה — קבלתם לעבודה לסוכנות הידיעות המקומית של עיתונאים שאינם חברי אגודת העיתונאים. השביתה אינה נוגעת לרדיו ולטלוויזיה ולצפון ניו־זילנד, שם משתייכים העיתונאים לאגודה אחרת. (ע"ד)

הסינים קיבלו בתימהון אמנות מופשטת אמריקנית

פקין. — צייר המופשט האמריקני רוברט ראושנברג פתח כאן אתמול תערוכת יצירות בתחום המופשט, שכמותה לא נערכה אף פעם בפקין.

נמסר כי אוהבי אמנות בפקין, שבאו לראות את התערוכה, הסתכלו ביצירות במבטים קפואים ובהבעת תמהון. אלה שבאו לגלריה לאמנות של פקין גילו קופסאות קרטון וקופסאות אחרות מרוחות בצבע זכוכית תמונות המתארות צמיגי מכוניות ושתי מטריות צהובות.

ראושנברג הגיע לפקין לאחר מסע הופעות במקומות שונים בעולם, והוא מציג תערוכה המסכמת 30 שנות יצירה שלו. אחד מעוזריו אמר לצופים הסינים הנבוכים: "אין משמעות ליצירות אלה. המטרה היא להראות ולהוכיח כי כל העצמים הם נושא ליצירה אמנותית". (ע"ד)

הבוץ קבר אותם חיים

פגישה הרת־אסון

ד"ר מיכה קליין מהחוג לגיאוגרפיה באוניברסיטת חיפה: ההתפרצות הוולקנית, שנגרמה בגלל תנועתם זה כמיליון שנה של ארבעה משטחים טקטוניים זה כלפי זה, נצפתה מראש, אך דומה כי בקולומביה לא הביאו בחשבון את הגורמים הסביבתיים שהפכו אותה לאסון כה גדול

מאת ירון זליג

ארבעה משטחים טקטוניים נעים זה כלפי זה באופן מתמיד זה קרוב למיליון שנה: המשטח הדרום־אמריקני, הקאוקס, הנאסקה והאחרון — הקטן מבין הארבעה — הוא הקולומביאני. קצב תנועתם, עלפי מחקרים עדכניים, בעשרה ס"מ מדי שנה. נקודת המפגש: קולומביה.

ד"ר מיכה קליין, מרצה לחוג לגיאוגרפיה באוניברסיטת חיפה, אינו יכול עדיין להעריך מתי החל התהליך שהביא להתפרצות הר־הגעש נוודה דל־רואיז, אך התהליך עצמו ברור. בעת המפגש בין שני משטחים, נוטה הכבד מן השניים — במקרה זה הקרום האוקיאני — להיכנס אל מתחת למישטח הקל, קרי הקרום היבשתי. חדירת הקרום האוקיאני נמשכת עד לעומק של כ־50 ק"מ, שם מגיעה הטמפרטורה לכ־1500 מעלות. החומר המרכיב את הקרום האוקיאני מותך בחום הגבוה ונעשה קל יותר. מתחיל לעלות כלפי מעלה וללחוץ על פני השטח. באזורים וולקניים רגישים ניתן להבחין אז בשינויים מורפולוגיים. ניתן למדוד פליטת גזים המלמדת על התקרבותה של פעילות וולקנית, ובמקביל מעידים סייסמוגרפים על פעילות גיאולוגית בסמוך ללוע הר־הגעש.

חישוב לא מדויק

סימנים אלו ואחרים נצפו בסיבת הר־געש נוודה דל רואיז. כיצד, אם כן, קרה שההתפרצות הוולקנית בשבוע שעבר מצאה את תושבי האזור, כמו גם את הרשויות הקולומביאניות, חסרי אונים? ד"ר קליין מניח כי הסיבה נעוצה בחישוב לא מדוייק של תוצאות הלוואי כתוצאה מהתפרצות וולקנית. במילים אחרות, ההתפרצות אמנם נחזתה מראש, אך אפשר שלא הובאו בחשבון כל אותם גורמים סביבתיים שעשו אותה הרת־אסון. "היו אינדיקאציות שההר פעיל. אך עובדה זו לבדה אינה חריגה. העדויות הגיאולוגיות", אמר ד"ר קליין, "לא העידו על אירוע גיאולוגי גדול. הטעות היתה, להערכתי, בכך שלא הביאו בחשבון כי התפרצות זו תביא להפשרה מהירה של שלגים ולסחף קרקעות רחב־ממדים". ההתפרצות עצומה של אפר וולקני, לבה, מים ובוץ החלו נעים במורד ההר במהירות של מטר עד שני מטרים בשנייה, שהם כ־3.6 ק"מ בשעה. העיר ארמרו מרוחקת כחמישים ק"מ ממוקד ההתפרצות. ונדרשו לשיטפון כשבע שעות להגיע לעיר. לו היתה זו לבה בלבד, מהירותה היתה עוד קטנה יותר ואולי הזרם לא היה מגיע כלל לעיר. לדברי ד"ר קליין, ייתכן שהתושבים לא הרגישו בשטפון המתקרב כיוון שההתפרצות אירעה בשעות הלילה.

האם ניתן היה לחזות?

האם ניתן לחזות מראש אירועים מסוג זה ולמנוע אסונות?

ד"ר קליין מציין כי על־ידי רישום מפורט יותר של הפעילות הגיאולוגית, בצירוף תנאים אופייניים לאזור הספציפי, לצמצם את ממדי הנזק. התנאים הספציפיים שיש לבדוק, לדבריו, בכל לאתר רגיש להתפרצות וולקנית הוא כמויות מים, צפיפות לאוכלוסין ומבנה טופוגרפי. לכל גיאולוג מתחיל ידוע, כי מדינת קאליפורניה כולה, ובמיוחד העיר סאן פראנסיסקו, תיפגע בעתיד ברעש אדמה חזק, שאפשר שיחריב חלק ניכר מהעיר. אך ידיעה זו אינה משפיעה על מדיניות אכלוס התושבים באזור זה. התשובה לכך היא מיכשור רב ומתוחכם, אשר יאפשר התרעה של שעות לפני שהרעש יגיע לשיאו. ייתכן שאם היה בקולומביה מיכשור מדוייק כמו זה שבקאליפורניה, וכן אם היה קם שם אדם חזק דיו שהיה מצליח לשכנע את הרשויות כי מתקרב אסון — ייתכן שאפשר היה להפחית במידה ניכרת את ממדיו. "זו היתה התפרצות וולקנית באזור מועד לתופעות מסוג זה. ההתפרצות בשבוע שעבר לא הפתיעה. היא אינה בודדה והיא תתרחש שוב, אם מלוע נוודה דל רואיז או מכל לוע פעיל אחר. אלו הם תופעות המאפיינות למעשה את כל חופה המזרחי של יבשת אמריקה הדרומית וגם הצפונית", מסכם ד"ר קליין.

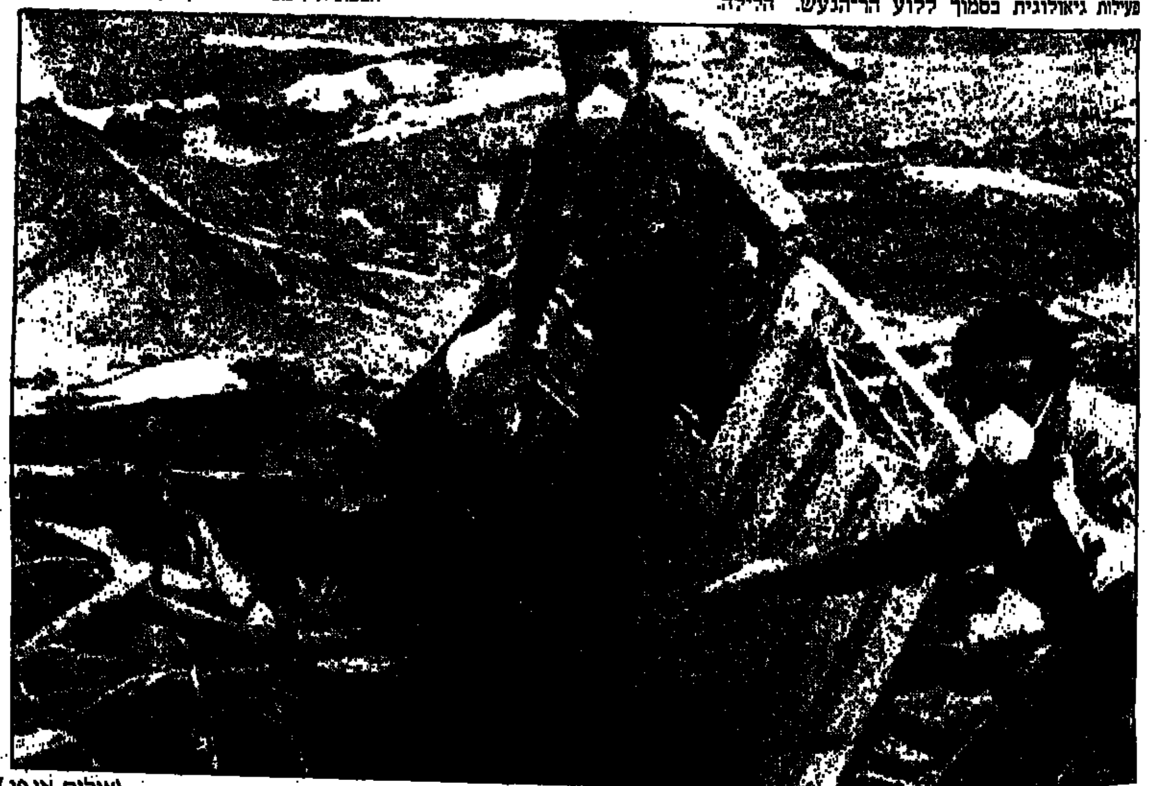

נסיונות חילוץ בארמרו, קולומביה. משמאל: אדם שנלכד בהריסות – עדיין בחיים. (צילום אי.פי.)

המוות עקף את בית העלמין

במשך חודשים רבים בקעו רעמים מלועו של הר הגעש הכבוי "נוודה דל רואיז". בשעה 10 בלילה, ביום רביעי שעבר התפרץ ההר ברעש מחריש אוזניים. כשלוש שעות מאוחר יותר התפשט גל בוץ אדיר על פני העיירה ארמרו ושלוש עיירות אחרות. ברזומנית ירדו גשמי זעף, שגרמו לנהר "לגנילייה" לעבור על גדותיו. חלקה הגדול של העיירה ארמרו, נהרס. כ־20,000 אנשים נוספים גרו ב־סנטואריו, קרמלו ופינזליטוה, עיירות סמוכות, שבוסו אף הן בבוץ.

פקידי ממשלה מעריכים ש־25,000 נפש ניספו באסון. אירגון הסעד הבינלאומי של האו"ם ושגרירות ארצות־הברית בבוגוטה מדווחים שעד יום שישי בבוקר חולצו 4,000 גופות מן הבוץ.

המבנה הגבוה ביותר בארמרו, בניין הכנסייה, נהרס לחלוטין על־ידי גל הבוץ. בית הקברות המקומי, המוקף בחומת מגן גבוהה, הצטופפו רבים מתושבי המקום וניצלו. בית העלמין לא ניזוק. אחרים טיפסו על עצים או גגות. בסרט טלוויזיה נראה גבר חופר בסיר בישול, במאמץ לשחרר מהבוץ נערה שמחצית גופה נקבר בו.

אסון הטבע התרחש שבוע ימים לאחר שמורדים שמאליים שמו מצור במשך 28 שעות על משרד המשפטים של קולומביה בעיר בוגוטה. בחילופי יריות נהרגו כ־100 איש, לרבות 11 מתוך 24 שופטי בית המשפט העליון נשיא קולומביה, בליסריו בטנקור, סירב לנהל משא ומתן עם המורדים, והצליח לבסוף לפרוץ את המצור באמצעות מתקפת שריוניות וחיילים המצוידים בנשק כבד וחומר נפץ.

בסביבת הר הגעש גילו מדענים רעידות קלות בימים שחלפו וכמה מהם חששו מהתפרצות נוספת, אך המכון הגיאופיסי של קולומביה הודיע שנילית רק פעילות סייסמולוגית מועטה בלבד.

ארצות הברית שלחה לאיזור האסון 12 מסוקים, אוהלים, שמיכות וציוד רפואי מבסיסים אמריקניים בפנמה. מקסיקו שלחה 10 טונות מזון, תרופות וציוד רפואי. יפאן הודיעה שתשלח צוות רפואי של שמונה אנשים. כ־20,000 אנשים נוספים עדיין לכודים כחוות ניקר בקידבת גואיכל, כ־6 קילומטרים מארמרו. מאות גוויות מועברות לנקודת ריכוז באיצטדיון כדורגל בגואיביל.

(אי.פי.)

צרת רבים

איש מגן־דוד־אדום ופסיכולוג על היום שאחרי אסון המוני — החילוץ, המחלות וההתמודדות עם המוות

מאת רונית מורגנשטרן

ב־13 בנובמבר התפרץ הר הגעש נוודה־דל־רואיז ומחק את העיר הקטנה אורמרו שבקולומביה. כ־25 אלף ניספו. רובם נקברו תחת ים הבוץ האפור והסמיך ששטף את העיר. מספר הפצועים מגיע ל־3000. מעטים שרדו בחיים. הם איבדו את בתיהם, את רכושם ואת יקיריהם. עזרה רפואית החלה להגיע לעיר. ישראל שולחת חמש טונות תרופות. מזון, שמיכות ואוהלים נשלחים מכל רחבי העולם. תמונות הזוועה המוכרות של מחנות פליטים מוכי רעב. חולי ויאוש יחזרו על עצמן גם בקולומביה.

בועז נורקין, מנהל מגן־דוד־אדום במחוז הגליל, היה במשלחת הישראלית לקמבודיה, שסייעה בשיקום פליטי המלחמה הנוראה שם: "בקמבודיה היו יותר מ־20 אלף פליטים לאחר ארבע שנות מלחמה, תת־תזונה ומלאריה. כושר הסיבולת שלהם הגיע לאפס וחסרו אמצעים לטפל בהם. קולומביה, למרות האסון הפתאומי, ממוקמת במרחק שלוש שעות טיסה מארה"ב, ולכן ניתן לסייע לנפגעים ביתר־יעילות.

— מה יכולת ההישרדות של פצועים לאחר אסון טבע כזה?

— העזרה הראשונה חייבת להיות מיידית. עזרה רפואית צריכה להגיע לאזור תוך ארבע שעות, ואז עשויים להישרד כ־80 אחוז מן הנפגעים. ככל שפרק הזמן בין הפגיעה למן העזרה הראשונה קטן — אחוז הניצולים פוחת.

— מה השוני בין רעש אדמה לבין התפרצות הר געש, מבחינת הסיכויים למצוא ניצולים?

— ברעש אדמה קורסים בתים ונותרים חללים בין קירות. הנלכדים בין הקירות יכולים עדיין לנשום. כאן הלבה והבוץ מילאו כל חלל וסתמו אותו. אין כל סיכוי לחיים לאלה שנקברו בגל הבוץ.

— האם צפויים הניצולים להיפגע ממחלות וזיהומים?

ברגע שבני האדם נמצאים בקירבת אלפי גוויות נרקבות, ללא תנאים סניטריים, ללא מים, הדרך למגיפות פרוצה. הם צפויים להתפרצות של מחלות מעיים כמו דיזינטריה. טיפוס הבטן וצהבות למיניהן. במצב של מחסור במזון ובמי־שתייה. אדם הלוקה במחלת מעיים אינו יכול לאזן את הנוזלים בגופו. המוות הוא כמעט בלתי נמנע.

* * *

רוני עופר, פסיכולוג ממכון שפיר בתל־אביב, העוסק בשיקום נפשי לאחר מצבים טראומטיים: "הניצולים מהאסון הנורא יצטרכו להתמודד לא רק עם מחלות, זיהומים ורעב, אלא גם עם צער על אובדן יקיריהם רכושם וביתם. התגובות הפסיכולוגיות האופייניות למצבים טראומטיים כמו אסונות טבע יכולות לנוע בין תגובות של הסתגרות ושתיקה לתגובות היסטריה".

"מצב טראומטי", מסביר רוני עופר, "הוא מצב של לחץ עצום, כמו במלחמה. באסון טבע נוצרים מצבים של לחץ חמור וקיצוני, כי הנפגע מאבד את הכל — גוף רכוש וקרובים".

— מהן התגובות האופייניות בשלב הראשון שלאחר האסון?

— בשלב בראשון האדם נמצא במצב אינטנסיבי של התגוננות מפני האימה, הפחדים וחוסר הוודאות. בשלב זה, הוא פועל על סמך החושים ולא על פי ההכנה וההגיון, בשל חוסר היכולת לקלוט או להכיל את גודל האימה. תגובה אחרת יכולה להיות פאניקה בעקבות התחושה של איבוד הקרקע מתחת לרגליים. היציבות מופרת גם באופן סימלי במקרים של התפרצות הר געש ורעש אדמה. כמובן שגם במצב הזה ישנם אנשים שנשארים בקשר עם המציאות. זעם, בכי וריכאון הן תגובות נורמליות בסיטואציה כזו, גם אם זה לא נראה כך למתבונן מהצד.

— ולטווח ארוך?

— האדם נושא עימו צלקות כתוצאה מהטראומה. כל אדם מתמודד כדרכו — אחד מדחיק והאחר יפעיל מנגנוני פיצוי — יעזור לאחרים למשל.

— כיצד ניתן לסייע לניצולים מבחינה נפשית?

— במקומות כאלה כמו קולומביה צריכים הניצולים לשקם עצמם על־ידי עיסוק בבניית בתים חדשים והקמת משפחות. ברור שקיימת השפעה של הסביבה התרבותית, ככל שהסביבה עשירה יותר, תומכת יותר, קל יותר לסייע בבניית ההריסות, ליצור תהליך של בנייה מחדש.

— יש הבדל בין פגיעה נפשית של אדם בודד כתוצאה מאסון לבין פגיעה המונית כזו.

מבחינה זו יש משהו באימרה "צרת רבים, חצי נחמה". ההרגשה של "היחד", של "אני לא לבד" נותנת לאנשים כוחות להתמודד בגורל. היא נותנת להם אפשרות לתמוך זה בזה.

סוג של בידוד

[illegible]

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

קוזאקים ברמת־הגולן

ראשי היישובים קפצו מוקדם מדי על רגליהם האחוריות בעקבות הכרזה שיוחסה לרבין בארה"ב ■ נכונות ישראלית למו"מ עם סוריה על עתיד חבל הארץ הצפוני עדיין אינה מבשרת על „מכירה כללית" — לא של תושבים ולא של שטחים

מאת ישראל זמיר

ראשי היישובים ברמת־הגולן קפצו על רגליהם האחוריות בבהלה: שר הביטחון כאילו אמר בארה"ב, שישראל מוכנה למו"מ ישיר על עתיד רמת־הגולן. הם נבהלו. אספו את ראשי היישובים בגליל, בעמק־הירדן, ברמת־הגולן לישיבת־חירום בעקבות „דברי הבלע" שיוחסו לשר־הביטחון והלה לדאבון־לב, התקפל. הכחיש, בבחינת לא־נאמרו־דברים־מעולם.

על מה, בעצם, יצא הקצף? מי, בעצם, אמר שאסור לשאת־ולתת עם הסורים על עתידם של שטחים שונים? היה זה יצחק רבין, שבשעתו, כשהיה ראש־ממשלה, אף דיבר על „תיקונים קוסמטיים" ודבר לא יצא מזה, אך מעצם העובדה שהתנהל מו"מ עם סורים נחתמו הסכמי ההפרדה.

הסורים רוצים בחזרה את רמת־הגולן, כפי שחוסיין היה רוצה את הגדה־המערבית ומצרים את סיני ואת רצועת עזה. זכותם לתבוע. לדרוש. לנהל מו"מ. וזכותנו לסרב בתוקף־יותר או בתוקף־פחות ואולי יחד עימם לחפש נוסחת פשרה כלשהי שתתקבל על דעתם. ואולי הסורים בכלל יסתפקו בסיפוחם של השטחים המפורזים? אך כאשר אין מו"מ, אין מדברים זה עם זה. האיבה נוכרת, ההתחמשות מתעצמת, וכל צד מבין כי אין על מה לשבת והתשובה היא אחת: עימות צבאי. מי שאומר לסורים שאין בכלל על מה לשאת־ולתת, בעצם, אינו מותיר שום פתח להסדר.

אני יכול להבין את תושבי רמת־הגולן החיים תחת אימת הפשרה הטריטוריאלית וחוששים מדי בוקר שמא כבר „מכרו" אותם. עם זאת, תמיד אמרנו כי „הכל פתוח למשא־ומתן" או „משא־ומתן ללא תנאים מוקדמים". ובכך התכוונו לומר כי אנו מוכנים לשבת. לדון. לשוחח. להתווכח, לשמוע ועצם העובדה שיושבים ליד שולחן עגול, זו כבר התקדמות עצומה. אך מי שתובע משר־הביטחון לסגת מאמירה כי „ישראל מוכנה למו"מ ישיר עם סוריה על עתיד רמת־הגולן" — תובע, למעשה, מממשלת־ישראל להנציח איבה. לראות ששלום לא ייכון והחרב תשלוט באיזור.

יתכן שרבין אמר מה שאמר מטעמים טאקטיים, להפגין כלפי העולם גמישות, נכונות למשא־ומתן, להציג ישראל אחרת, פחות נוקשה, יותר גמישה. אך הללו, יושבי רמת־הגולן, כבר ראו לנגד עיניהם את ימית של רמת־הגולן נהרסת בבולדוזרים ואת [illegible] של הג'וט. מדינה צריכה להגמיש עמדות, להיכנס למשא־ומתן, להציע פתרונות, הצעות פשרה, להגיש ניירות־עבודה שיש בהם מן הסיכוי לרצות במידת־מה את הצד שכנגד. ואולי סוריה בכלל אינה כה נלהבת לקבל בחזרה חלקים משמעותיים מרמת־הגולן? ואולי תביעתם באה בסך־הכל לרצות את ה„נצים" של מפלגת הבעת'? אך אם לא יושבים — לא יודעים מה הן הכוונות. אי־אפשר לבוא לשולחן דיונים בהצהרה, כפי שתיקן עצמו רבין — „מו"מ עם הסורים" ותו לא. האם סאדאת היה מוכן לבוא לירושלים בלי שתהיה לו הבטחה על פיסת סיני?

לא בחרנו לנו שכנים כרצוננו. אילו תלוי היה הדבר בנו — יתכן שהיינו בוחרים בשכנים יותר ידידותיים. אך זה מה שיש. לטוב ולרע. לרע — פירושו מלחמות אחת ל־8—10 שנים: לטוב — ישיבה למו"מ והחתימה על הסדרי שלום כאלה או אחרים. מי שסותם את פיו של שר־הביטחון ואינו מאפשר לפתוח במשא־ומתן, כי מו"מ פירושו אובדן חלקי מולדת — מצרף את קולו לאנשי ארץ־ישראל־השלימה. להללו שרואים בכל משא־ומתן אסון.

מי שרוצה לחיות באיזור הזה חייב להבין, כי גם כדי לומר „לא" — צריך לשאת־ולתת. איש לא התכוון להחזיר את רמת־הגולן לסורים, אך לא יתכן שקוזאקים מן הצפון יקפצו על שרי ישראל כל אימת שהללו מגלים רצון לשאת־ולתת, שפירושו לשבת לשולחן המו"מ.

איש לא הבטיח כי דיון חייב להסתכם בנסיגה. אפשר לשאת־ולתת ואף לסכם שאין מסכימים. אף זה נוהג שעמים תרבותיים מכירים. אל לה לישראל להצטרף לחזית־הסירוב וכל אימת שיוצע לנו לשוחח ותוזכר המילה הקדושה „גולן" — יקפצו הללו ויסתמו לשרים את הפה ויאלצו אותם לסגת, להכחיש, בבחינת לא־נאמרו־דברים־מעולם!

אנו מרבים להצהיר בעולם, כי אנו בעד „משא־ומתן" ללא תנאים מוקדמים. האומנם?

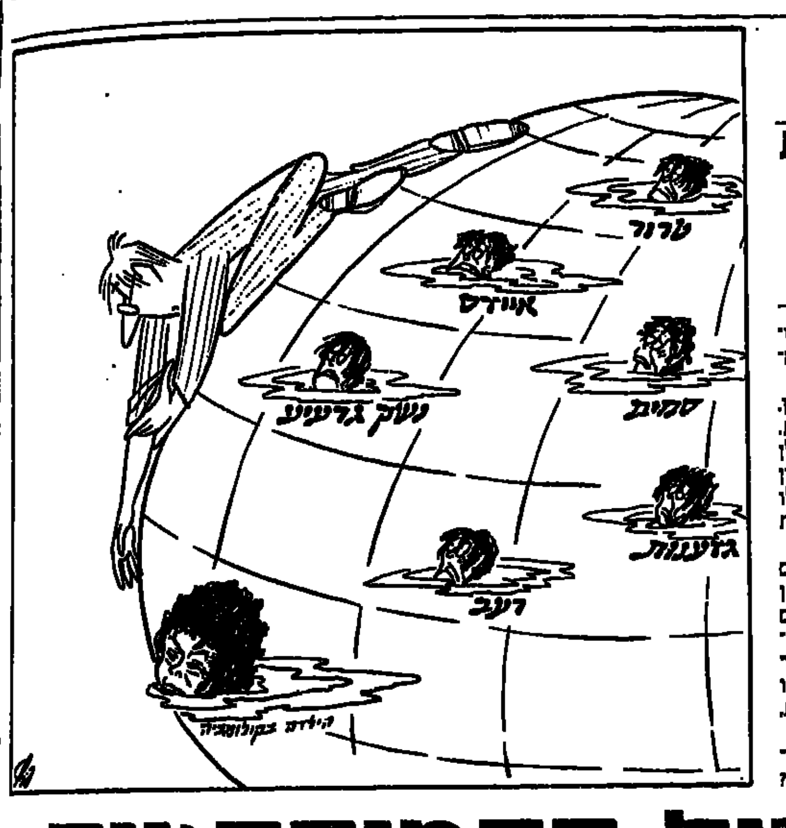

נוסחאות לעירפול הדמוקרטיה

מאת ח"כ מרדכי בר־און

בתוכנית „בוקר טוב ישראל" של גלי־צה"ל מיום א' 3.11.85, נשאל עתניאל שנלר, יו"ר מועצת יש"ע, מה יעשו המתנחלים אם תהליך השלום יכנס להילוך גבוה וישראל תרצה לעשות ויתורים ממשיים בשטח. שנלר חזר בפעם המי־יודע־כמה על הגירסה המוכרת, שלממשלת ישראל אין סמכות לוותר על שטחי מולדת, אך הפעם הגדיל עשות — הוא השווה את מצבנו למצבה של צרפת בימי כניעתה לגרמניה, וטרח להזכיר לשומעיו שהגנרל דה־גול, אשר בקושי ייצג אז את עצמו וחבורת פליטים קטנה, פסק עונש מוות על גנרל פאטן בגין ויתורו על שטחי מולדת.

לא יצאה יממה, וברבים נודע דבר פרסום המאמר הנפשע, הקורא את המתנחלים להתכונן למרד של ממש, ואילו אליקים העצני איש קריית־ארבע, הודיע ברבים, שראש ממשלה אשר יסכים לוותר על שטחי מולדת הוא בוגד. הלשון שבה נקטה מועצת יש"ע בהכרזה הפומבית באותו שבוע היתה במידת מה עקיפה יותר, אך הכוונה היתה ברורה. אם הכרעת רוב הפרלמנט וממשלת ישראל לוותר על שטחי מולדת היא לדעתם בלתי חוקית, זכותם של אזרחים, לסרב לציית להוראה בלתי חוקית, ולהכריז מרד נגד השלטונות שאיבדו את הלגיטימיות שלהם.

שורת אירועים אלה. ועוד רבים אחרים שארעו בשנים שחלפו — ואי־אפשר שלא לכלול בהם את תופעת המחתרת, שלא הסתפקה במילים אלא נקטה בפעולות חתרניות של ממש, שהן ביסודן מרד נגד שלטונה הבטחון — מלמדים אותנו שאין כאן פליטות־פה מקריות או תקריות סגנוניות, אלא הלך־רוח. ייתכן שזו אפילו החלטה מפורשת של חוגים נרחבים בקרב המתנחלים ואולי אף של מוסדותיהם הייצוגיים.

ההצהרות המתחסדות שבאו בעקבות הסערה שפרצה, והרושם שנוצר כי ממשלת ישראל מתכוננת אף לנקוט בצעדים ממשיים נגד אותן הסתות למרידה, אינם יכולים להשלותנו שאותם „שנלרים" ו„העצנים" כאילו שינו את כוונותיהם ותוכניותיהם.

* * *

הסכנה הטמונה באותן התבטאויות אינה רק בטפח שהם מגלים לנו ממה שעלול להתרחש, כאשר ישראל אכן תחליט ברוב קולות דמוקרטיים לכרות שלום עם ירדן והפלשתינים, אלא עוד הרבה קודם לכן — בהשפעה ההרסנית שיש לדעות ולהסתות אלו על רקמת חיינו הדמוקרטיים כאן ועתה.

חוגים נרחבים מקרב האורתודוקסיה הישראלית וכן מבין המצביעים הפוטנציאליים של הימין בישראל, נוטים בלאו־הכי להטיל ספקות בערכה של הדמוקרטיה. טיעוניהם של „גוש אמונים" ומתנחלי השטחים באים לזרות עפר בעינים. בנוסחאותיהם המופרכות הם מבלבלים לחלוטין את היוצרות. שמים עליונים לתחתונים וההיפך, וסופם שהם מערפלים לחלוטין את הבנת כללי המשחק הדמוקרטיים ומכרסמים בערכים ובעקרונות, שבלעדיהם אין תקומה למשטרים דמוקרטיים לאורך זמן.

הנסיון להפריך במאמר זה או אחר את טיעוניהם של המתנחלים בנושא שלטון החוק הוא כמעט מגוחך. שהרי מופרכותם של טיעונים אלה מחייבת טיפול פלילי ולא פובליציסטי. כיהודים אשר חשו על בשרם את לקחיה המרים של ההיסטוריה הלא כל־כך רחוקה, אנו חייבים לתבוע לאלתר מהשלטונות לבדוק היטב מה מתרחש שם בחדרי־חדרים בקריית־ארבע ובקדומים: מה הן המזימות הנרקמות שם ומה אמנם מתכננים מורדים פוטנציאליים אלה לעשות.

כדאי לבדוק היטב מה יתרחש בחדרי חדרים של קריית־ארבע וקדומים, כאשר נכריע ברוב קולות על גורל השלום

כאשר אנחנו נכריע ברוב קולות על גורל השלום ועתיד האומה. בינתיים חייבת המשטרה להימנע מכל סלחנות, למצות את הדין ולהביא למשפט את כל מי שיעז להפיץ ברבים את אותם ביטויי המרדה. מיצוי הדין במקרה זה הכרחי, הן כדי לשמור על אושיות הדמוקרטיה והן כדי למנוע עימות טראגי בבוא היום או מה שגרוע יותר, הפחדה שתמנע מרוב העם להביא את השלום המיוחל, מחמת איומיו הגלויים של מיעוט קנאי.

תהיה זו טעות טראגית לחכות עד שכל זה יקרה בפועל, על מנת להיווכח האמנם מתכוונים עתניאל שנלר, אליקים העצני ועמיתיהם לממש את איומיהם. זה עלול להיות מאוחר מדי, וללא ספק זה ישפיע על מידת העוזם של מנהיגינו להצעידנו אל עבר השלום חרף אותם איומים.

* * *

אף־על־פי־כן, אין להסתפק בפעולת אכיפה של החוק, כי אין מדובר רק בעבריינים מפורשים הצצים פה ושם כיבליות. אלה הם הלכי־רוח והשקפות האוחזים בחוגים רחבים יותר ויותר, ואין אנו פטורים איפוא מלהבהיר את הטיעונים המופרכים שמנהיגי המתנחלים מפריחים במישרין ובעקיפין.

למה מתכוונת מועצת יש"ע באומרה, שהחלטה להחזיר לשלטון הערבים „שטחי מולדת" היא בלתי חוקית? „בלתי חוקית" אומרים הם, לא „בלתי מקובלת עלינו ולכן נתנגד לה בכוח" — למה מרמזים הם? מבקשים הם לומר, שיש להם זכות לגיטימית להתנגד להחלטה זו, אף אם תהיה זו החלטת רוב של הכנסת והממשלה. מבקשים הם לגייס לצידם את החוקיות וליטול אותה מן המוסדות הנבחרים, שבידם מופקדות בדרך כלל הכרעות מדיניות לאומיות.

תפיסה זו יכולה להסתמך על שתי נקודות מוצא: הראשונה — שישנם מצבים בהם יש למיעוט זכות שלא לקבל את הכרעת הרוב — מצב לגיטימי, למרות עקרונותיה המקובלים של הדמוקרטיה. השניה — שהחלטה כזו היא בלתי חוקית על סמך החוקים או חוקי יסוד קיימים כבר אצלנו, ולכן אינה תקפה.

נפנה תחילה למובן השני. במפגש עם סיעת הליכוד הסביר אליקים העצני גירסה זאת. הם נסמכו על חוק השבות, שהוא חוק יסוד מקודש, שמתיר ליהודים לחזור לארץ־ישראל ואין הממשלה רשאית למנוע זכות אלמנטארית זו.

אכן, מקובל על רוב מכריע בעם שחוק השבות הוא מן החוקים היסודיים ביותר במדינה והוא מבטא תשתית אידיאולוגית, שעליה מבוסס עצם וזכות קיומה של המדינה היהודית. אף־על־פי־כן, גם חוק השבות לא ניתן לנו בסיני, אלא נחקק על פי רוב פרלמנטארי, ורוב פרלמנטארי רשאי לנקוט בהכרעות, גם אם הן אינן עולות בקנה אחד עם פרשנות זו או אחרת של חוק השבות.

אך מה שמופרך עוד יותר הוא שחוק השבות אינו עוסק כלל בזכותם של יהודים להתיישב בחבל ארץ זה או אחר, אלא אך ורק בזכותם של יהודים להסתפח אל המדינה היהודית ולהיות לאזרחיה, אם רצונם בכך. ההישענות שנשענים המתנחלים גם על חוק־ירושלים (חוק־הגולן) חושפים היטב את חולשת הטיעונים בעניין חוק השבות גם מצד אחר: המושג „שטחי מולדת" הוא מושג דמגוגי־אמוציונאלי ולא מושג מעולם החוק. האזור היחיד שסופח למדינת ישראל בעקבות מלחמת ששת־הימים, בהכרעת רוב, הוא ירושלים. אפילו הגולן לא סופח עדיין. רק החוק הישראלי החל עליו, ורוב שהחיל יכול גם לאסור; אין שום קדושה בעצם החקיקה הזו. התוקף נעוץ תמיד אך ורק בסמכות הרוב. ירושלים תשאר בירת ישראל מאחר שיש בעם רוב מכריע הרוצה בכך כיום, וקרוב לוודאי יתעקש על כך גם בעתיד, ולא מחמת העובדה שאי־פעם נחקק חוק כזה. אם יהיה באחד הימים רוב שיכריע למסור חלקים מן הגולן תמורת שלום של אמת עם הסורים, יבטל הרוב ההוא את הרוב שהכריע להחיל את החוק הישראלי באזור.

בכל הנוגע לגדה המערבית ולרצועת עזה, עדיין לא נחקק חוק ולא הושג עדיין רוב בעם הקובע אותם כ„שטחי מולדת". והרי עצם המחלוקת בעם נסבה בדיוק על עניין זה ואין לך דרך אחרת להכריע בעניין זולת באמצעות רוב פרלמנטארי, אם אינך רוצה מלחמת־אחים.

* * *

הישענותו של עתניאל שנלר על תקדים דה־גול, חושפת היטב את העובדה, שכל התמרונים הלגליסטיים של העצני אינם משקפים את האמת שבליבו, והם מיועדים רק לשמש כמסך עשן לעוברת. שהטיעון המרכזי של המתנחלים אינו טיעון לגאליסטי אלא טיעון פילוסופי־עקרוני. ישנם מצבים, כך גורסים אנשי יש"ע, בהם רשאי מיעוט לכפות דעתו על הרוב.

כאשר הודיע הגנרל דה־גול ביוני 1940 שהוא הוא הנציג הלגיטימי של העם הצרפתי, ושממשלת וישי אינה זכאית לטעון לריבונות הצרפתית, נשען הגנרל הצעיר על הטענה שממשלת וישי כבושה למעשה בידי הגרמנים, ואין היא חופשית להכריע הכרעות שישקפו את טובתו של העם הצרפתי. אף שכולנו מצדדים בוודאי מבחינה מוסרית (והיסטורית) במעשהו של דה־גול ומגנים את מעשיו של המרשל פאטן, הייתי ממליץ לעתניאל שנלר וחבריו ללמוד לקח מן הגנרל דה־גול, דווקא בגין אומץ ליבו המופלג, שבא לידי ביטוי מובהק חמש־עשרה שנה מאוחר יותר, כאשר הכריע מכוח התבונה וההכרה במציאות לוותר על אלג'יריה, למרות שזו נחשבה במשך דורות רבים לחלק מן „המולדת" הצרפתית.

כידוע, לא קיבלו בנות הברית את טענתו של דה־גול לייצג את הצרפתים עד סוף המלחמה, כאשר זה נבחר כראש ממשלה בבחירות דמוקרטיות. אך האמנם אפשר בכלל להשוות את אותו עניין למצבנו. האמנם גרן מיליוני צרפתים בחבלי הארץ שעליהם „ויתר" פאטן מתוקף ברייתה? האמנם נכבשה בירתה של ישראל על־ידי הערבים ואלה מונעים בכוח מן הממשלה הלגיטימית

(המשך בעמוד 8)

החרדים מפני המורמונים

מאת בצלאל עמיקם

הבנק הציוני איננו שריד ארכאי מחזונו של הרצל, אלא שמו של בנק אמריקני מכובד ועשיר, בעל רשת סניפים, שמרכזו במדינת יוטה בארצות־הברית. באותה מדינה, על שפת אגם המלח, זורם נהר הירדן ויישובים בעלי שמות מקראיים מצלצלים פזורים במרחביה. יוטה היא מכורתם של המורמונים הגורמים בעתה לתושביה החרדים של ירושלים. ואולם, ירושלים וירדן הקודש אינם ממלאים [illegible] בחיי המורמונים.

ישו, לפי אמונתם, שב והתגלה ב„ציון החדשה" הלא היא אמריקה ומעתה היא היא הארץ המובטחת, תהליך הגאולה שיחול עם שובו של ישו המשיח אלי אדמות יתרחש הרחק מכאן, בארץ הנכספת, אמריקה.

המורמונים מונים כיום כחמישה מיליון מאמינים, המאוגדים בכנסייה נוצרית, צעירה יחסית, ששמה המלא הוא: „כנסיית ישו המשיח של קדושי הימים האחרונים". [illegible] השם מורמונים שאוב מאמונתם בספר המורמון, אשר זוכה לדרגת הקדושה של התנ"ך, והוא דן בתולדותיה הקדומים של אמריקה וקורות חייהם, כפי שהתנ"ך דן בקורות חייהם של תושבי ארץ־ישראל.

כמו התנ"ך, גם ספר המורמון נכתב על־ידי נביאים, שחיו באמריקה ומשה שלהם הוא נביא־היסטוריון בשם מורמון, שלא הסתפק בלוחות אבן כרבנו משה, אלא חרט את הדברים על לוחות זהב. לוחות אלה נטמנו בגבעה במדינת ניו־יורק של ימינו ולפני 150 שנה נחשפו על־ידי ג'וזף סמית [illegible].

ג'וזף סמית יסד את הכנסייה המורמונית והוא ואנשיו נרדפו בכל מקום, ממש כמו [illegible] של ישו נרדפו, והוא מצא את מותו בידי אספסוף מתפרע בשנת 1844. ג'וזף סמית מת ואת הבשורה נשא בריגהם יאנג, שבשנת 1846 הגיע, [illegible] 15 אלף מאמיני הדת החדשה, מהחוף המזרחי אל מעבר להרי הסלעים. הנוודים הנרדפים מצאו מנוחה באזור אגם המלח הגדול, היא מדינת יוטה של היום.

לאחר שהסכימו לבטל את מנהגם שבגדר נשיאת יותר מאשה אחת, הם זכו לקבל הכרה כמדינה בארצות־הברית. ויוטה הפכה למרכזם של בני שבטיהם, כפי שהם מגדירים את עצמם.

[illegible] שמפגש עם המורמונים מרשים. [illegible] המורמונים [illegible] ותורמים זה שנים לבניינה של ירושלים. להיות מורמוני אין זו משימה קלה. על חברי הכת [illegible] לתרום שנתיים בשירות [illegible], במסגרת מילוי חובתם. זו הם נשלחים למרכזי הפעילות של המורמונים, שהתפשטו בשנים האחרונות אל מחוץ לגבולות ארצות־הברית, ויש להם שלוחות גם באסיה, באפריקה ובדרום אמריקה. פעילותם מקיפה כיום כמאה מדינות ברחבי־העולם. מוסדות תרבות, מנהלים תוכניות מוסיקאליות וקורסים, מגוונים רבים, אלא שכאן טמון העוקץ.

לאחר שנרשמת לאחד הקורסים שלהם, אתה והם לביקור בית [illegible] שבו הם מנסים לשכנע אותך, בעקשנות [illegible] של ישו ובצורך לחזור אל הנצרות החדשה.

על צלע הר הצופים, המשקיפה אל נופה רב הקסם של העיר העתיקה, הולכת ונבנית שלוחה של האוניברסיטה המורמונית של יוטה. בירושלים מצויים כמאה חברים ופעילים מורמוניים שבאו לכאן לתוכנית לימודים מיוחדת, [illegible] — לא [illegible] את תשומת־ליבם של החוגים החרדים, אך משהחלו בבניית הקריה האוניברסיטאית הקטנה שלהם, החליטו לקרוא עליהם מלחמה.

[illegible]

מטען חלול

מאת אלכס פישמן

חוסכים

ההצעה של מיכה

את הצעת הייעול השבועית הביא איש המילואים מיכה שקדי, שהוא גם כלכלן וגם מנכ"ל של מפעל תעשייתי. מיכה שקדי נקרא לשירות מילואים פעיל תחת הכותרת המעניינת „סיוע למינהלות". במילים פשוטות: ל„סיוע למינהלות" נקראים חיילים העושים שירות מילואים ביחידה מסויימת ומכוונת אותם ליחידה כלשהי, כדי לבצע עבודות מחנאות שונות, ללא כל קשר לתפקידם הישיר במילואים.

מיכה וחבריו נקראו לעשרים ימי מילואים בתקופת החגים, בסוכות. „נטו", הם עבדו שישה ימים. אך לא על כך קבילתו. המחנה בו שירתו במילואים ממוקם בדרום, לא הרחק מעיירות כמו אופקים, שדרות וירוחם. התעסוקה שניתנה להם צרמה לעין — שעה שתושבים רבים בעיירות אלה משוועים לעבודה וחלקם מקבלים דמי אבטלה. „לדעתי", אומר מיכה, „במצב הנוכחי בחברה ובמשק, יש לבחון גישה חדשה לנושא, על פיה לצורך ביצוע עבודות, שאינן אימונים או פעולות מבצעיות, שיש בהן משום סיכון חיי־אדם או פעילות בתחום מקצועי שאין לו תחליף קל בשוק (לדוגמה, עבודות ארגון ותחזוקת מחנות ובסיסים ובימ"חים, כל עבודות הג"א, בדיקה בטחונית בבתי־קולנוע, שמירה על חוף הים וכדומה) ישכור צה"ל פועלים מלשכות העבודה, כאשר את השכר ישלם הביטוח הלאומי. כדי למנוע בעיות של קבלת קביעות או חיכוך עם ועדי עובדים, ניתן לשכור עובדים אלה על בסיס חוזה יומי מיוחד או לגייסם בהסכמה, כמיכסה נוספת לזו שהם חייבים בה ממילא".

מיכה לא התעצל ועשה גם חישוב. האנשים ששירתו עימו במילואים מרוויחים בחודש בממוצע מיליון ושלוש מאות אלף שקל (ברוטו). היות שהשכר לעובד מובטל לא יעלה על 300,000 שקל (שכר מינימום במשק הוא 200,000 שקל; החישוב נעשה באוגוסט), הרי שעל כל איש מילואים מן הקבוצה ששירתה עם מיכה במילואים יחסוך המשק מיליון שקל לחודש ובסה"כ 25 מיליון שקל. זאת בנוסף לכך, שיימנע הנזק של היעדרות מעבודה, כאשר 25 אנשים אחרים ייהנו מפרנסה במשך חודש ימים. „יש לזכור", כותב מיכה, „שיש כיום בישראל יותר משלושים אלף מובטלים. גם אם החיסכון יירד לחצי מיליון שקל לחודש, עדיין העסקת אלף מובטלים — משמעותה חיסכון של 500 מיליון שקל בחודש".

הרווח לחברה ולצה"ל הוא נקי. אחוז ההיעדרות ממקומות העבודה יירד. היקף תשלומי הביטוח הלאומי על ימי מילואים יירד בצורה ניכרת. תימצא תעסוקה למובטלים. יש להניח, שאותם אנשים שיועסקו בשכר יעשו את מלאכתם ביעילות

(המשך בעמוד 9)

אנשי בטחון — ללא בטחון

אילו נחת, בימים אלה, יצור מן החלל החיצון היישר אל פרוזדורי המטה הכללי, היה מגיע למסקנה שהבעיה המרכזית המטרידה את מערכת הבטחון בישראל לקראת סוף 1985 היא המינויים בצמרת צה"ל. אני לא בטוח שאותו יצור לא היה צודק באבחנתו.

אם נצא מנקודת הנחה, שענייני של שלום ומלחמה הם נושאים קבועים המעסיקים את המטה הכללי באורח שוטף בתוקף הגדרת תפקידו, הריני מבקש להפנות את תשומת לבכם של ראשי ציבור זה לתהליך פנימי המתרחש בביתם, אשר אינו נופל בחשיבותו מן השאלה מי יהיה אלוף פיקוד זה או אחר. שר הבטחון, יצחק רבין, התייחס לתופעה זו בקצרה באחד מנאומיו האחרונים בכנסת, אולם דבריו לא זכו לכל הד.

[illegible] לתופעה, עליה אני מבקש להצביע, היא שצה"ל מפסיק [illegible] להיות מקום עבודה בטוח. [illegible] של תהליך זה עלולה להיות אסונית.

שלטונות הצבא נתנו פומבי, ואף טרחו להעשיר אותנו במידע, לגבי שלוש קבוצות אוכלוסיה עיקריות, הנוטשות את המערכת הצבאית. [illegible] המנעמים המקצועיים המורשים מחוץ למסגרת הצבאית. קבוצה אחת, היא של אנשי המקצועות הטכניים, הנוטים למשכורות גבוהות פי כמה בסקטור האזרחי. קבוצה שניה היא של הטייסים, שמשכורותיהם גבוהות במיוחד בצה"ל. קבוצה שלישית הם אותם קצינים [illegible], שכתוצאה מן הקיצוצים מתבקשים לסיים את שירותם.

שלטונות הצבא אינם מצביעים על קבוצה גדולה של קצינים, על אלה שאינם משתייכים לאף אחת מן הקבוצות שהוזכרו עד כה, בדרגות ביניים עד דרגת סגן־אלוף, הנמצאים בתהליך של פרישה או שכבר פרשו מן הצבא ואיש אינו ממלא את מקומם.

על־פי אחד המקורות, מדובר בקבוצה של כמה מאות קצינים, שהמניע העיקרי לפרישתם מן השירות בימים אלה, אינו יכול להיות המניע הכלכלי. שכן, המשכורות המצפות לאנשים אלה בחוץ אינן עולות בהרבה על הכנסתם הנוכחית בצבא. זו שכבה של קצינים המהווה את השלד של הפיקוד בקבע ומשמשת דור המשך לפיקוד הבכיר. יכולים ראשי הצבא לתרץ, כי עזיבתם של אותם קצינים היא תוצר של אווירה ציבורית שאינה מעודדת את השירות הצבאי. יתרה מזו, הקיצוץ בתקציב הבטחון הביא לתהליך הפרישה מאונס של קצינים בכירים, ולכך קיימת השפעה פסיכולוגית על פקודיהם. אלה טוענים, ואולי בצדק: „אם מאיתנו מבקשים לעזוב, מי מבטיח שמחר לא יפנו אליך, לכן, טוב אעשה אם אתחיל לחפש, כבר היום, משהו בחוץ".

קצינים בכירים טוענים, כי בעבר מעולם לא נשמעו בין אוהלי הסיירים ובפרוזדורי המיפקדות שיחות קצינים, הדנות במגיל הפרישה, בנוסח: „מה אני הולך לעשות כשאני משתחרר?" או „מה היצע העבודות בשוק האזרחי", וכו'. זו תופעה של השנים האחרונות בלבד, תופעה מורכבת, כאשר מדובר על עשרות קצינים המעסיקים את מוחם בנושא זה, הם מדביקים את המאות ואחר־כך קשה מאוד לבלום את התהליך. שיחות מעין אלה אופייניות למקומות עבודה שאין בהם יותר בטחון לעובד. את הנזק הנוצר כתוצאה מאווירה של „תחנת רכבת", קשה מאוד יהיה לתקן.

נכון, גם האווירה הציבורית משפיעה. אך קשה לי להשתחרר מן התחושה שגם למעביד יש מה לומר בנושא זה: המעביד, ככל הנראה, אינו מבין את חלקו במצב זה. ושוב, העניין אינו רק כספי. הדוגמה הטובה ביותר לאי־הבנתו של המעביד לגבי פתרון הבעיה, היתה הופעתם של ארבעת הקצינים בתוכנית הטלוויזיה „מפגשים" שעסקה בנושא ההתנדבות לשירות בקבע. ארבעת הקצינים נשמעו כמו הפליקטים „התנדב לצי וראה את העולם". וגם בצבא עצמו נמתחה ביקורת לא מעטה על הופעתם. עדיף לומר גם דברים קשים של אמת מאשר לטייח. קשה להאשים קצינים אלו. הם לא נבחרו באקראי לתוכנית. ראש אכ"א ודובר צה"ל בחנו קבוצה נכבדה של קצינים, חלקם הגדול דווקא סגני־אלופים, לקראת הופעתם בתוכנית. אולם אלו נמצאו בלתי־ראויים, מן הסיבות השמורות עם הצבא: לכן נבחרו שלושה אלופי־משנה וסגן אלוף אחד, אינטליגנטיים במיוחד, שהובטחו מפני „התחלקויות", או, חלילה, מפני חריגה מן הקו הרשמי: „אנחנו, הצבא, בסדר. אתם, האזרחים, אשמים".

קניתי את הרעיון. אנחנו, האזרחים אשמים. אך רק [illegible] אתנו.

מילת קוד

אימת האמריקנים

„מלחמת הכוכבים" של הסובייטים

באורח כמעט חד־פעמי חברו מחלקת המדינה האמריקנית ומשרד ההגנה האמריקני לפירסום משותף שהופיע באוקטובר השנה בחתימת ידיהם של שני השרים העומדים בראש המשרדים הללו. קל לנחש כי השותפות הנדירה נולדה על רקע המאבק בבריה"מ. שמו של הפירסום הצבעוני, שהוא ספק הסברה ספק תעמולה: „תוכנית ההגנה האסטרטגית של בריה"מ". אחד הפרקים המעניינים בפירסום ממשלתי זה נוגע לנושאי המחקר והפיתוח בבריה"מ הקשורים ל„מלחמת הכוכבים של הסובייטים". נביא את הדברים כפי שהם מופיעים בפירסום, עם קיצורים הכרחיים.

„בסוף שנות ה־60 פתחו הסובייטים במאמץ מחקרי בהיקף אדיר בתחום הטכנולוגיות המתקדמות להגנה מפני טילים באליסטיים. תוכנית המחקר נוגעת לאותן טכנולוגיות של פרוייקט ה־S.D.I האמריקני. אך הסובייטים השקיעו בהן יותר משאבי־אנוש ומשאבים כלכליים ותשתית מאשר ההשקעות האמריקניות עד כה.

„בתוכנית הלייזר הסובייטית, למשל, מועסקים עשרות אלפי מהנדסים ומדענים בשישה מרכזי מחקר ופיתוח. עיקר המאמץ המחקרי מתרכז באתר הטילים בסארי שאגאן שבמרכז אסיה. שם מנהלים הסובייטים דרך קבע, את תוכנית המחקר שלהם נגד טילים באליסטיים. על פי הערכה, ניתן למצוא באתר זה מערכות לייזר להגנה אווירית, המסוגלות

(המשך בעמוד 8)

משביחים תותחים

תותח מתנייע (צילום: דובר צה"ל)

חברת BMY מפנסילבניה, תעסוק — בשיתוף פעולה עם חברות ישראליות — בפרויקט השבחה של תותח המתנייע (תומ"ת) M־109 המצוי גם בשירות חיל־התותחנים הישראלי.

כתב־העת "DEFENSE AND FOREIGN AFFAIRS DAILY" מ־28 באוקטובר השנה, יודע לספר, כי הקשר בין החברה האמריקנית לחברות הישראליות החל ב־1984, עד שנה זו ניסו בישראל לעסוק בפיתוח תוכנית עצמאית לשיפור התומ"ת. אולם מסיבות שאין המאמר מפרט, בחרו הישראלים לשתף פעולה עם חברת BMY; שזכתה באחרונה במכרז של הצבא האמריקני. תהליך ההשבחה, שהוא הרביעי במספר בתותח זה מאז יצא לאוויר העולם בראשית שנות ה־60, כולל שיפורים בתחום הטווח, הדיוק, הטעינה וההישרדות של התומ"ת. חוזה ההשבחה הוא בהיקף של 53 מיליון דולר וכולל פיתוח של 11 אבי־טיפוס. אם נכון סיפור זכייתה בחוזה של חברת BMY אזי הוא מקפל בתוכו היבט ישראלי, אישי, הקשור בשמו של קצין תותחנים לשעבר, תת אלוף (מיל.) אריה מזרחי. ע"פ מקורות, יודעי דבר משמש אריה מזרחי כיועץ הישראלי המקצועי של חברת BMY. (ועוד היבט אישי: זכור לכל כי תת־אלוף (מיל.) אריה מזרחי עלה בראשית השנה לכותרות בזכות פירסום שהתייחס לעמלות הנכבדות להן זכה (לדברי הפירסום, שלא כדין) בתחום עיסוקו האזרחי כיועץ וסוכן של חברות זרות, המבקשות לקשור קשרים עם מערכת הבטחון בישראל. לא כן תמנע שהפירסום). בדבר הצלחתה של חברת BMY מבשר את דבר זיכויו של אריה מזרחי מן ההאשמות שהועלו נגדו.

האם ארה"ב צוחקת עלינו?

דומה שהאמריקנים צוחקים עלינו, לפני שלושה שבועות, פירסמנו במדור זה כתבה נרחבת על צימצום הסדרי „האופסט" בין ארה"ב לישראל בשנת התקציב 1986 ועל ביטולם המוחלט ב־1987.

אם כך, מדוע מצאו האמריקנים לנכון לשלוח באחרונה לישראל נציג קבוע שיעסוק בענייני סחר הגומלין עם מערכת הבטחון? יש בכך יותר משמץ של לעג לרש. לפתוח בארץ משרד קבע בתחום סחר הגומלין, ובמקביל להודיע על ביטול ההסדרים עם מערכת הבטחון (עם התעשייה הבטחונית הישראלית.

נראה שישראל לא הבינה או לא הצליחה להבין את הרמז העבה שמשגרים לה האמריקנים זה מכבר: ארדף סיוע, מענקים — כן. סחר־גומלין — לא. אחרת, אי־אפשר להסביר את תוכניות מערכת הבטחון לשלוח לארה"ב נציג קבוע שיעסוק במקביל למשרד האמריקני בארץ בסחר־גומלין בארה"ב.

יש לי הרגשה ששני המשרדים — הן האמריקני והן הישראלי — יהיו מחוסרי עבודה החל ב־1987.

ריפורמה שהוחמצה

צה"ל החמיץ באחרונה הזדמנות ייחודית לבצע ריפורמה ארגונית המשלבת שתיים מן התכונות של מינהל תקין: הסרת גבנון אחד מן המבנה המסורבל של הצבא, משולב עם חיסכון תקציבי שגם נראה לעין, ומשום כך הוא גם חינוכי, וגם יש לו משמעות כספית נאה בצידה. הכוונה לארגון מחודש של מחלקת ההדרכה בצה"ל (מה"ד) זה תקופה ממושכת למדי.

מאז הוקמה מיפקדת חילות השדה ונקבעו סמכויותיה, נבחנו אפשרויות שונות לארגון מחודש של מה"ד שאמורה להעביר חלק מסמכויותיה למיפקדה חדשה זו. אגב, בהיסטוריה הלא כל־כך ארוכה של צה"ל, עברה מחלקת ההדרכה שינויים משינויים שונים בהתאם לצורכי התקופה, ללמדנו כי מחלקת ההדרכה, כגוף עצמאי במטה הכללי, היתה עוף שונה משאר האגפים בקו של המטכ"ל.

במצב המוכר כמעט את ימינו אנו (בעידן המפח"ש), עמדה מה"ד לאחר מלחמת ששת הימים, כאשר הוחלט להעביר חלק מסמכויותיה למיפקדה חדשה שהוקמה אז, מיפקדת קצין חיל־רגלים וצנחנים ראשי.

אחד התכנון במטכ"ל הממליץ על כמה ריפורמות במבנה מה"ד בעקבות הקמת המפח"ש, אולם בפועל, עמדו על הפרק שתי הצעות עקרוניות: האחת, גרסה שיש להכפיף את מה"ד לאג"ם, כמקובל בזרועות האחרות של צה"ל, ובכל מבנה תקין של צבא מודרני אחר בעולם העוסק בתורת הלחימה שהיא עיקר תפקידו של מה"ד, הוא חלק בלתי־נפרד מן האג"ם. במונחים של צה"ל, שינוי מעין זה מחייב להעביר את מה"ד לאג"ם כמחלקה המקבילה למחלקת המבצעים (מה טבעי יותר שמבצעים יהיו משולבים בתורת הלחימה). צה"ל היה נפטר ממיפקדה (אמנם לא גדולה) [illegible] בקיומו של אגף במטה הכללי. העומד בראש מה"ד היה קצין בדרגת תא"ל, ומתחתיו [illegible] שונים המבצעים עבודות מטה [illegible] בפעילות התורתית של הפיקודים והזרועות.

ממילא, עם הקמת המפח"ש הצטמקה מה"ד בכוח־אדם, שהועבר למיפקדה החדשה שנטלה לחלק נכבד ממשימותיה. עץ המבנה בו היה משתלב מה"ד על־פי הגירסה הראשונה, היה נראה כך:

אגב, בפירסומי מה"ד מופיעה על הכריכה הכותרת אג"ם מה"ד, קרי, גם בצה"ל מובן שמה"ד הוא חלק מן האג"ם. שר הבטחון, יצחק רבין, שבעברו הצבאי שירת כראש מה"ד הרביעי של צה"ל, הבין שיש צורך בפירסום זה.

ההצעה השניה שעמדה על הפרק קבעה, שיש לשמור על מעמדה העצמאי של מה"ד גם אם סמכויותיה קוצצו. ראש מה"ד יישאר אלוף העומד בראש פירמידה צרה.

היתרון היחיד שאנחנו יכולים להעלות על דעתנו במבנה זה הוא [illegible] לאלוף בצה"ל, [illegible] בכנסת השנה.

רשות הקורא

להוציא הגזענות אל מחוץ למחנה

אנו, עובדי „יד־ושם" בירושלים, מביעים זעזוע, שאט נפש ואזהרה הבאים מעומק הלב לנוכח ההסתה הגזענית שלוחת הרסן שמשמיע ומפיץ הח"כ מאיר כהנא. גל שיטנה זה מצא לו באחרונה ביטוי מובהק בשתי הצעות חוק שהגיש כהנא לכנסת. הצעות המזכירות, הן מצד תוכנן והן בניסוחן, את שני חוקי נירנברג הידועים לשמצה, חוקים שנתקבלו לפני חמישים שנה כחוקי־יסוד בגרמניה הנאצית. במקום „הדם וקרבת הדם" שעליהם דובר בחוקים הנאציים, באים מושגים הלקוחים כביכול מן התחום הדתי. אך המסקנה היא אחת — שלילת זכויות האזרח של אדם, כבודו וקיומו, בשל מוצאו והשתייכותו הדתית.

בתוך עבודתנו היומיומית אנו יודעים מהו האיום ומהי האימה הכרוכים בסיסמאות וב„הנחות אידיאולוגיות" המפקירות את האדם וגוזרות את גורלו. אידיאולוגיה מתועבת כזאת, שהתייחסו אליה בתחילה בזלזול ובקלות־ראש, הוליכה לטרגדיה האיומה ביותר שפקדה מעולם את עמנו בדרכו רבת התלאות בגולה, והמיטה אסון מחריד על האנושות כולה. בדאגה רבה אנו עוקבים אחר מצב הדברים שבו אנו מתרגלים לסיסמאות ולטיעונים גזעניים הנעשים חלק מן הנוף הפוליטי וקונים להם שביתה ומהלכים בקרב הנוער. יהיו אשר יהיו הטרמינולוגיה וקשת הדעות בחיים הפוליטיים והחברתיים שלנו, וכידוע אלה אינם תמיד מרנינים ומשובבי נפש — אין בהם מקום לעבודה זרה של שנאה גזענית. שנאה שיש להוציאה אל מחוץ למחנה, כמחלה מדבקת ומסוכנת לגוף האומה.

אנו עובדים במוסד המופקד על מורשת השואה, תובעים מעמים ומפרלמנטים לחוקק חוקים נגד גזענות ונזעקים בשל כל גילוי של אפליה גזעית או דתית נגד יהודים. כיצד נוכל לבוא בתרעומת ובתביעות כלפי אחרים, שעה שבביתנו פשתה הרעה. כיצד נוכל, במצפון נקי ובעוצמה הראויה, להתייצב לפני אויבים וכזבנים, אלה שהדביקו לפני עשר שנים את אות הגזענות לרעיון הציוני ולמחוז הגשמתו?

אנו מביעים הערכה והוקרה לצעדיו של יו"ר הכנסת שלמה הלל, שמנע את הכללת תעודת הקלון הזאת בדברי הכנסת. אך בכך לא סגי. כולנו — גופים פוליטיים וחברתיים, אנשי אינטליגנציה, מורים וכל אדם בישראל — חייבים להירתם למשימה של עקירה מוחלטת של נגע הגזענות מתוכנו.

עובדי „יד ושם", ירושלים (47 חתימות).

דברים ברורים

אם נדמה היה לרגע כי הוויכוחים במפ"ם על השיחות עם ר"צ, או הוויכוחים והלחצים שהופעלו ע"י חוגים מסויימים בכיוון חזרה למערך, הסתיימו לעת עתה בשעה טובה — בא מזכ"ל מפ"ם, אלעזר גרנות, (בסמינר פעילים בגבעת חביבה, ב־11.14) ומאשר במפורש, כי משימת המפלגה כולה מתרכזת כעת בשיקומה ובנייתה של מפ"ם עצמאית.

והנה באים מהתק"ם מנציגים ממפלגת העבודה („על המשמר", 11.15) וקוראים למפ"ם לחזור למערך — דבר תמוה כשלעצמו — ובכך טורפים לנו את כל הקלפים.

אז אולי הגיע הזמן שבמפ"ם ייאמרו דברים ברורים — לאן פנינו?

דורון ספקטור, הראל

„פטריוטיזם" והכדורגל

כשלון נבחרת הכדורגל במוקדמות הגביע העולמי נבע, כך למדנו, מהעדר מוטיבציה אצל השחקנים, מחוסר משמעת וניהול כושל. עתה אנו מתבשרים על סיבה נוספת, חשובה לא פחות. בראיון ל„חדשות" מאשים שחקן הנבחרת שלמה קירט את השחקנים הערבים, זאהי ארמלי ורפעת טורק ב„חוסר פטריוטיות". לדבריו, „צריך למנוע מערבים לשחק בנבחרת ולייצג אותנו בחו"ל".

כדאי אולי להזכיר לשחקן ה„פטריוטי" המהולל קירט, שהיה זה ארמלי הערבי, שהציל את כבודה של הנבחרת בשער, שהבקיע לזכותה, במשחק הגומלין נגד אוסטרליה (הגם שבסיכום, התוצאה הסופית היתה הפסד). ארמלי לא חשב אז, ואינו חושב היום במושגים לאומיים על „טהרת הגזע". הוא פשוט משחק — ומבקיע.

ואולי כאן העילה להצהרת קירט. לבטח ישמח לדעת, שבגרמניה מאשימים יהודים (ראה מחזהו של פאסבינדר) בהצלחה כלכלית, ניצול ואי־לויאליות, על גבם ועל חשבונם של גרמנים „פטריוטיים".

אבי גרין

פצצות האטום של קדאפי

מאת אהרון ניר, רומא

בשנת 1980 סגר שליט לוב, מועמר קדאפי, עיסקה ענקית באיטליה: תמורת שלוש פצצות־גרעין, כל אחת מהן בעוצמתה של הפצצה שהוטלה ב־1945 על הירושימה, שילשל לכיסיהם של סוחרי נשק מכולחים סכום עתק, כ־2,400 מיליארד לירטות, שהן כ־14 מיליארד דולר.

השאלה המטרידה עתה היא: האומנם הגיעו שלוש הפצצות לידי מי ששילם בעדן? חשופטים ממילאנו החוקרים את הפרשה סבורים שהגיעו ללוב או לארץ ערבית אחרת כלשהי, לא ברור איזה.

הפרשה התחילה להעסיק את הציבור בינואר השנה. השופט החוקר קארלו פלרמו מהעיר טרנטו, שהתמחה בחקירת עיסקות נשק לא־חוקיות, העביר לשלטונות המשפט תיק שמקורו ב"משמר הפיננסי", האגף המיוחד של המשטרה, העוסק בעבירות כספיות ועיסקות. התיק עוסק בגורלן המיסתורי של 203,758 מניות חברת הביטוח הגדולה ביותר באיטליה, "אסיקורציוני ג'נרלי". ערכן של מניות אלה היה בשנת 1980 כ־41 מיליארד לירטות (כ־23 מיליון דולר), והן הופקדו בבנק. על סמך הפיקדון שילמו קוניהן סכום הגון כדמי קדימה.

החקירה התחילה כשנעלמו מניות אלה, ואיש לא ידע לאתר אותן, אף לא מנהלי "אסיקורציוני ג'נרלי". טאנורי, ידיד נפש של קדאפי, טען שהמניות היו בבעלות ישירה של ממשלת לוב. טאנורי היה המתווך העיקרי בעיסקת שלוש הפצצות, שהיו מעורבים בה איטלקים רבים ובינידם גם אקילה קאפרוני, ממשפחתם של בעלי בית־החרושת למטוסים קאפרוני, אחד הגדולים באיטליה. אולם אף טאנורי לא יכול לשפוך אור על גורל המניות.

השופטים החוקרים ממילאנו אינם מסתפקים בחקירת פרשת המניות בלבד. הם גם מתעניינים באופן ניהול המשא־ומתן על מכירת הפצצות ושואלים אם נסגר העניין במילאנו, כפי שמשערים, או אם מדובר בעיסקה בינלאומית שהתנהלה גם מחוץ לגבולות איטליה.

וזה סיפור המעשה: בפברואר לפני חמש שנים חתמה קבוצת בעלי הון מוונצואלה על חוזה עם ממשלת לוב, שהובטח בו לספק ללובים חומרים, ציוד ומנגנונים להרכבת נשק אטומי. החוזה הופקד בבנק בז'נווה, ועל אנטוני טאנורי, ממקורבי קדאפי, הוטל להוציא לפועל את העיסקה. לטאנורי היו קשרים הדוקים עם בנקים בשווייץ, באיטליה ובארצות אחרות. הוא הכניס לעיסקה את הסעודי יליד ג'דה, פאראין.

סוריה רצתה להשתתף

על פי הדלפות ממשרד השופטים החוקרים במילאנו מסתבר שאף ממשלת סוריה שאפה להיות שותפה לעיסקה. אך לא ברור אם מימשה את שאיפתה. מה שכן ברור הוא, שלטאנורי ולפאראין הובטחו דמי עמלה של חצי מיליארד דולר.

ממשלות ערביות אחרות ושירותי הביון שלהן התחילו אף הן להתעניין בעיסקה. פאראין נבהל כנראה והחליט לעזוב את העיסקה. הוא דרש מטאנורי להחזיר לו כ־7 מיליון דולר שלפי טענתו השקיע בעיסקה, כדי לקדם אותה לקראת הוצאתה לפועל. לדעת השופטים החוקרים הרגיע טאנורי את פאראין באמצעות חבילת המניות של "ג'נרלי".

ייתכן שפאראין עזב את העיסקה משום שבתור אזרח סעודי לא הסכים שכל שלוש הפצצות יגיעו ליד קדאפי.

לאן הגיעו הפצצות?

אין השופטים החוקרים מצליחים לקבוע, על סמך המסמכים, התעודות ומברקי הטלקס הנמצאים בידיהם, לאיזו מדינה הגיעה הסחורה לבסוף. בטלקס האחרון, מאפריל 1982, כתוב כי "היחידות" הגיעו ליעדן במזרח התיכון, בלי לפרש לאן.

עד עתה התרכזו השופטים החוקרים בעיקר בהיעלמות מניות "ג'נרלי". לדעת השופטים הן נמצאות כיום בכספת באחד הבנקים בשווייץ. העוקבים אחרי הפרשה מקווים שהשופטים יחשפו גם את שמותיהם של האיטלקים הרבים המעורבים בה, ושל ההרפתקנים הבינלאומיים והבנקים בשווייץ הסוחרים בפצצות גרעין ללא איכפתיות וכלאחר יד.

אימת האמריקנים

(המשך מעמוד 7)

לפגוע במספר מרכיבים של הלוויינים המצויים במסלול סביב כדור הארץ. מערכת זו ניתן ליישם גם נגד טילים באליסטיים. (מזכיר ההגנה האמריקני, קאספר ויינברגר, נוהג בהופעותיו הפומביות לכרוך את הלוחמה נגד לוויינים עם טכנולוגיית ה־S.D.I שכירי הסובייטים. כריכת שני הנושאים יחד היא מכוונת: תעמולה לשמה, בעוד שהאמצעים נגד לוויינים מתייחסים ללוויינים תקשורת וביון, הנעים במסלול קבוע לאורך זמן ומהווים מטרה קלה יחסית, וה־S.D.I מכוון נגד שלוש הדקות הראשונות במעופו של הטיל הבליסטי המשוגר מן היבשה ואלו שני עולמות שונים — א.פ.).

"במערכת נשק הלייזר של הסובייטים מושקעים מדי שנה כמיליארד דולר. הסובייטים חוקרים שלושה סוגי לייזרים, המשמשים בנשק מבטיח. והישגים הסובייטים בתחומים הללו מרשימים ביותר. הסובייטים גם מודעים לפוטנציאל הצבאי של קרני לייזר בעלי אורך גל קצר, והם בודקים מערכות לייזר המעולות על עקרון קרני הרנטגן, האלקטרונים החופשיים ופיתחו את הארגאון יון לייזר.

"נראה שהסובייטים מסוגלים לאחסן את רוב האנרגיה הנדרשת עבור מערכות לייזר ורוב מערכות הנשק האחרות מכוונות האנרגיה. הסובייטים פיתחו גנרטור הידרו־מגנטי, המפיק 15 מגוואט, תיתן לשגרו לחלל. לאמצעי זה אין שום מקבילה במערב. הסובייטים יכולים לפתח מערכות אופטיות, הדרושות לנשק הלייזר לצורך איתור מטרות. במסגרת זו הם בנו כבר ב־1978 מראות מפוצלות בגודל 1.2 מטר. מודל זה, שנוצר לצורך מחקר אסטרו־פיזיקלי, מהווה, אבי־טיפוס למראה בגודל של 25 מטר, שתבנה בעתיד. מראה גדולה כזו מערכת כהכרחית לנשק לייזר המוצב ביבשה.

"הסובייטים, כפי שצוין, מקדימים את האמריקנים בכמה תחומים. למשל, לסובייטים יש כבר לייזרים המוצבים על היבשה ומסוגלים להפריע ללוויינים אמריקניים. יכול להיות (המסמך האמריקני לכל אורכו מצוין בסגנון שכולו השערות א.פ.) שיש להם כבר אב־טיפוס של לייזר נגד לוויינים המוצב בחלל. אב־טיפוס זה יכול להיות מבצעי כבר בסוף העשור.

"דוגמה אחרת להתקדמות הסובייטים בתחום מלחמת הכוכבים היא נשק החלקיקים. מאז שנות ה־60 הסובייטים עוסקים במחקר שנועד לגלות את התכונות של מערכות נשק חלקיקים המוצבים בחלל. בארה"ב מעריכים, שיהיה ביכולתם לבחון אב־טיפוס של נשק חלקיקים, שיכוון נגד לוויינים, בשנות ה־90. מערכת נשק שתהיה מסוגלת להשמיד פיזית משגרי טילים או ראשי־נפץ תדרוש שנים נוספות של מחקר ופיתוח. המאמצים הסובייטיים בנושא נזק חלקיקים, ובמיוחד בתחום המקורות היוניים המאיצים גלי רדיו, מאוד מרשימים. למעשה, מירב ההבנה של ארה"ב בקשר ליכולת של מערכת חלקיקים ומה הסובייטים יכולים לתרום לנשק הנגתי, מבוססת על עבודה סובייטית שנערכה בסוף שנות ה־60 ובראשית שנות ה־70" (הסובייטים זכו בכמה פרסי נובל בתחום הלייזרים — א.פ.).

עד כאן פרק אחד מנפלאות הטכנולוגיה הסובייטית. האמריקנים צריכים להחליט: או שהם מפיצים מידע על הצלחות הטכנולוגיה הסובייטית או שהם לא מפסיקים להתפעל ממנה.

נוסחאות לעירפול

(המשך מעמוד 6)

והבנתה של ישראל להכריע בענייני מלחמה ושלום הכרעות רציניות מתוך חירות וללא כפייה ושעבוד?

הפילוסוף האנגלי ג'ון לוק מלמדנו, שיש לקומץ פטריוטים ונאמני חירות "זכות של מרד", כאשר המלך או הריבון כופים על העם את רצונם באמצעות שלטון דיקטטורי ושעבוד בכוח הצבא והמשטרה. אך ביום שבו תכריע ממשלת ישראל לוותר על שטחים תמורת שלום של אמת, היא תעשה כן מתוך חירות כלפי חוץ ומתוך ייצוג נאמן של הכרעת הרוב בעם, ויש להניח שלא תוכל לעשות כן בלי שיוזה ניצב מאחוריה רוב ברור ובולט.

מכל טיעוניהם המופרכים של המתנחלים לא יוכלו להסתיר, אפוא, את העובדה הפשוטה: הם מאיימים וקוראים למרד, על מנת להפחיד את העם מפני סכנת מלחמת אזרחים וכדי למנוע מן העם את כושר ההכרעה החופשי והשקול שלו. היינו, בדיוק היפוכה של "זכות המרד" של לוק. לא יהיה זה אפוא, מפליא, אם תקום הממשלה בשמו של הרוב המסרב להכנע לאיומי מיעוט, ותחסל כעור מעורר את מוקדי ההרעלה וההסתה שנתגלו לנו בשבועות האחרונים בצורה כה ברורה ובוטה.

ח"כ מרדכי בר־און

מאת יצחק שור

עם ס. יזהר — רייסר מיותר

אינני יודע, אם בחלומותיו המרועים ביותר חלם אי־פעם מיכה רייסר, כי במאבקו נגד קיומם והקמתם של בתי־ספר ברוח ערכי תנועת העבודה יתייצב לימינו הסופר והמחנך ס. יזהר. ומעשה שהיה כך היה: בישיבתה של ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, ביום 23.10.85, העלו חה"כ רייסר (ליכוד) וחה"כ הראל (מערך) הצעות מנוגדות, שעניינן בתי־ספר ברוח ערכי תנועת העבודה. בכוח כשרונו ובעוצמת הביטוי שלו "גנב" יזהר את ההצגה מרייסר. ואילו מורי בית־הספר ברוח ערכי תנועת העבודה בגבעת גונן, שנכחו בחדר הוועדה, לא הגיעו עדיין לרשות הדיבור.

במלחמתו נגד קיומו של זרם העובדים צבר ס. יזהר ותק ונסיון. ב־1953, כאשר יזם ראש־הממשלה דאז, ד. בן־גוריון, את חוק החינוך הממלכתי, תמך חבר־הכנסת יזהר בביטול הזרמים, ובתוך זה גם בביטול "זרם העובדים". "אני באתי לכנסת", העיד ס. יזהר על עצמו בישיבת הוועדה, "אחרי שהייתי מורה בזרם העובדים במשך שנים רבות, אחרי שהייתי מנהל בית־חינוך תיכון ואחרי שהייתי מעורה בעניין של זרם העובדים וצמחתי בתוכו". לדברי יזהר, העניקה המדינה לזרם העובדים, באמצעות הרוב בכנסת, את ההגמוניה על החינוך כולו. מי שעמד כראש זרם העובדים, יעקב שריד (אביו של יוסי), נעשה מנכ"ל הזרם הממלכתי. אבל מסיבות שהן סוציולוגיות בעיקרן נטשו ההורים והחברה כולה את עניין העבודה, ומה שנשאר מבית־הספר היה זכרון יפה, תלבושת יפה, חולצה כחולה, אחד במאי וגם אלה נעלמו לאט לאט.

תמונה חלקית

יזהר צייר בוועדת־החינוך תמונה חלקית מאוד של המציאות באותם ימים: לא הזרמים בוטלו, אלא זרם העובדים בוטל. הזרמים הדתיים חיים וקיימים ומתפלגים עד עצם היום הזה. הם לא התפרקו ולא חששו מ"סגרגציה", התבדלות, התנשאות וחוסר אמון מצד הציבור הרחב. הם הלכו בכוח האמת שלהם ופיתחו את הזרם הממלכתי־דתי, ובתוכו תת־זרם "מוכר" ברוח ערכי גוש־אמונים ("נועם"), ותת־זרם של חב"ד ותת־זרם אינטגרטיבי בבתי־הספר התיכוניים הדתיים ותת־זרם אוטיסטי בישיבות התיכוניות. שלא לדבר על תת הזרמים הגדולים והקטנים בתוך החינוך החרדי, שהרי חסידי הרבי מגור לא יחנכו את ילדיהם עם חסידי הרבי מוויז'ניץ', חסידי בעלז לא יחנכו את ילדיהם עם "המתנגדים" מבית מדרשו של הרב ש"ך.

לנגד עיני יזהר עומדת הדוגמה של מדינות הגירה כמו ארצות־הברית, אוסטרליה וקנדה. "בחדר הלימוד שלהם יש הדגל המאחד, יש אמירת השבועה המשותפת, ואין שם שום סממן דתי". איזו השוואה מופרכת. בישראל התחולל תהליך הפוך: לא הסמלים המשותפים ו"האידיאולוגיה" הממלכתית נוסח ב"ג ויזהר כבשו את ליבם ודמיונם של המורים, אלא דווקא הסמלים הדתיים. ב־1977 נכנס למשרד החינוך והתרבות עסקן דתי מפולח, זבולון המר, והוא פעל במרץ ל"יהוד" בתי־הספר הממלכתיים. יתירה מזאת: במסווה של חידוש שורשים הלכו מורים רבים והכניסו פירוש דתי־אורתודוקסי לקיום היהודי. לזה אתה קורא ממלכתיות, ס. יזהר? לזה אתה קורא ביטול הזרמים? יזהר אומר:

"אני חושש מאוד שאם יהיה בית־ספר כזה (ברוח ערכי תנועת העבודה), תוך זמן לא ארוך הוא יהיה בית־ספר אשכנזי אחיד, אף על פי שינסו לקחת באופן פילאנטרופי ילדים אחרים, להביא אותם לשם ולערבב אותם".

ואילו אני יודע, שיזהר לא ביקר מימיו בבית־הספר בגבעת גונן, ואילו ביקר שם היה נוכח לדעת, שמלכתחילה הוקם בית־הספר בשכונת מצוקה, ועד היום 80 אחוזים מן התלמידים הם בני השכונה, ובורדים ביקשו לעוזבו בנימוק שהוא "מפלגתי", כביכול. איש מאלה המתנגדים לו, במשרד החינוך ובליכוד גם יחד, לא האשים את "גבעת גונן" בסגרגציה,

יזהר הוא לוחם ותיק נגד זרם העובדים. הוא מתנגד לבית־ספר ברוח ערכי תנועת העבודה, מחשש כי יהיה „אשכנזי אחיד"

התנשאות והתבדלות, משום שיריבי בית־הספר יודעים לפחות את העובדות.

המודל המשולש

במאמרים ובספרים חוזר ס. יזהר, בכשרון רב, על הטענה, שכוחו של החינוך מוגבל, הוא אינו כל יכול, לא כל מה שאומרים חנך לזו ועשה לזו, יודעים בדיוק מה עושים ומה בדיוק ייצא. אבל ס. יזהר יודע עוד משהו: ש"המודל של בית־הספר הוא משולש — הורים, מורים ותלמידים. בכל מקום שאין המשולש הזה, אלא יש רק קו אחד, או מורים־תלמידים או כדומה, יש משהו פגום שמתנקם אחר־כך בתוצאה הפסולה של אותו בית־ספר".

אני חותם על דבריו אלה של יזהר, והרי מסיבה זאת עצמה הוא היה צריך להיות התומך הנלהב ביותר של הקמת כל בית־ספר ייחודי, שבו ההורים, המורים והתלמידים יוצרים ביחד, ומנסים לשנות את פניה האפורים של מערכת החינוך האחידה, ההישגית, המצמיחה, כדברי יזהר, בורות ורדידות. אבל חשוב לא רק המשולש. לדעתי, חשובים יחסי הגומלין בין שלוש הצלעות: בבתי־הספר ברוח ערכי תנועת העבודה מרדו ההורים בתפיסה "הממלכתית", הרואה בהם גוף מיותר, שאפשר איתו, אך עדיף בלעדיו, והטוב שההורים יאספו כספים וישמרו בפתח בית־הספר ויתנו למשרד־החינוך להכתיב למורים מה, מתי וכיצד ילמדו. גם המורים בבית־הספר בגבעת גונן מרדו. הם מרדו בצביעות הצנטראליסטית של משרד־החינוך, אשר מצד אחד מרקלמים השכם והערב על אוטונומיה, ומן הצד השני מכבידים על המורים ליטול את גורלם בידיהם, במסגרת החוק, ולשנות רבע מתוכנית הלימודים. בשביל התלמידים בגבעת גונן הלימודים הם חגיגה, משום שאין זה רק בית־ספר מלמד. זה בית־ספר מחנך, שבו התלמידים משרתים את עצמם, ומבקרים בקיבוצים, ומטיילים בארץ, ומתחנכים לסובלנות ולסבלנות ולדמוקראטיה, והולכים לתנועת־נוער ומתמקדים לא רק בעברית־חשבון־ואנגלית, אלא גם במוסיקה ואמנות, ומלאכה וחקלאות.

"ניצנים מנצנצים"

לשון אחר, ההורים והמורים בבית־הספר בגבעת גונן לקחו ברצינות את חוק החינוך הממלכתי, שיזהר הוא מאבותיו החוקיים, אשר אומר: "מטרת החינוך הממלכתי, היא להשתית את החינוך היסודי במדינה על ערכי תרבות ישראל והישגי המדע, על אהבת המולדת ונאמנות למדינה ולעם ישראל, על אימון בעבודה חקלאית ובמלאכה, על הגשמה חלוצית ועל שאיפה לחברה בנויה על חירות, שוויון, סובלנות, עזרה הדדית ואהבת הבריות".

יזהר עדיין מקונן על הערכים הטובים והיפים שפיעמו בעבר בבתי־הספר של זרם העובדים. במאמרו "איך אבד זרם העובדים" (בתוך הספר: "קריאה לחינוך", ספריית פועלים 1984) שואל יזהר: "האם התנועה שלנו הולכת להשתנות? האם ראיתם אי כה ניצנים מנצנצים? האם שמע מי מכם הבוקר תרועה חרישית, זו שתלך ותגבר עד שתהיה לבשורה חדשה?"

בכל הצניעות, ס. יזהר, ההורים, המורים והתלמידים בגבעת גונן, ואיתם עוד שלושה בתי־ספר ירושלמיים וכמה בתל־אביב — הם הניצנים המנצנצים. הם אינם מנסים להקים עולם חדש ברמותו של זרם העובדים שאבד, אלא ליצור לו צורה חדשה ותוכן חדש.

שדים על הקיר

לעניות דעתי, היריב האמיתי של הקמת עוד בתי־ספר ברוח ערכי תנועת העבודה איננו מיכה רייסר וחבריו בליכוד. אלה הם היריבים האמיתיים: א. המרכז לחינוך ולתרבות של ההסתדרות, אשר מנסה להפיח רוח חיים ב"תנועת מחנכים" בלתי מחייבת במקום שישמש גוף יוזם, מארגן, מתפיע, ומסיר מיכשולים — לקראת הקמתם של עוד בתי־ספר ברוח ערכי תנועת העבודה. ב. הסתדרות המורים, אשר מערימה מכשולים "מקצועיים" כביכול על דרך ההקמה. כל אימת שהמנהל בבית־הספר המסויים אינו מוכן להתייצב באומץ מול פני האתגר שמציבים לו ההורים, ובשיתוף עם הסתדרות המורים מכשיל כל נסיון לשיתוף ההורים בהקמתו של בית ספר ברוח חדשה. ג. משרד החינוך והתרבות, שאיננו נלהב כלל להקמתם של בתי־ספר ייחודיים חילוניים כשם שהוא תומך בהקמתם של בתי־ספר ייחודיים דתיים.

אני מקווה שהסופר והמחנך ס. יזהר ייענה להזמנה של מנהלת גבעת גונן, יעל לוין בנימיני, ויבקר בבית־הספר, או אז ימחק במו ידיו את השדים שצייר על הקיר של ועדת החינוך — ההתבדלות, התנשאות והאשכנזיות. אכן, שדים אלה אינם קיימים גם בבתי־ספר אחרים, שבהם הנצו ניצני של שינוי, לקראת ערכי תנועת העבודה.

משחקים בדמוקראטיה

ערכה למשחקי הדמייה בדמוקראטיה לתלמידי כיתות י"א־י"ב

שיעורים פרונטאליים, שבהם מרצה המורה לפני תלמידים במסגרת שיעורי האזרחות, אינם מועילים הרבה להפנמת ערכי הדמוקראטיה. לעומת זאת, משחקי סימולאציה (הדמייה) יכולים להעניק לבני הנוער התנסות בתהליך קבלת החלטות, בחירה בין אלטרנאטיבות, ותהליך של תן־וקח במשטר דמוקראטי.

זוהי הנחת היסוד של המועצה הישראלית־ערבית לחינוך לשלום, שליד המרכז הבינלאומי לשלום במזרח התיכון. המועצה הוציאה לאור ערכה, המכילה שלושה משחקי סימולאציה בדמוקראטיה, מיועדים לשלושים תלמידים בכיתות יא—יב. את הערכה הכינו (עיצבו) חיה וד"ר זאב דגני ודורית הראל. היא מכילה חוברת למנחה, 30 כרטיסי זהות, 30 כרטיסי מפלגה ו־30 דפי עבודה, אחד מכל סוג לכל תלמיד, אשר להשיג פריטים נוספים לכיתות גדולות.

שלושת המשחקים עוסקים בהיבטים השונים של הדמוקראטיה. המשחק הראשון משקף את "אסיפת האזרחים" (חברי הקיבוץ, הכיתה, חברת הילדים, הקבוצה התיכונית, סניף המפלגה). כל אחד מן המשתתפים מקבל "תעודת זהות", עליה רשומים פרטיו האישיים: מצב משפחתי, מספר ילדים, מקצוע, מצב כלכלי, קבוצת השתייכות (יהודית־דתית, ערבית־דתית, יהודית־חילונית, ערבית־חילונית), נטייה פוליטית (ימין קיצוני, ימין דתי קיצוני, מרכז, שמאל קיצוני או קומוניזם). במהלך המשחק משחק כל משתתף לפי תעודת הזהות שקיבל במקרה. לאחר שהוא יודע מיהו, בוחר המשתתף 7 הצעות־חוק מתוך 22, הרשומות בדף הצעות־חוק. במהלך המשחק נושא משתתף נאום קצר ומשכנע, עם תום סיבוב הנאומים מצביעים המשתתפים בעד ונגד הצעות החוק. ייתכנו כמה מנצחים ואז נוצרת "קבוצת כוח". בין הקבוצות מתנהל מו"מ על תמיכת קבוצה אחת בשנייה. בסוף המשחק נערכת הצבעה סופית על הצעות־החוק. מנצחת הקבוצה שזכתה במספר החוקים הגדול ביותר. כללי המשחק מתירים הפרת הבטחות והימנעות. בתום המשחק חוזרים "האזרחים" לדמותם האמיתית, ובוחנים את השפעתה של הדמות האמיתית על תהליך קבלת ההחלטות, בניגוד למשחק הסימולאציה.

המשחק השני עוסק בישיבתו של בית־המחוקקים ומתאר את השפעות ההצעות הפורטיות של כל משתתף על התקציב, לפי כרטיס המפלגה שניתן לו. המשחק השלישי יוצר מפגש בין שתי קהילות שונות לחלוטין, ומאפשר בחינת יחסי רוב ומיעוט. הצעות החוק הנידונות במשחק עוסקות בשאלות כלכלה וחברה, דת וביטחון, זכויות אזרח, חינוך ובריאות.

לרשות המורים או המדריכים שיהיו מעוניינים בהדרכה, הידיעה עומדת שלוש חוברות משלחות, שהוציא המרכז הבינלאומי לשלום במזרח התיכון, האחת, פרי עטו של ח"כ מרדכי בראון, נקראת "שלוש שיחות על דמוקראטיה" והיא עוסקת במהות המשטר, בעיות, עיוותים וסכנות. השנייה — פרי עטו של חתן פרס ישראל לחינוך, אריה סימון, עוסקת בנושא "חינוך לשלום בחברה הישראלית". השלישית מכילה שש מסות על לאומיות, דת ומדינה, פרי עטם של הפרופסורים אוריאל טל, ליבוביץ, שימחה סיוון, גרשום שוקן וד"ר יעקב שביט.

המנהל האקדמי של המרכז הבין־לאומי לשלום במזרח התיכון, ד"ר אריה יערי, סיפר לי, כי מן הנסיון שהצטבר בהעברת משחקי הסימולאציה בבתי־ספר, תנועות נוער ומפעלי תעשייה התברר, שדרושות שלוש שעות לפחות, כדי לשחק. המשחקים הוצגו לפני השר יצחק נבון ומשרד־החינוך התבקש להמליץ עליהם לפני מנהלי בתי־הספר ומוסדות חינוך בלתי־פורמאליים. מנסיוני במשחקי סימולאציה במסגרת פעולות הדרכה, חינוך ראשי בצה"ל (בתחום יחסי ישראל־ערב ומעורבות המעצמות) למדתי לדעת, כי משחקים מסוג זה מכניסים את המשתתפים לעומק הפרובלמטיקה של התחום שבו עוסקים בו.

את ערכת המשחקים אפשר להשיג תמורת 30,000 שקלים, במחיר אוקטובר, במרכז הבין־לאומי לשלום במזרח התיכון, רח' החשמונאים 107, ת"א 67011, טלפון 03־252286/6, 03־267399. מומלץ לפני חסידי המשטר הדמוקראטי.

בעריכת צביה בן־שלום

פשוט יש דברים שצריך לעשות...

ישבה ורשמה פרקים בתולדות חייה. סתם ציוני דרך. נקודות מפנה. מעשים...

„בחיי – אמרה בפליאה – פתאום אני רואה שעשיתי המון דברים!"

המוזר הוא שבראשית לא היתה החלטה. לא שאיפה לקריירה. לא דבקות במטרה. לא רצון להגיע. פשוט היו דברים שצריך היה לעשותם והיא עשתה. זה הכל.

קולמית ברקן, בשביל מכריה — שולה מקלר. מי שהיו חברי החטיבה הצעירה של מפ"ם בסוף שנות החמישים זוכרים אותה כחצי מצמד אחיות מרקוביץ, הרוח החיה של החטיבה החיפנית. חבורה גדולה היתה החטיבה העירונית של אז, מאות אנשים — חיילים, סטודנטים וצעירים עובדים שפעלו בשלוש הערים הגדולות. עד היום — מרכיתם במפלגה...

אבל לפני הה"ץ היתה לשולה מרקוביץ ילדות של שואה, ברומניה, ואבא אסיר ציון, ששוחרר מהכלא ב־1951, ועליה לישראל ומעברת מיגדל ואדי סאליב בחיפה...

אדם בא לעולם! צריך לטפל בו מעוברות. שולה — (משמאל) בימי עבודתה במיילדת.

„שלא יגידו עלי שלא גדלתי בשכונת עוני"

בגיל 15 או 16 עברה לחברת נוער מרחביה, ומשם — לבית הספר לאחיות, ליד בית חולים רמב"ם. שלוש שנות לימוד ועוד 9 חודשים בקורס מיילדות...

בחטיבה הצעירה של מפ"ם, שהוסיפו לה — כשל גיל חבריה — את „דור ההמשך"...

ראיתי שנישאר בלי מיילדות!

ב־1964, אחרי לידת הבן השני, חזרה שולה לבית היולדות התל־אביבי בקריה וידה בכל: מיילדת, אחראית למחלקה גינקולוגית, מפקחת קלינית, מדריכת מיילדות, רכזת קורסים ארציים למיילדות, ועד לסגנית אחות ראשית של בית החולים. „פתאום התברר לנו שאין עתודה של מיילדות! מה זה? הלכתי מהר לארגן קורסים ארציים, לחצתי על האחיות, על התלמידות — ובאמת באו."

היא גם הכניסה לבית החולים את תוכנית החינוך־תוך־שירות, מהראשונות בארץ, אבל זה סיפור נפרד, שהיה לו המשך בתוכנית השתלמויות בכלל.

למאבקים היא יוצאת מבלי לתכנן, מבלי

למה משלמים לה פחות מאשר לי?

עשר שנים מאוחר יותר התייצבה שולה בראש המאבק הארצי של המיילדות נגד קיפוח העולות החדשות. זה היה אחד מאותם הדברים שפשוט צריך לעשות.

„אצלנו אחות מוסמכת חייבת לעבור קורס מיוחד למיילדות. בארצות אחרות ישנם בתי ספר למיילדות. יצא שהבחורות עבדו אצלנו כמיילדות לכל דבר ולא קבלו תוספת מקצועית. מה זה פה? אני עובדת והיא עובדת, שתינו עושות אותה עבודה ואני מקבלת יותר כסף ממנה? הלכנו עד לבית המשפט ובסוף המעסיקים נאלצו להכיר בתעודות של העולות החדשות".

אבל זה היה, כאמור, כעבור עשר שנים. שבהן הספיקה להקים — ביחד עם אחות ערביה, מקומית — את חדר הלידה הראשון בכסעה אל־ערביה, שהיה יסוד למרכז רפואי.

„והבעיה היתה לשכנע את הנשים לבוא וללדת במרפאה, כי הן היו רגילות ללדת בבית. איזה סיפורים הלכו שם."

באותה שנה נישאה לרפי בנקלר, שאותו הכירה במזכירות החטיבה הצעירה. מלאן זוגות, יצאו מאותה חטיבה צעירה וכמעט כולם מחזיקים מעמד עד היום. רפי היה אז סטודנט חסר מקצוע והזוג התגורר בדירת חדר שכורה ברחוב הרצל בתל־אביב. שולה עברה באסף הרופא. בתחילת 59' התמנתה לאחות אחראית במחלקה אורתופדית, מחלקה קשה של נכי מבצע קדש. כעבור שנתיים — אחרי שנולד הבן הבכור — היא עזרה להקים את המחלקה האונקולוגית בבית חולים הדסה בתל־אביב. וכל אותן השנים — המשיכה להיות פעילה בחטיבה הצעירה של מפ"ם.

לרצות בכך, בלי להרגיש אפילו. פשוט ישנם דברים שצריך לעשות. יש דברים שמרגיזים. יש עוול שצריך לתקן. לפני שנים, סיפרה בחוג חברים, דרך אגב, כמו על בדיחה טובה, איך הכניסה חולה לחדר השמור ל"מיוחסים" של מנהל המחלקה. „מה פתאום שחולים ישכבו בפרוזדור ופה יעמדו מיטות ריקות?" היו צעקות, אבל לא במיוחד. גם הרופאים פחדו ממנה.

רוח הלחימה שלה נוצלה על ידי המימסד ובשנים 79־1983 נויסה שולה לשרת כנציגת מפ"ם בהסתדרות האחיות, בתפקיד משנה למזכ"ל הסתדרות האחיות. היו אלה שנים של מאבק בלתי פוסק להטבת תנאי עבודתן של האחיות ושהיו הסקטור היחידי שקודם באותה תקופה. הסיעוד הוכרז כמקצוע מועדף והסכם השכר תיקן גם את מצבן של הפנסיונריות. היו אלה שנים של מאבק עיקש לשיפור תדמית האחות, להרחבת היריעה של הסיעוד, להשתלמויות. שולה היתה שותפה בהקמת התיכוניה („זאת תוכנית קדם־אוניברסיטאית לאחיות שאין להן תעודת בגרות, אחר כך הן ממשיכות לבי.איי. בכל חוג שהן רוצות"), של קורסים להסמכת אחיות מעשיות, חוג לסיעוד באוניברסיטת תל־אביב וקורסים מיוחדים לאחיות בבר־אילן — וכל זה על חשבון המעסיקים, שנתנו את המימון ויום עבודה בשבוע. אלפי אחיות סיימו את התיכוניה. מאות — (ושולה עצמה ביניהן) לימודים אוניברסיטאיים.

עד שיצא אחרון החיילים

„כי המצב בבתי החולים זה לא מה שהיה בימי פלורנס נייטינגל. אחות היא לא עוד כנגד הרופא. הרופא מטפל במחלה, והאחות — בחולה. במערכת הבריאות של העתיד יהיו רופאים ואחיות ליד מיטת החולה — כולן מוסמכות ואקדמאיות — וכוח־עזר שיעסוק באדמיניסטרציה ועבודות המכונות שחורות. שטיפת רצפות, למשל. אבל בשום אופן לא הגשת סיר לחולה — זה תפקידה של האחות."

בין מאבק למאבק היא הספיקה, כאמור, ללמוד וללדת שלושה בנים.

בתקופת מלחמת לבנון הפגינה עם הורים נגד שתיקה. שני הבנים הגדולים שירתו כקצינים בחזית ובאותם הימים, אולי בפעם הראשונה בחייה, היא הצטערה על החינוך שהבנים ספגו בבית. שבו סוציאליזם וציונות אינן מלים גסות. החינוך שדחף אותם לתמוך בשלום עכשיו, למחות נגד התנהגות המתנחלים והצבא בשטחים ולהתגייס לכל פעולה נגד הליכוד ובמקביל — למלא את החובה. שום ראש קטן, שום השתמטות מקורס קצינים, שום נסיון להחליף יחידה, יש דברים שצריך לעשות. וזהו. שולה היתה פעילה בהורים נגד שתיקה עד שהחייל האחרון של צה"ל יצא מלבנון.

להיות במוקד ההכרעות

בינתיים היא חזרה לוועד הפועל, למשרה חלקית במזכירות הפעילה של הסתדרות האחיות והחליטה לעמוד לבחירה לוועדה המרכזית של ההסתדרות — כחברה, כאחות,

שולה בנקלר־ברקן: להיות במרכז ההכרעות

כנציגה נבחרת של עובדים, כפעילה באיגוד המקצועי...

„שולה, למה את צריכה כאב ראש זה?"

„הפעם שקלתי, וחשבתי, והחלטתי שאני רוצה להיות במוקד ההכרעה. יש לי היכולת והנסיון והידע ואני בהחלט יכולה לתרום. את יודעת מה הולך במערכת הבריאות? הכל מתפורר! נכון, זאת בעיה של תקציבים, אבל לא רק. גם של סדרי עדיפויות! וכאן חשוב בידי מי ההכרעה. רוצה דוגמה, בבקשה: כל בית חולים פותח מחלקה להפריה במבחנה. זה חשוב מאד, אני יודעת כמה זה חשוב לאשה שלא יכולה ללדת, אבל לא הכרחי שכל בית חולים ישקיע בזה מיליונים לתפארת הפרופסורים שלו. כי בינתיים אין כסף לחדש את הציוד בפגיה וסוגרים תחנות לבריאות המשפחה בשכונות ומפקירים את הרפואה המונעת... אני מעריכה מאוד חידושים, אבל צריך לאזן, לא להרוג את הישן, שהיה טוב, שהתפארנו בו: בריאות חשובה לא פחות מביטחון, אפילו יותר. איזה ביטחון זה יהיה אם חיילים לא יוכלו לתפקד, כי בילדותם לא קיבלו תזונה נכונה? אצלנו היתה כזאת מערכת טיפול ומעקב שכבר שכחו מה קורה כשהיא איננה. כשאין טיפול למן היות האדם עובר. כן עובדות! ואחר כך זה ענין של תזונה, של בדיקות שמיעה, של פלטפוס, של אורתופדיה... סתם ככה היתה אצלנו תמותת תינוקות מהנמוכות בעולם! והקשישים? את רואה מה נעשה עכשיו עם קשישים? לעזאזל, חברה שלא מכבדת את הקשישים שלה יכולה לחזור אל העצים! בסדר, אני יודעת שאין כסף בשביל הכל — אבל אני חושבת שאני די מנוסה ואחראית כדי להיות במוקד ההכרעה כשנקבעים סדרי עדיפויות!"

סדרי עדיפויות הם תמיד — אבל תמיד — ענין של השקפת עולם. אצל שולה ברקן־בנקלר זאת השקפת עולם של צדק סוציאלי, של צדק אנושי, אהבת אדם ושאיפה לשיוויון. תרצו — תקראו לזה השקפת עולם סוציאליסטית. למרות שזאת לא סחורה בימינו. אבל זה מה שיש.

צב"ש

לא על המאפל לבדו!

חטוף ואכול בדרך הביתה — ב„פזנון מכמורת"

איפה נמצא „פזנון מכמורת" כולם כבר יודעים, כוודאי. הרי זה אחד המקומות שאתה חולף־עובר על פניהם כיעף בדרכך לשם או לכאן, לכל היותר נכנס למלא דלק או לקנות „ידיעות"/„חדשות". הפעם אנו מזמינים אותך להחנות את הרכב, לצאת ממנו, ולהיכנס איתנו אל הפזנון (איזה שם...) עצמו.

תחילה הגיש הפזנון פאן־קייק (אמיתיים, כמו באמריקה) בלבד, אבל היום הרי זו מסעדת דרכים לכל דבר, יושבים סביב דלפק, מזמינים, מקבלים, אוכלים ויוצאים לדרך.

אז התיישבנו ליד הדלפק, הזמנו וקיבלנו:

* ביצים בצלחת, כמות ענקית, פריד־טרי, באמת על רמה.

פאן־קייק באגוזים, חם וספוגי, אותה מספיג אותו בסירופ מייפל (וכמו באמריקה אמרנו לכם) ואוכל אותו לאט. המנה גדולה מאוד ומייבשת מאוד. או הזמנו תה־בלימון ואחר כך מים קרים (מיבר לכל דבר. זו לא מסעדה מזרחית). בסוף באה גם גלידה. ההגשה כאן כבכיע מוכן ועל כן אין מה להגיד עליה.

וזה עלה לנו, בסך הכל, 7000 שקל. לא־הרבה ללא־הרבה אוכל. באמת לא יעד להתכונן אליו, אבל בהחלט מקום למי שרעב בדרך ולא מוכן להוציא הרבה על חטיפה קלה. מומלץ גם לנהגים שדרך ארוכה עוד לפניהם וזקוקים לקצת תימורלין כדי לעמוד בה.

בעל־דיעה

זום זה לא דבורה

אלו לא ידענו שהקולקציה של ZOOM באה מבית „דורינא", לא היינו מנחשים. במקום הלבוש השמרני והגוון שדורינא מציעה בדרך כלל לגבירות, פנו בעלי המפעל הוותיק לתחום שעדיין לא ראינו אצלם: אופנה לצעירות. גם המעצבת הצעירה, היפה והכישרונית, בוגרת מכללת שנקר שרה מצליח, שייכת לדור החדש, בעלת מעוף, וידע רב בשילוב חומרים וצבעים וטכנולוגיה. שרה מצליח, ילידת הארץ ובת לילידי הארץ, למדה בתיכון ויצ"ו צרפת, במגמת עיצוב טקסטיל ואומנות, בשנקר המשיכה במגמה הזאת ובמיוחד התעניינה בהדפסה ובטכניקות הסריגה. היא יודעת להשתמש במכונות החדישות, אך בעבודה יש לה עתרים. עוד בהיותה תלמידה בשנקר פנו אליה חברות שונות, ובסוף החליטה לקבל את הצעתם של בעלי „דורינא", בגמר לימודיה, לפני שלושה חודשים. עברה אליהם והכינה את הקולקציה הראשונה שלה ושל החברה לצעירות, ה„ענף", כדי לא לבלבל, נקרא בשם חדש: ZOOM.

לעיתים רחוקות רואים צירוף כה מרנין ותרבותי כמו בסריגי זום: משחקי הפסים בקבוצת בגדי־המלחים, בסריגי הכותנה אומנם רחוקים מהמראה הרגיל של המלחים — אך הם רעננים ועליזים. החצאיות, צרות וארוכות ובעלות שסע, חולצות סרוגות ומעילים עליונים קצרים, טוניקות מעל מכנסיים צרים או מכנסונים (שורטס). סוודרים להרכבה צבעים שונים כשצבע אחד חוזר כמוציא. הכל בסגנון חופשי וירוק אך יחד עם זה אלגאנטי ולבייש.

זום הכינה את הקולקציה לשוק המקומי ואפשר לרכוש את פריטיה ברוב החנויות „הטובות" תמורת מאה או מאתיים אלף שקל.

חיה יוסף

„מתכת גיאומטרית" – המראה הגברי

בעריכת יהושע מרקוס

נוסטלגיה

לרגל הופעת בול דואר לזכרו של ראש העיר הראשון של תל־אביב, מאיר דיזנגוף, ערכה עיריית תל־אביב, במוזיאון הארץ, קבלת־פנים בהשתתפות יקירי וותיקי תל־אביב וכן אישי ציבור. ביניהם: ראש העיר שלמה להט, שר התקשורת פרופ' אמנון רובינשטיין, סגני ראש־העיר יצחק כספי וסרין אוניקובסקי, חברי הכנסת מרדכי וירשובסקי ויצחק ארצי, מנכ"ל משרד התקשורת יורם אלסטר, מנהל השירות הבולאי ינון ביילין ומנהל מוזיאון הארץ רחבעם זאבי שפתח והנחה את הטקס.

דברי ברכה השמיעו ראש העיר שלמה להט, שהודה לשר התקשורת פרופ' אמנון רובינשטיין, על הנפקת בול דואר לזכרו של מאיר דיזנגוף ועמד על חזונו ופועלו להקמת עיר יהודית גדולה שתהיה „ניו־יורק של ארץ־ישראל". שר התקשורת עמד גם הוא על פועלו של מאיר דיזנגוף, „שהקים עיר שיש בה שילוב מופלא של פיתוח כלכלי, תרבות ותסיסה בלתי־פוסקת של יצירה ויוזמה פרטית בלי תמיכה ציבורית.

במוקד הערב עמדה הרצאתו של ד"ר מרדכי נאור על „שנות המדבר של מאיר דיזנגוף". ד"ר נאור, העוסק בשנים האחרונות במחקר בתחומים שונים שלפני ואחרי הקמת המדינה, סיפר על הישגיו של מאיר דיזנגוף בתפקיד ראש הוועד היהודי בתל־אביב ואחר־כך בתפקיד ראש העיר הראשון. הוא גילה כי, בתקופת כהונתו כראש־עיר פקדו אותו משברים והוא אף התפטר שלוש פעמים מכהונתו. פעמיים חזר בו, בגלל הלחץ שהופעל עליו. אך כאשר פרץ משבר בשל

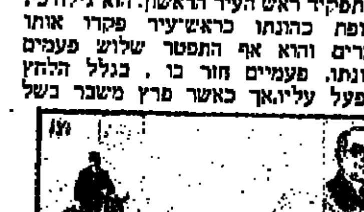

דיזנגוף – האיש שהקים עיר

סכסוך תקציבי בין מפלגת „האזרחים" שדיזנגוף ייצג לבין מפלגת הפועלים, הוא התפטר סופית, ולמרות הניסיונות להשפיע עליו לא חזר בו, ואת מקומו תפס דוד בלוך־בלומנפלד, נציג מפלגת הפועלים.

שלוש שנים, סיפר ד"ר נאור, היה דיזנגוף במדבר פוליטי — הוא חזר לעסקיו הפרטיים. בתחום הציבורי פעל במישור הלאומי, ונבחר להנהלה הציונית והיה ממונה על המחלקה למסחר ותעשייה. אך בעוד שהתרחק מכל פעולה מוניציפאלית בתל־אביב, החליט להיות פעיל ביפו ונבחר כחבר מועצת עיריית יפו. כנראה, אמר ד"ר נאור, כדי להוכיח את יכולתו הציבורית והוא אף נבחר כסגן ראש העיר.

רק בשנת 1929 נבחר דיזנגוף מחדש כראש עיריית תל־אביב ופעל בתפקידו עד פטירתו בשנת 1936. בתום דברי ד"ר מרדכי נאור, נשאל ראש העיר, שלמה להט, כיצד הוא רואה את המשברים שפקדו את מאיר דיזנגוף, והאם אותו לא פקדו משברים כאלה, האם הוא לא הגיע לנקודת שבירה? — לא, השיב ראש העיר. אף אחד לא מכריח אותי. אני מרוצה ופועל מתוך סיפוק רב.

פעמים רבות השתתפתי במסיבות הנערכות לרגל הופעת בולי זיכרון המוקדשים לאישים, אך בקבלת הפנים שערכה עיריית תל אביב היתה הרבה נוסטלגיה. תרמו לכך יקירי וותיקי תל־אביב שהשתתפו במעמד זה. בתום דברי הברכה העניק שר התקשורת שי שהוכן על־ידי השירות הבולאי לראש עיריית תל־אביב, ולראש העיר לשעבר, חיים לבנון — אלבום, שכלל גליון בולי דיזנגוף ומעטפת יום ראשון.

ההצעה של מיכה

(המשך מעמוד 7)

רבה יותר מאותם אנשי המילואים, שכן, הם יועסקו בימי הפעילות ויקבלו תשלום עבור ימים אלה בלבד, ולא כפי שאירע למיכה, שעבד בפועל שישה ימים והביטוח הלאומי שילם לו בעבור 20 יום. גם תקציבו של צה"ל ייצא נשכר מסידור זה.

מאז הוחלט באחרונה, כי צה"ל ישלוט בתקציב ימי המילואים, וכל חריגה בזימון אנשי המילואים תיעשה על חשבון תקציב הבטחון ואי־ניצול של ימי מילואים יחזור לתקציב כהכנסה נקיה למתקציב הבטחון, הרי שבשיטה שהובאה על־ידי מיכה שקדי, שיש בה גם חשיבות חברתית מן המעלה הראשונה, יוכל צה"ל לחסוך בימי המילואים ולשלשל לכיסו את ההפרש.

בעריכת צבי טימור

תל-אביב-תל-אביב

מאת חנה קים

שיקום מוגזם

מדוע מעכב ראש העיר את ביצוע צו ההריסה המינהלי על חריגות שבוצעו במסעדת "פלפל" הממוקמת ליד בניין השקם ברחוב אבן-גבירול? הדוכן שצמח עם השנים והפך למסעדה לכל דבר, עטופה בפרגודים, עלול עוד להמשיך ולהתרחב. להט עצמו אמר לפני כשנתיים, בשיחה עם עיתונאים, כי בעלת המסעדה היא משפחת עבריינים המנסה להשתקם והוא מנסה לעזור לה בשיקום. מאז הספיק אחר מבני המשפחה להופיע בתשדירי הפרסומת של צ'יץ' בבחירות האחרונות ושיבח, כמובן, את ראש העיר. נשאלת השאלה כיצד פועל ראש עיר באופן אישי נגד החלטות אחת מהמחלקות המרכזיות של העירייה — מינהל ההנדסה. שאלה אחרת היא מדוע ממשיך מהנדס העיר לשתוק.

שיטה זו — לשקם עבריינים על-ידי חינוך, לפיו החוק הוא נזיל ונתון להחלטתו של איש אחד — היא מוזרה ביותר. להט הופך בכך שותף לעבירה.

מרעננים שורות

מה שישראל קיסר לא הצליח לעשות בוועדה המרכזת שלו, מנסה תדי קאופמן לעשות במזכירות הפועלים שלו. קאופמן, מזכיר מועצת פועלי תל-אביב, מודע היטב לתדמית הזקנה—צדקנית—מפא"יניקית" מנוונת של בית ברנר. אמנם, תדי עצמו עבר את גיל ה-60. אך הוא דאג שהפורום העליון של המועצה — המזכירות — יצעיר את השורות.

בשבוע שעבר אישר ברוב גדול הוועד הפועל של המועצה את המזכירות החדשה, שבה 39 חברים ורבע מתוכם מתחת לשנות ה-40. דובר המועצה מכנה את המעשה כ"מהפך בלתי-רגיל". נחכה ונראה.

בשבוע שעבר ב"מבט" בטלוויזיה שוב הוצגה מועצת הפועלים כ"מימסד". הפעם בהקשר להפועל תל-אביב. התדמית בינתיים חזקה יותר מכל.

תדי קאופמן – הצליח במקום שקיסר נכשל.

פירצה קוראת לסחטנות

ישנם חוקים שכל מי שמכבד אותם נכנס עמוק לבוץ. בתל-אביב, למשל, קיים חוק לפיו כל שינוי בחזית בניין או ברכוש של בניין, כמו התקנת מעלית, אנטנה מרכזית, אינטרקום, מקומות חנייה או גינה, חייבים בהסכמתם של כל בעלי הדירות (ולא הדיירים). גם אם דייר מסוים רוצה לצבוע את משקופי החלונות, או להתקין תריסים חדשים, או להגדיל את שטח חלונו — הוא חייב לקבל את הסכמת בעלי יתר הדירות.

מה שקורה, למעשה, בשטח הוא פירצה לסחטנות. לדוגמה, בבניין מסוים במרכז העיר בעל שלוש קומות (שכתובתו שמורה עמי) החליטו הדיירים להקים מעלית. מהנדס העיר היתנה את אישורו לכך בהסכמתם של כל בעלי הדירות בבניין. אחד השכנים הודיע כי הוא אינו זקוק למעלית אך — "אם תשלמו את החלק שלי — אחתום לכם על הסכמתי", כדבריו. והנה, מתברר כי בכמה בניינים בעיר אליהו נתקבלו אישורים לתוספת חדר. אך כמה מן הדיירים שיחקו את אותו משחק: תשלמו-לנו—ואנו—נחתום.

ראש מינהל ההנדסה של העירייה, יצחק כספי, אישר את החשד שלי שהחוק הנ"ל אכן פותח פירצה לסחטנות. לדבריו, פנתה העירייה לבית המשפט לזכויות התושבים וביקשה לתקן את החוק כך שאישור לשינויים בבניין יתקבל על-פי הסכמת רוב הדיירים ולא כולם. ואולם, אומר כספי, בקשת העירייה נדחתה.

כותבת שורות אלה סבורה כי על העירייה לדרוש שוב את תיקון החוק ולהביא לפני בית המשפט דוגמאות למעשי-סחיטה ופשע שאירעו, כדי להדגיש את נחיצותו. גם ואולי במיוחד לצורך "שיפור הדיור", כפי שמתהדר לשון מי שחוקק את החוק הנ"ל.

חוה יוסף

איבוד מקום בעזרת מפה

מלאה העיר מפות. במרכז ובפרברים, ברחובות ראשיים וגם בכיכרות. בדרך-כלל בקרן רחוב, או סמוך לבנק — ממוקם לוח ענקי ובו קבועה, מאחורי זכוכית, מפה של תל-אביב. זה מצד אחד. מהצד השני — פרסומת. לא חשוב של מה. העיקר שהיא מכסה במידה מסוימת את המפה. שהיא — שימו לב — תרומה של בנק דיסקונט לשיפור פני העיר. או משהו כזה. יפה מאוד.

עומדת לה מפה כזאת, גדולה, ברורה וכל זה, לפני בנק (מפני שאצלנו יש בנק בכל פינה) ופה מסומנים אחד לאחר כל סניפיו של הבנק התורם.

הצרה היא שהמפות ממוקמות לפעמים, מפאת הסיבות ומן הסתם, לפני סניף של הקונקורנציה. ומי שבא לעיין במפה כדי למצוא את דרכו — עלול להתבלבל. איפה הוא נמצא על המפה, לעזאזל? כאן, בנקודה ירוקה זאת, שהיא בנק? לא, זהו הבנק שלפניו ניצבת המפה השלטים כחולים ולא ירוקים... ובבנק זה, פינה זאת הרי אינם מסומנים...

מקובל בעולם — בארצות שלתושביהן אין מוח יהודי מבריק — לסמן על כל מפת רחוב עיגול קטן וחץ המוביל אליו מהכתובת שבשוליים, לאמור: "אתה נמצא כאן". כל-כך פשוט. אצלנו אפשר למקם את הכתובת בים. יש המון מקום. הבעייה היא, כמובן, להדביק על כל מפה בנפרד ובמקום המתאים, למשל מדבקה אדומה, קטנה, עגולה, ולצייר חץ המוביל אל הים ואל הכתובת "אתה נמצא..." איך בנק דיסקונט ועיריית תל-אביב לא חשבו על זה קודם?

צב"ש

מה צפוי

הסחה ורפורמות ממשיות

● תחזיות העשויות להתגשם

חמישה חודשים לאחר הפעלת התכנית הכלכלית של הממשלה עומד המשק לפני שורה של צעדים נוספים. באוצר מתבננים מה שמכונה רפורמה בשכר, רפורמה במס הכנסה ורפורמה בשוק ההון. אם לשפוט על-פי הסימנים היוצאים מהאוצר, נראה שמאחורי "רפורמות" אלה מסתתרת, במידה זו או אחרת של רצינות, כוונה לבטל או לצמצם עוד יותר את ההצמדות במשק, למסד חלק משחיקת השכר שנרשמה מאז יולי, ולפגוע בנכסים הפיננסיים של הציבור או בתשואותיהם.

אחד הרעיונות המרכזיים שמאחורי תכניות אלה הוא, שירידת שיעור האינפלציה מאפשרת לשקול צמצום נוסף במערכת ההצמדות. על כך יש להוסיף את ההכרה הגוברת והולכת, שבמוקדם או במאוחר יהיה על הממשלה להתמודד עם שאלת החוב הפנימי שלה והנכסים הפיננסיים שבידי הציבור.

איש אינו מטיל ספק בצורך ברפורמה מקפת במערכת מס הכנסה, ובהורדת שיעורי המס, אלא שמהלך זה יוצר צורך במקורות, כדי לכסות את החור בתקציב שיווצר עם ירידת ההכנסה ממסים. כך, לפחות, מעריכים במשרד האוצר. זהו הבסיס עליו מבסס האוצר את הדרישה לקצץ 500 מיליון דולר.

למעשה, מעטים בלבד מאמינים ברצינות דרישת האוצר. באוצר ובמשרדים האחרים יודעים שבתקציב הבטחון לא ניתן לפגוע, הן בגלל הלחץ האמריקני נגד צעד זה והן בגלל התנגדות שר הבטחון יצחק רבין. כן ידוע לכל, שאין כל אפשרות לקצץ ב"תקציבי הרווחה". כל ידיעה בדבר פגיעה זו או אחרת בקיצבאות אינה אלא פעולת הסחה המיועדת להטעות.

לפגוע בריבית על החוב

מה שנותר הוא, איפוא, לפגוע בקודש הקודשים — בתקציב החזר החובות של הממשלה. הדבר גם מוצדק מנקודת ראות של חלוקת הכנסות במשק ומנקודת ראות כלכלית. למעשה אין היום הצדקה לתשואה של 5 או יותר אחוזים על אגרות-חוב ממשלתיים, כאשר המשק אינו צומח, ולא יצמח בשנים הקרובות אלא באחוזים בודדים.

המהלך הזה יכול להיות משולב ברפורמה המתוכננת במס הכנסה. כך, למשל, ניתן להטיל מס על הכנסות מריבית, כולל על ריבית שהממשלה משלמת. כך, למעשה, תרדנה התשואות על נכסים פיננסיים, והממשלה תשלם תשואה נטו שלא תעלה על 2 או 3 אחוזים ריאלית לשנה (כיום מגיעים תשלומי הריבית על החוב הציבורי הפנימי לכ-7% מן התוצר הלאומי והמהווים רובו של הגרעון הממשלתי).

עוד נשקלת באוצר התוכנית לחקיקת חוק פנסיה ממלכתית, אשר תביא להורדת הפרשות לפנסיה לבעלי הכנסה גבוהה מצד המעסיקים. על-פי התסריט הזה, ההסתדרות תסכים להיפרד מקרנות הפנסיה.

במקביל אין לשלול אפשרות שביטול ההצמדות, בו החל האוצר ביולי, יתחדש בעוד כמה שבועות. ניתן לחשוב על אפשרות שהממשלה תמנע פתיחת אפיקי חסכון צמודים, כמו, למשל, תכניות חסכון חדשות, ותנפיק מעתה רק אגרות-חוב לא-צמודות, לפחות לטווח הבינוני.

לפתוח הסכמי העבודה הקיימים

במישור של מדיניות השכר עומדת הממשלה לדרוש מההסתדרות לפתוח את הסכמי העבודה הקיימים — זוהי המשמעות היחידה שיכולה להיות לדרישה הממשלתית כי העובדים יוותרו על חלק מהשכר-נטו תמורת הנחות במס הכנסה. במקביל תוכל הממשלה לתבוע ביטול סופי של תוספת היוקר.

לצאת משוק ההון

את הרפורמה במס, ואת הנסיון לקבוע את השחיקה בשכר משלים נסיון להעביר לכיס הנטו של העובד חלק מההפרשות הסוציאליות, כמו קרן השתלמות, קרנות פיצויים וכו', תוך הורדת שעור ההפרשות אלה. כך מקווים שיגדל ה"נטו" ותקטן עלות העבודה.

מגמה נוספת המסתמנת היא, של נסיון להביא יותר ויותר חברות לגייס כסף בשוק ההון ישירות, תוך צמצום היקף האשראים המכוונים, וכספים ממשלתיים. הדבר תואם את כוונת הממשלה לצאת משוק ההון. אם אכן יהיו תנאים תקציביים נאותים. כלומר, אם אכן תעז הממשלה ותפגע בהחזר החובות, אם שיווצרו התנאים לכך.

לבסוף ניתן לציין כמה מהצעדים שהממשלה תנקוט כדי להילחם, לפחות למראית עין, באבטלה המתגברת. מדובר ביישום סדרה של הצעות אשר הוגשו בחודשים האחרונים על-ידי שר הכלכלה גד יעקבי. הכוונה היא, בין היתר, להעניק למעסיקים הקלות במיסוי וסיבסוד של ההוצאות על שכר — אשר ימומן על-ידי כספי ביטוח האבטלה. כך, מקווה יעקבי, יקלטו עובדים בסקטורים מועדפים.

אלו הן, בקווים כלליים, כמה מהאפשרויות הקיימות למדיניות כלכלית בחודשים הקרובים. כל אותם דיבורים על גזרות, על קיצוצי-סרק ועל מיסוי קיצבאות אינם אלא הסחה למה שקרוב לוודאי באמת מתבשל באוצר ובממשלה.

אילן אברהם

הכנסות המדינה בתקופת מדיניות הייצוב:

המרוויחים והמפסידים

המדיניות הכלכלית החדשה השפיעה בכיוונים שונים ומנוגדים על הכנסות המדינה. אולם בסך-הכל צפוי שמינהל ההכנסות יעמוד בתחזית ההכנסות המקורית, שחזתה תוספת ריאלית של כ-7-8 אחוזים בשנת התקציב הנוכחית — קובע יורם גבאי, ממינהל הכנסות המדינה.

המדיניות הכלכלית החדשה תגבה רמת הכנסות דומה לצפוי ללא המדיניות, אולם תהיה צודקת יותר. היא תמנע הקטנת הכנסות שכירים ועצמאים עקב שחיקת מדרגות המס ותבטל רווחי האינפלציה של הסקטור העסקי, שנבעו מן הפער בין עיתוי הפעילות הכלכלית לעיתוי התשלום.

א. סעיפים עיקריים השפעה חזויה לכל שנת התקציב:

תוספת הכנסות:
1. האטת אינפלציה: 300 מיליון דולר
2. מסים חדשים (מס יסף ואחרים): 150 מיליון דולר

סך-הכל 450 מיליון דולר

הקטנת ההכנסות:
1. עדכון מדרגות מס: 110 מיליון דולר
2. ירידת פעילות כלכלית ושכר 190 מיליון דולר
3. הורדת שעורי ההפקרה וגדול ראלי בהחזרים 100 מיליון דולר

סך-הכל: 410 מיליון דולר

ב. תחולת מערכת המס על חלוקת ההכנסות:

בחינה של השפעת השינויים במערכת מס ההכנסה במסגרת התכנית הכלכלית על ההכנסות נטו (כולל עידכון מדרגות המס מעל עליית השכר, ביטול קיצבת ילד ראשון לבעלי הכנסות בינוניות וגבוהות, החזר ביטוח לאומי לבעלי הכנסות נמוכות, וביטול הזיכוי להפרשת העובדים לקרן ההשתלמות) מראה שהתחולה אינה אחידה בכל רמות ההכנסה: בעלי הכנסות נמוכות יחסית, מ-350 עד 600 אלף שקלים, פוצו בשיעור ממוצע של כ-9 אחוזים בנטו, וכמוהם גם בעלי ההכנסות הגבוהות יחסית — מ-1.2 מיליון שקלים לחודש ועד 3 מיליון שקלים. לעומתם זכו בעלי ההכנסות הבינוניות בפיצויי נטו קטן יחסית, של 4% עד 5% בלבד.

גלגלי הבורסה

הנפקת-שיא של מק"מ; סוף עונת התפ"סים

בנק ישראל עומד להציע היום לציבור אג"ח מק"מ במבצע-שיא של 220 מיליארד שקל ערך נקוב. נראה, שכדי להגדיל את הביקוש למק"מ ישים בנק ישראל קץ למסחר בתפ"סים. אתמול היה ביקוש התחלתי של 5.8 מיליארד שקל לאיגרות-חוב צמודות למדד ו-600 מיליון שקל לצמודות-דולר. בשוק המניות היה עודף היצע של 100 מיליון שקל במניות ההסדר, ומספר עליות כמעט כפול מאשר ירידות במניות החופשיות. הציבור השקיע אתמול 250 מיליון שקל בקרנות הנאמנות המתמחות במניות ו-1.6 מיליארד שקל בקרנות ה"סולידיות".

שער הדולר היציג עלה אתמול ב-5.50 שקל, ב-0.37%. דולר נוספים עלה ל-1,753.50 שקל. מחיר הדולר השחור נע בין 1,565 ל-1,575 שקל.

במלווה קצר מועד נעו התשואות החודשיות בין 2.74% ל-3.3%, תוך מחזור של 13.3 מיליארד שקל, מזה 11.3 מסדרה 1145 ל-8 ימים בשער 99.15, בתשואה החודשית של 3.3%.

בשוק איגרות החוב עלו הצמודות למדד עד 1.3% בסוג "שגיא" ועד 4.5% בסוג "גליל" (3%), בסוג "80% הצמדה" שררו עליות — עד 3.1% — לעומת ירידות מעטות עד 2.6%. בצמודות לדולר שררו עליות עד 2.2% בסוג "גלבוע", עד 3.3% בסוג "רמון" ועד 1.1% בסוג "אדמון". המחזור בשוק אג"ח הגיע ל-5.1 מיליארד שקל, מזה 2.6 מיליארד שקל בצמודות כ-80% למדד בלבד.

בשוק המניות עלו אתמול 173 שערים, לעומת 91 שירדו ו-143 שנשארו בלי שינוי. מהם 44 עלו ב-5% ויותר ו-14 ירדו ב-5% ויותר. נרשמו 9 "קונים בלבד" ו-2 "מוכרים בלבד". המחזור בשוק המניות הסתכם ב-4.4 מיליארד שקל, מזה 1.4 במניות ההסדר. המניה הפעילה ביותר היתה של בנק הפועלים ע"ש, שהמחזור בה בלבד הגיע ל-472 מיליון שקל, ללא שינוי בשערה.

במניות ההסדר עלתה רק פועלים מ' ב-0.1%, לעומתה ירדו ב-%: אי די בי א' — 0.9, אגוד — 0.8; כללי — 1.1; מימון סחר — 1.1. תשואותיהן השנתיות המובילות נעו בין 14.64% (בל"ל) ל-14.87% (הפועלים ע"ש). הפועלים מ' — 14.83%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר עלו ב-%: ספנות 0.1 — 5.2; טפחות 0.5 — 5.6. לעומתן ירדו ב-%: בינלאומי — 2.7; פיבי — 0.6.

אלחנן הורוביץ

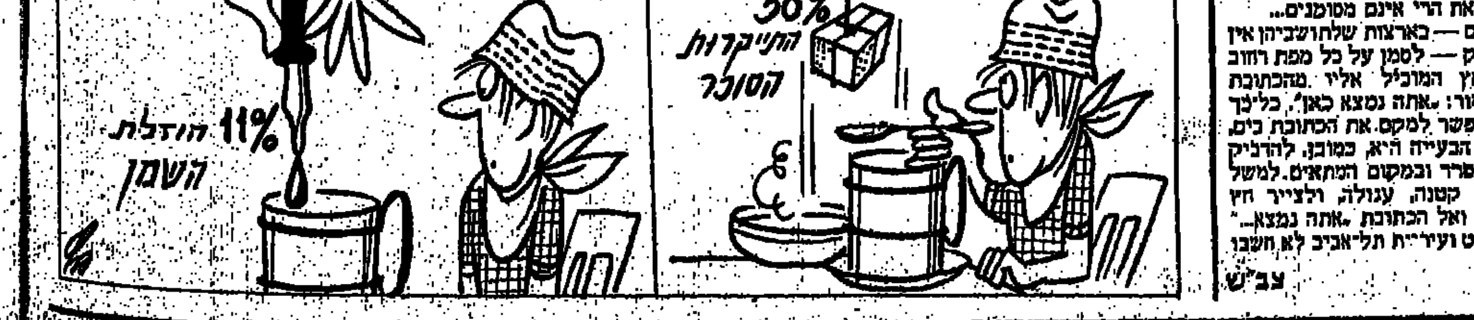

השכל והיצר

מיתוסים חדשים מתחזקים. ימים אחדים לאחר פירסום מדד המחירים לצרכן לחודש אוקטובר עדיין לא שככה הסערה של ההפתעה, התדהמה וההלם. מפה ומשם גוברים הקולות התובעים, או לכל הפחות רומזים לתבוע, תפנית חדה במדיניות הכלכלית בכיוון ידוע — "ייקורים", מלת הגנאי הכלל-לאומית. "ארידור", חוזרת ומוטחת כהאשמה כבדה במי שנכונים להגן על ההישג האחד והיחיד של תוכנית לייצוב המשק עד כה והוא מניעת זעזועי אינפלציה בלתי צפויים לחודשים אחדים. כותרות העיתונים שוב מצטטות מפי פקידים בשורות-איוב המזהירות מפני "שטיפת כסף" ויצירת געגועים, כשהקריאה המשתמעת מפיהם היא כפולה: ראשית, אל תכבדו את הסכמי השכר ותוספת היוקר; שנית, למה אתם ממתינים — התחילו לייקר ולפחות, מייד.

לא הייתי בארץ בשבועיים שלפני פירסום המדד, ולכן אולי נשארתי מרחף באוויר הרחוק, אבל התחזית האחרונה שראיתי אני אחר לעליית מחירים הצפויה באוקטובר דיברה על 4.8%, ובוודאי לא פחות מכך. תחזית לשיעור אינפלציה כזה הוכנה על-ידי מחלקת המחקר של בנק ישראל כבר בשבוע ראשון של חודש אוקטובר, והיא נושאת את התאריך הרשמי של ה-8.10.85. בבנק ישראל חששו גם מעליית מחירים גבוהה יותר בחודש ספטמבר (3.7%, לעומת 3.0 עליית מחירים בפועל). החיזויים הללו של בנק ישראל היו ידועים לכל הפקידות הבכירה באוצר ובמשרדים ממשלתיים אחרים. ואם אלה החליטו להתעלם מכך ולדבוק בתחושות ורודות, אין להם להאשים ולהפתיע אלא את עצמם.

וכך נראית, שחור על גבי לבן, התחזית של בנק ישראל:

13:22 TUESDAY, OCTOBER 8, 1985

תחזיות מחירים ושכר נומינלי

שיעורי שינוי חודשיים (אחוזים)

חודש	תחזית מבוססת על המשך הדינמיקה		תחזית מבוססת על שבירת הדינמיקה	
	מחירים	שכר	מחירים	שכר
ספטמבר	3.9	-	3.7	-
אוקטובר	7.6	0.5	4.8	0.5
נובמבר	3.6	6.6	2.0	4.3
דצמבר	0.0	4.5	1.0	4.5
ינואר	1.6	0.5	2.3	0.5
פברואר	1.6	8.9	2.3	8.8
מרץ	0.6	4.0	0.8	4.0
אוקטובר-מרץ מצטבר				
במונחים שנתיים	35	62	26	55

הערות:
1) התפתחות השכר נגזרת ע"י:
א) 0.5 אחוז זחילה לחודש
ב) תוספת שכר של 4,4 ו-3.5 אחוזים בחודשים דצמבר, פברואר ומרץ בהתאמה.
ג) תוספת יוקר של 80 אחוז עבור התייקרות מעל 4 אחוזי אינפלציה לחודש אחרי אוקטובר.
2) שתי התחזיות מבוססות על הקפאת שער החליפין והקפאת מחירי המוצרים המבוקרים עד מרץ.
3) התחזית המבוססת על שבירת הדינאמיקה מתקבלת ע"י משוואה שאינה כוללת פיגורים של שכר, שער חליפין ושל המחירים.

המסקנות מן הלוח, המדבר בעד עצמו, ברורות:

— נשברה הדינאמיקה של עליות מחירים המזינות את עצמן (מעגל הקסמים).

— תשלום תוספות היוקר ותוספות השכר, על-פי ההסדרים הקיימים, יעלה את השכר ברוטו עד מארס בשנה הבאה בכ-24% עד 25%. אולם האינפלציה החזויה מכך אינה עולה על 1.5% לחודש.

— תנאי הכרחי (אם כי לא מספיק) להצלחת הבלימה האינפלציונית הוא המשך ההקפאה, הן של מחירי המוצרים והשירותים המבוקרים, והן של שער החליפין של השקל כלפי הדולר.

— למרות התפתחויות אלו, יהיה השכר הריאלי ברבע הראשון של 1986 נמוך בכ-15% מאשר בשנים 1981/82 (!) ורווחיות הייצור והיצוא הריאלית — כולל התמיכות — גבוהה מאשר בכל השנים מאז 1981.

— המשך ההקפאה של מחירי המוצרים המסובסדים ושער החליפין אינו מחייב שום חריגה מן התקציב המתוקן. כלומר המקוצץ.

החודש הקריטי לגבי האינפלציה היה דווקא אוקטובר. בבנק ישראל חששו, על סמך חיזויי המודל המורץ שם, כי כל זכרונות העבר האינפלציוני יתרכזו במהלכו ויקפיצו מחדש את המחירים: התיקרה היתה — אינפלציה של 7.6%. אולם, גם אילו קרה האסון הזה, צריך היה להמשיך את ההקפאה.

המשק מהלך על קרח דקיק מאוד. החלקה אחת בלתי שקולה של צעד פזיז, והכל יישבר לרסיסים. השכל אומר לא לרחוף, ולא לשים רגליים, גם אם היצר רותח.

ס.פ.

טור החדשות

כלכלני "מסר":

עליית הצריכה באוקטובר — לא על-ידי השכירים

בתוכנית הכלכלית של הממשלה הולכות ומתגלות סתירות רבות, המעידות על אי-הצלחתה בתחומים רבים — קובעים כלכלני חברת היעוץ "מסר". הכלכלנים מציינים כי בתוכנית טבוע "ראשומון": בעוד שאדריכליה מצביעים על הצלחתה, הסקטור העסקי כולו, מצביע על כשלונותיה. שר האוצר, ראש הממשלה, פקידי האוצר ובנק ישראל והפרופסורים העומדים מאחורי התכנית הכלכלית מצביעים על בלימת האינפלציה, על הירידה בהיקף האשראי, על בלימת הצריכה הפרטית והצלחת תהליך המיתון. התעשיינים והסוחרים מצביעים על התמוטטות מפעלים, סכנת התמוטטות לחברות ולעסקים רבים וכו'.

ובינתיים, נוספו סתירות נוספות. לפתע התברר, כי בניגוד לכל הפרסומים מטעם בנק ישראל והאוצר, היתה עלייה ניכרת במיסים העקיפים בחודש אוקטובר. עלייה זו מצביעה על גידול ניכר בצריכה, הן הצריכה המקומית והן הצריכה מיבוא.

ידיעה זו פוגעת במישורים בשני צידיו של ה"ראשומון" הכלכלי שלנו: מצד אחד היא מטילה ספק ברווחיהם של התעשיינים ובעלי העסקים על מצבם המעורער: אם חלה עלייה במכירות (והגוררת בעקבותיה עלייה בתשלומי מע"מ ומיסי יבוא), פירוש הדבר הוא שהמיתון איננו חריף כל-כך. אך עלייה זו גם מערערת את האמינות של דיווחי האוצר ונספחיו על הצלחת התכנית, כבולמת הצריכה, ובמיוחד הצריכה מיבוא.

דיווחים סותרים בתעסוקה

לא רק בתחום הצריכה הדיווחים סותרים. גם בתחום החשוב של התעסוקה יש דיווחים סותרים, קובעים הכלכלנים. מצד אחד יש דיווחים על כך שבחודש אוקטובר היתה עלייה של 10% באבטלה, מבחינת מבקשי אישורים לדמי אבטלה. מספרם של אלה הועלה לכאלפיים. אך מצד שני מדווחת חברת "מנפאור" על עלייה דווקא במודעות "דרושים" בעיתונות, ולא מדובר בעלייה קטנה, אלא בעלייה של עשרות אחוזים (45%). מדובר בכמה אלפי מודעות נוספות תוך חודש אחד. האם ניתן להסביר שתי הסתירות האלה?

דרך אחת היא, לומר שיש במשק חוסר יציבות ומגמות סותרות. לעומת חודש ספטמבר, בו היתה ירידה ממשית בצריכה, בא תיקון מסויים בחודש אוקטובר. לעומת מפעלים וחברות הסוגרים שערים ומתמוטטים — יש חברות ומפעלים מתרחבים.

אך זה, ככל הנראה, איננו ההסבר המלא והמשמעותי. נראה שניתוח מיבני של הסתירות יסביר הרבה יותר. לפי נתוני המיסוי עצמם, היה אוקטובר חודש שפל שלא היה כמותו לגבי השכר במשק. הוא ירד לרמתו הנמוכה ביותר מאז החלה התכנית הכלכלית, והדבר בא לידי ביטוי בירידה משמעותית במגביית מס הכנסה משכירים.

לפי נתונים שכבר פורסמו, היתה ירידה משמעותית בצריכת מזון, שהוא מרכיב חשוב בסל הצריכה של השכירים. אפשר להניח, כי קודם כל גרמה הירידה בשכר לירידה בשיעורי החיסכון של השכירים, אך לאחר מכן היא גרמה גם לירידה בצריכה הפרטית של השכירים. כלומר, העלייה הכלכלית בצריכה בחודש אוקטובר לא נגרמה על-ידי מקבלי השכר. אם כך, היא נגרמה ע"י הממשלה עצמה, ועל-ידי בעלי חברות ועצמאים, שככל הנראה מימשו בחודש הקודם חלק מרווחי הריבית הקרדיטורית הגבוהה שמשלם בנק ישראל באמצעות הבנקים, והשתמשו ברווחים להגברת הצריכה.

כרעיים צרות וכרס תופחת

פירוש הדבר הוא, שהתכנית הכלכלית גורמת למיתון באגף מסויים במשק — אגף מקבלי השכר. אך היא מגדילה, או משאירה בעינם את הכנסותיהם של אלה שהכנסתם אינה משכר. אין פירוש הדבר שאין מיתון בסקטור העסקי. אך נראה, שחברות ועצמאים שנקלעו לקשיי נזילות, ונאלצים לסגור עסקים, אינם רבים מאלה המצליחים להרחיב את עסקיהם ולהגדיל רווחים.

בדרך דומה אפשר להסביר גם את הסתירה המופיעה בנתוני התעסוקה. המפוטרים הם בדרך כלל מאזורים פריפריים. שם, בעיירות פיתוח ובשולי האזורים התעשייתיים הגדולים, אכן נפלטים עובדים ממעגל התעסוקה. נתוני התעסוקה עצמם מעידים על כך, שכן הם מפורטים מבחינה גאוגרפית. מבחינה זו חל גידול משמעותי בביקוש לעובדים במרכזים המסחריים והתעשייתיים. ניתוח מודעות ה"דרושים" גם מצביע על מגמה נוספת: הגידול העיקרי בביקושים לעובדים הוא במשרות של פקידות, מסחר ושירותים פיננסיים שונים. כלומר, המבנה התעסוקתי במשק משתנה — אך דומה שהוא משתנה בדיוק בכיוון ההפוך לזה שאדריכלי התכנית הכלכלית החדשה ביקשו, לפי הצהרותיהם, להשיג, דהיינו, במקום מעבר של עובדים משירותים לייצור, יש מעבר מייצור לשירותים, לפחות על פי מה שניתן לקבוע מנתוני חודש אוקטובר.

אלא שמסקנה אחרונה זו מתיישבת יפה מאוד עם המסקנה שהתקבלה מניתוח הסתירה הראשונה, בנתוני הצריכה. הריבית הגבוהה הגדילה את חשיבותם של השירותים הפינאנסיים השונים. העלייה במכירות וביבוא, ברור שהיא גורמת הזמנת עובדים לענפי המסחר והשירותים. כלומר, לפנינו תהליך מדאיג ביותר, דווקא מבחינת הממשלה: התכנית הכלכלית עצמה בגלל הסתירות המקופלות בה, גורמת לשינוי במבנה המשק. הנעמד על כרעיים צרות והולכות של תעשייה וייצור, כשאיזור הכרס של עובדי המסחר והשירותים, גדל והולך.

אייל שגב

איזור הסחר החופשי: מפתח, לא פותחן

ההסכם על איזור סחר חופשי בין ארה"ב לישראל, שנכנס לתוקפו ב-1 בספטמבר, עורר בעיות מהרגע הראשון לתחולתו. עוד בטרם יבשה הדיו של החתימות עליו כבר יצאה גזרה מהמימשל האמריקני, להגביל את יצוא הסריגים מישראל לארה"ב.

כזכור, הגיבה ישראל באיחור על הגזרה: משלחת התעשיינים יצאה אומנם לוושינגטון וסיכלה את הגזרות, אך ניתן היה למנוע את הגזרות, אילו התקיימו ההבהרות עם האמריקנים מראש.

אריה מקלף, נשיא לשכת אמריקה-ישראל, סבור ש"סיפור הסריגים" לא יחזור על עצמו, לא בסריגים ולא במוצרים אחרים. לדעתו, שהיא גם דעת המשפטנים המצויים בנושא, להסכם על איזור סחר חופשי ארה"ב-ישראל יש קדימות על פני כל הסכם אחר שיש לארה"ב בין היתר גם עם קארטל הטקסטיל הכלל-עולמי. "זהו הסכם שווה-ערך בין שתי מדינות", הוא מדגיש "ולא מסמך-כוונות שהצדדים בו עושים טובות אחד לשני. גם ישראל אמורה ליהנות מההסכם, וגם ארה"ב — ולא תהיינה כאן אי-הבנות: ישראל היא מדינה קטנה, אך היא קניין גדול של תוצרת ארה"ב". החשוב ביותר בהסכם הוא, לדבריו, העובדה שבסעיף 3 נקבעה עליונותו על כל הסכם אחר.

מקלף מזכיר את ה-G.S.P. – מערכת המכסים המיוחדת, המתייחסת למדינות הנחשבות בארה"ב כ"מועדפות". אך מי חכם ויקבע מהי מדינה מועדפת? מבחינת המימשל בוושינגטון, השיקול הוא פוליטי — פעם קבוצת מדינות אחת ופעם אחרת. בשעתו, מזכיר מקלף, כאשר התנהל המו"מ עם האמריקנים על איזור סחר חופשי, היו בינינו חכמים שאמרו למה לנו להתאמץ? ממילא קיים הסכם מכס מועדף, עם ארה"ב ואין סכנה לישראל שיוציאו אותה מרשימת המועדפות. פרשת הסריגים הוכיחה עד כמה טעו.

אין שום דמיון בין ההסכם על איזור סחר חופשי לבין ה-G.S.P., קובע מקלף. לולא ההסכם החדש, היה מצבנו בארה"ב חמור, משום שאם יש מדינה שהפרוטקציוניזם חוגג בה היום את נצחונותיו זאת ארה"ב. בקונגרס ובסנאט מופעלים לחצים אדירים של יצרנים מקומיים לסגור במידה מירבית את השוק האמריקני בפני יבוא מהחוץ. היצרנים האמריקניים טוענים, כי היפאנים והאירופים מנצלים את הנאיביות של אמריקה ומציפים את השווקים. לדבריהם, נוצר מצב שעודף היצוא היפאני לארה"ב על פני היבוא משם מגיע ל-60 מיליארד דולר. עודף היצוא האירופי לארה"ב עומד על 40 מיליארד דולר. וזה מקור הדרישות הפרוטקציוניסטיים.

מקלף מסר, שבוועידת הלשכות האירופיות למסחר עם ארה"ב, שהתקיימה לפני שבועיים בגרמניה, הוחלט על פעולה משותפת של הלשכות הללו, במטרה להשפיע על הבנק המרכזי של ארה"ב להוריד את שער הדולר ב-40 אחוז לעומת המטבעות המובילים באירופה וביפאן. הבנק הפדראלי הוריד כבר את ערך הדולר ב-15 עד 20 אחוז, וזה "אינו מספיק": לו היו מפחתים את הדולר ב-40 אחוז, היה מאזן התשלומים האמריקני משתפר באחת, סבור מקלף.

לדעתו, בידינו המפתח לשוק האמריקני, אך צריך לדעת איך להשתמש בו כדי לא להיכנס להפסדים. לדבריו, יש בארץ תעשייה שיש לה מה להציע, אך אין זה די; יש צורך להחזיק את היד על דופק השוק מעבר לים. "הם נתנו לנו כלים", קובע מקלף, "צריך לדעת איך להשתמש בהם".

חיים מרגלית

הסוכנות היהודית מזרימה 7 מיליון דולר לכרמל מזרחי

הסוכנות היהודית תגדיל את חלקה בבעלות על יקבי "כרמל מזרחי", מ-25 אחוז כיום ל-50 אחוז, ובדרך זו תזרים כ-7 מיליון דולר ליקבים כדי לחלצם מחובות, הנאמדים כיום ב-12 מיליון דולר.

אורי קלנר, מנכ"ל "כרמל מזרחי", מסר אתמול בפגישה עם כתבים כלכליים בתל-אביב, כי ליקבים יש כיום חובות של 12 מיליון דולר שמקורם בהלוואות שנלקחו בבנקים, על מנת לממן את עודפי הענבים שהיו לאגודת הכורמים מאז 1978 ועד שנת 1983. בשנתיים האחרונות הצליחו אמנם היקבים להתאזן תפעולית, אך אין הם מצליחים להתגבר על החוב הישן. לפיכך פנתה הנהלת "כרמל מזרחי" לסוכנות היהודית בבקשה שזו תגדיל את חלקה בבעלות על היקבים לכדי 50 אחוז, שכן משקי הסוכנות היהודית מספקים כיום מחצית מכמות הענבים של היקבים. במקביל מתכוונת הנהלת "כרמל מזרחי" לממש חלק מהנכסים שבבעלותה, והיא תמכור ככל הנראה בניינים שבבעלותה בתל-אביב וחיפה, מה שיכניס לאגודה סכום נוסף של 5 מיליון דולר.

קלנר מסר עוד, כי המו"מ בנושא זה יושלם תוך שלושה חודשים, וכי תוך שלוש שנים יוקם יקב חדש ומודרני, בהשקעה של 20 מיליון דולר. עדיין לא ברור אם היקב החדש יוקם בראשון-לציון, במקום היקב הוותיק בעיר, או באיזור פיתוח (בתוך תחומי הקו הירוק). היקב החדש יאפשר לצמצם את כוח האדם המועסק כיום ב"כרמל מזרחי" מ-220 עובדים ל-80 עובדים בלבד. תוכנית זו תבוצע תוך שלוש השנים הקרובות.

בימים אלה חתמו היקבים הסכם עם חברת "סיגרם קלאסיק", המשווקת יינות איכות בארה"ב, לפיו תשווק החברה בארה"ב יינות מתוצרת "כרמל מזרחי". מעריכים, כי הדבר יאפשר להגדיל את המכירות בשיעור ניכר, וכי היקבים יוכלו לקבל מחיר טוב יותר עבור היינות. "סיגרם" היא חברה בבעלותו של סם ברונפמן. העברת השיווק בארה"ב לידי החברה החדשה תאפשר ל"כרמל מזרחי" לסגור את חברת השיווק שלה בארה"ב ולחסוך בדרך זו 750 אלף דולר לשנה.

א.ש.

בל"ל משלם לעובדיו שכר פיצול

בנק לאומי משלם היום לעובדיו סכום של כ-3 מיליון דולר בהפרש עבור שעות פיצול. הסכום ישולם לכ-8000 עובדים ורובם יקבלו סכומים שבין 600-1000 דולר ברוטו.

סכום זה אמור היה להיות משולם לעובדים לפני מספר שבועות, אולם התשלום התעכב בגלל צו מניעה שנתן בית-משפט השלום, לפי בקשת שלושה מעובדי הבנק שראו עצמם מקופחים מצורת חלוקת הכספים. בימים אלה השיג ועד עובדי הבנק הסכם עם אותם עובדים ולפיכך הועברה אמש הוראה ליחידת המחשב, לזכות את חשבונם של הזכאים לתשלום.

בעריכת עלינא תורי

מפוף ומשם

מה חדש?

האם ישודר „לייב אייד" בחג המולד?

מאת עופר ניר

חלפו כבר למעלה מארבעה חודשים מאז ה„לייב אייד" הענק, וקשה לשכוח את האירוע הזה, אולי האירוע המשמעותי ביותר בתולדות הרוק. לצופי הטלוויזיה בבריטניה תינתן הזדמנות נוספת להיזכר ב„לייב אייד" ובמה שקדם לו — ההכנות למופע, הקלטת הלהיט „האם הם יודעים שחג המולד עכשיו" ועוד — באמצעות תכנית טלוויזיה תיעודית, שתוקרן בבי.בי.סי. בסוף החודש הבא.

התאריך אינו ידוע עדיין, אבל רק שתי אפשרויות באות בחשבון: ערב ראש־השנה האזרחית או חג־המולד, הי־24 בדצמבר. דובר הבי.בי.סי. סירב למסור פרטים משום שלדבריו, אין מודיעים לעיתונות על תוכניות הטלוויזיה לחג־המולד וראש השנה עד סמוך מאוד לשידורן, בגלל התחרות החזקה מצד שתי הרשתות העצמאיות.

לפי אחד בעיתונאי־הרוק של לונדון, מדובר בתוכנית בת שעות אחדות ובה יוצגו רבים ממשתתפי ה„לייב אייד". אולם דובר מטעמם של מארגני המופע הכחיש זאת ומסר כי מדובר בסרט בן שעה־וחצי, שרובו תיעודי, בו ישובצו גם קטעים קצרים מתוך המופע. כך או כך, ממתינים בסקרנות להקרנת הסרט.

ועוד בעקבות ה„לייב אייד". להקת „קווין" התלהבה כל־כך מן המופע, שהקליטה תקליטון ושמו „חזון אחר". מארגני ה„לייב אייד", כמו גם רבים ממעריצי הלהקה שקראו על התקליטון החדש ועל הנסיבות שהובילו להקלטתו, אף־על־פי ש„קווין" לא חשבה כלל להוציא תקליטון השנה — היו בטוחים כי חברי „קווין" מתכוונים להקדיש את כל הרווחים ממכירת התקליטון לקרן למען נפגעי הרעב באפריקה, אבל לא. „הלהקה תרמה מאז הקמתה לפעולות צדקה שונות", אמר הדובר. „היא הופיעה בגופע למען בנגלדש, תרמה לערנפים ולבנד אייד, אבל היא צריכה גם לעבוד ולדאוג לשיים גבול בכיסים בלייב". סיכומו של דבר, כסף מן התקליטון הזה לא יגיע לקרן למען אפריקה. המארגנים מאוכזבים, אבל נזהרים שלא לכעוס יותר מדי על „קווין", משום שאחרי ככלות הכל, הלהקה תרמה מזמנה וכשרונה למופע הלייב־אייד.

עד עתה נאספו כ־50 מיליון לירות סטרלינג עבור הקרן. מתוכם נועדו 10 מיליון לתוכניות פיתוח ארוכות־טווח בשיתוף עם סוכנויות־סעד קיימות; 11 מיליון לסיוע מיידי ויכוסה הכולל משלוחים שבועיים של מזון, תרופות וציוד אחר; 2.5 מיליון הועברו לסודאן.

פיל קולינס נישא על כתפי פול מקארתני ופיל טאונסנד בסיום ה„לייב אייד" בלונדון

דואט חדש

● לאחר שיתוף־הפעולה המוסיקאלי שלו עם פיליפ ביילי יוצא פיל קולינס בדואט חדש, הפעם עם זמרת בשם מרילין מרטין. התקליטון נקרא „חיים נפרדים". הפיק אותו אריף מארדין הידוע והוא לקוח מפסקול סרט בשם „לילות לבנים". מרילין מרטין היא זמרת אלמונית למדי, ששרה קולות רקע בתקליטים של סטיבי ניקס, תום פטי ואחרים. בינואר ייצא תקליט הבכורה שלה וחברת „אטלנטיק" צופה לה גדולות. נראה.

● תקליטון חדש, עם שם מזוויע, לפיטר מרפי, סולנה־לשעבר של להקת „באוהאוס" (שהופיעה בארץ לפני למעלה משנתיים) והצייר־הצמד „מכונית של דאדי" עם מיק קארן. התקליטון נקרא „הפתרון הסופי" והוא בוצע במקור על־ידי להקת האוונגארד „פרה אובו". תקליט הסולו של מרפי יראה־אור בסוף השנה.

● „19" היה להיטו הגדול של פול הרדקסל, לפני חודשים אחדים. „19" הוא התקליטון החדש של פיל ליינוט, מנהיגה־לשעבר של להקת „ליזי הרזה". בהפקתו של הרדקסל. אולם אין מדובר בביצוע חדש ללהיטו, אלא בשיר חדש לגמרי. בצד השני של התקליטון, בגירסת ה־12 אינץ' שלו וכיום אין כמעט תקליטון שאינו יוצא בשתי גירסות: 7 אינץ' ה„רגיל" ו־12 אינץ' ה„מורחב", שיר ישן של „ליזי הרזה", שטרם הוקלט קודם לכן. ואגב: התקליטון החדש של פול הרדקסל נכנס בשבוע שעבר למצעד הבריטי למקום ה„נכון", 19.

● „אתה החבר שלי" הוא התקליטון החדש של קלרנס קלמנס, נגן הסקסופון המפורסם מלהקתו של ברוס ספרינגסטין. זהו דואט עם הזמר ג'קסון בראון ומשתתף בנגינה בוקר טי. ג'ונס, שהנהיג את הלהקה הכלית המצליחה „בוקר טי. והאמ.ג'יז". עוד מוסיקאי־אורח מפורסם הוא נראדה מייקל וולדן. תקליט הסולו של קלמנס ייצא בדצמבר.

תקליט לייזר

● התקליט החדש של בריאן אינו הוא „יום המיישי אחר־הצהריים". אבל רוב המעריצים הישראלים שלו ייאלצו, כנראה, לוותר על התקליט בשלב הזה, שכן אינו הוציא אותו על תקליט־לייזר בלבד, הניתן להשמעה אך ורק במכשיר מיוחד. זהו, ככל הנראה, תקליט הרוק הראשון המכוון מראש לשוק ה„קומפקט דיסק". מובן שאינו אינו אמן הרוק הראשון היוצא בתקליט־לייזר. אולם אלה שקדמו לו יצאו קודם לכן על גבי תקליטים רגילים ורק אחר־כך הועברו, בכמויות לא גדולות במיוחד, לתקליטי־לייזר.

רבי מכר

מדונה ו„דייר סטרייטס" מובילים בראש

מאת עופר ניר

סקר מכירות תקליטים ותקליטונים שנערך בבריטניה, לסיכום הרבע השלישי של 1985, מעמיד בראש דירוג מוכרי התקליטונים את הזמרת מדונה. להקת „דייר סטרייטס" היא ראשונה בדירוג האלבומים. כך עולה מסקר של שבועון תעשיית התקליטים בבריטניה, „מיוזיק וויק".

חברת התקליטים המצליחה ביותר בשוק התקליטונים היא „דבליו.אי.איי.", בזכות הפופולריות העצומה של מדונה. החברה שולטת על 15.9 אחוזים משוק התקליטונים הבריטי. אחריה בתור מי שנחשבת לחברת התקליטים הגדולה בעולם, „אי.אמ.איי."

„אי.אמ.איי." מדורגת במקום השני גם בשוק האלבומים. אולם „דבליו.אי.איי." נסוגה כאן עד למקום השלישי. במקום הראשון, עם 14.2 אחוזים (ל„אי.אמ.איי" יש 14.1 אחוזים), מדורגת חברת „סי.בי.אס."

כאמור, מדורגת להקת „דייר סטרייטס" במקום הראשון בין מוכרי האלבומים המצליחים ביותר של הרבע השלישי (מדונה במקום השני), אבל תקליטה „אחים לנשק" מדורג רק במקום השני ברשימת רבי־המכר לחודשים יולי־ספטמבר 1985. במקום הראשון תקליט־אוסף כפול, חמישי בסידרה הנקראת „ובכן, לזה אני קורא מוסיקה", שהיא פרי שיתוף־פעולה בין שתי חברות גדולות, „אי.אמ.איי." ו„וירג'ין".

התקליטון המצליח ביותר ברבע השלישי של השנה הוא „בכיף" של מדונה ואחריו מדורגים „רוקדים ברחובות" של דייוויד בואי ומיק ג'אגר ו„הישנתי אותך, ילדונת" בביצוע להקת „U.B. 40" והזמרת כריסי הינד. כל אלה, כדאי לציין, הם ביצועים מחודשים ללהיטים גדולים מאמצע שנות השישים.

מדונה - „בכיף"

מה יצא?

רוק כבד בהדפסה מקומית

מאת עופר ניר

„סקורפיונס" — „בלאדות מוזהבות" (סי.בי.אס.), „מוטלי קרו" — „תיאטרון הכאב" (החברה הכללית למוסיקה); „ראש" — "POWER WINDOWS"; „דיו" — „לב קדוש" (פונוקול); „איי.סי.די.סי" — „זבוב על הקיר"; „ראט" — „חדירה לסרטיותך" („החברה הכללית למוסיקה").

כל אלה ניצבים למה שעשוי להתפתח למתקפה כוללת. הוצאת תקליטי רוק כבד בהדפסה מקומית. מי שאוהב, אוהב. מי שלא, לא יעזור כלום.

דאריל הול וג'ון אוטס — „הופעה חיה באפולו" (איסטרוניקס) — ראינו אותם ב„לייב אייד", שרים יחד עם דייוויד ראפין ואדי קנדריקס, יוצאי להקת „הפיתויים". בתקליט הזה יש חזרה על אותו עניין, עם אותו צוות. שילוב חביב למי שאוהב מוסיקת־נשמה. בנוסף, שירים של הול ואוטס בהופעה, ביניהם „חינוך למבוגרים" ו„אחד על אחר".

„תאומי תומפסון" — „לחיי העתיד" (החברה הכללית למוסיקה) — עם הלהיט נגר־הדראווין „אל תתעסק עם רופא החלומות".

„שריקבק" — „שמן וזהב" (החברה הכללית למוסיקה) — תקליט אחרון בהרכב המוכר. קרול מארש פרש.

מארק אלמונד — „סיפורים על ג'וני" (סי.בי.אס.) — תקליט סולו ראשון של מארק אלמונד בארץ, מחוץ ל„תא רך" („המאמבאס").

„פרופגאנדה" — „משאלה סודית" (החברה הכללית למוסיקה) — להקה גרמנית, שייכת לחברה המוסיקאלית של טרבור הורן ופול מורלי.

„פריפאב ספראוט" — „סטיב מקווין" (סי.בי.אס.) — רך, מעניין, שווה האזנה. תקליט ראשון בהדפסה ישראלית ללהקה אנגלית צעירה־למדי.

אל דמיולה — „מסתערים מבעד לחלום" (סי.בי.אס.) — הגיטאריסט אל דמיולה, יחד עם איירטו מוריירה בכלי־הקשה, תקליט ראשון מאז ביקר בארץ, באוגוסט, להופעה אחת טובה.

סגנון

ג'ינס ועור וסגנון סוחף

מאת אפי שפריר

הרוק הכבד הוא לא רק סיגנון מוסיקלי. הוא דרך חיים. זהו סיגנון ששאב את מקורותיו מה„אז. הבלוז, הרוקנ'רול והריתם־אנד־בלוז. סיגנון שמאפשר אגרסיביות מוסיקלית על־ידי הגברת ווליום הכלים החשמליים (אז) או הכפלת כלי הנגינה — במקרה זה הגיטארות (כיום).

רוק כבד אינו בנוי על יצירתיות ותיחכום אלא על יכולת האילתור של הנגנים. זהו סיגנון המתבטא בכבדות הנגינה ובעוצמתה. הוא בא, בראש וראשונה, לשם ההנאה. אין הוא צינור להעברת מסרים, חברתיים או פוליטיים, ואין הוא דרך לנסות נסיונות מוסיקליים שונים ומשונים. להיפך, למאזין הוא נשמע באנאלי למדי, מעין יחידת קצב קבועה. שירה חזקה, ליווי עוצמתי ובנקודה מסויימת, קבועה בדרך כלל, בא סולו הכלי הדומיננטי שבסגנון — הגיטארה.

טעות. ככל שתאזין ותעמיק בסיגנון זה, תמצא בו סיגנונות שונים, צורות נגינה שונות, ואפילו כלי נגינה שונים.

אמנם הכלים והנגינה אינם משתנים — הגיטארה, הדומיננטית, הבאס והתופים — מחלקת הקצב — ושירה. אך לעיתים כלי הנגינה האחרים (הבאס או התופים) נהפכים לדומיננטיים והגיטארה לכלי קצב. מובן שאפשר למצוא כלים חדשים, כמו כלי המיקלדת למיניהם וכיום גם מערכות נגינה ממוחשבות.

הרוק הכבד נולד אי שם בשנת 1968 בלהקות כמו „קצפת", „המי", „לד זפלין", „סגול כהה", „שבת שחורה", „אוריה היפ" וכמובן ג'ימי הנדריקס. בעצם, באותן שנים ג'ימי הנדריקס הפך לסמל של הסיגנון הזה. הוא זה שהפך את הגיטארה לכלי נגינה מוביל ברוק הכבד, והוא שהראה כי לגיטארה יש אינסוף אפשרויות נגינה והפקת צלילים. בעצם, עד היום לומדים את הנדריקס ועדיין לא מיצו את שיטות נגינתו עד הסוף.

הרוק הכבד של פעם נחשב לסיגנון די פופולארי. הלהקות שנזכרו לעיל הוציאו להיטים למצעדי הפיזמונים וזכו לפירסום רב. הרוק הכבד של אותם ימים היה גם לסיגנון ריקוד. „חיים ואוהבים" (לד זפלין), „האש", „לילה שחור", „עשן על המים" (סגול כהה) ו„פאראנואיד" (שבת שחורה) היו לשירים הפופולריים בדיסקוטקים. בארץ הצליחה להקת הצ'רצ'ילים להחיות את „חיים ואוהבים" מחדש וזכתה לפופולריות רבה.

מרד הדור הצעיר

באמצע שנות השבעים (77־76) נוצר משבר בתעשיית המוסיקה. החלה מרידה של הדור הצעיר בלהקות הוותיקות, ולהקות רחוב ללא ידע מוסיקלי תפשו את השלטון, קראו לזה „פאנק". הרוק הכבד איבד מהפופולריות שלו, אך עדיין שמר על צביונו. ב־1978 שוב החל הרוק הכבד לפרוח, עקב גסיסתו של הפאנק. להקות חדשות צצו כפטריות, אך הפעם הסגנון המוסיקלי השתנה — סיגנון מהיר, אגרסיבי. „מתכת כבדה" — ג'ודאס פריסט, בתולת הברזל, סאקסון, דף לאפשורד נחשבו למובילות בסיגנון זה.

בעצם, „מתכת כבדה" הוא הסיגנון השולט עד היום. אם כי בשנתיים האחרונות התפצל לכמה וכמה סיגנונות, ביניהם כאלה שרק חוט דק מבדיל ביניהם לבין הפאנק — „מתכת שחורה", „מתכת מהירה", „מתכת מוות". — ההבדל הוא שבפאנק מותר הכל ובעצם אין צורך לדעת מוסיקה!!! ואילו לסיגנונות אלה יש קו מנחה והלהקות אינן סוטות ממנו כהוא זה.

שיער ארוך

לפני כשנתיים נכחתי בפסטיבאל גדול באנגליה, וראיתי משפחה בת שלושה דורות (!!!) החיה ומתנהגת לפי אותם כללים של הרוק הכבד — שיער ארוך, ג'ינס צמוד, צמידי ברזל, מעילי עור שחור, חגורות וכמובן, סידרה של פחיות בירה בשתי הידיים. האבסורד הוא, שבעצם הסיגנון נועד למוסיקאים צעירים, המנגנים לקהל צעיר, אבל כל חברי הלהקות הגדולות עברו מזמן את גיל הנעורים. הקהל הצעיר, האוהד את הסיגנון, שומר אמונים ללהקות וילך אחריהן באש ובמים. זה מה ששומר על הסיגנון כבר שבע־עשרה שנה: רוק כבד הוא מעין שסתום פליטה לאלה שהאנרגיות שלהם אינה נותנת להם מנוח.

„במקום שיפרקו מכוניות ברחוב, ויגרמו מהומות, באים הנערים האלה להופעות שלנו ומתפרקים שם על־ידי שמיעת המוסיקה, נענוע הראש וניתול הגוף". הופעות של להקות רוק כבד כמו „בתולת הברזל", „שבת שחורה", „אחות מעוותת", „ראטס", זכו לא פעם לכותרות בעיתונות כמגבירות את האלימות בקרב בני הנוער. למעשה מנסות הלהקות בשיריהן למכור תופעה זו וגם תופעות אחרות (סמים, אלכוהול וכו').

האם היית אי פעם בהופעת רוק כבד? זוהי חוויה. הקהל בא בלבוש אחיד (כמעט כמו לבית־הספר) ג'ינס, עור שחור, צמידים מסומרים, שר את שירי הלהקה, מנענע בראשו לפי קצב המוסיקה ומניף את ידיו בצורות איגרוף שונות. החוויה מגיעה לשיאה... באלה וגם להזהל „נוכרי", שנחשבת ברוק כבד מסופרי ו„רדי". הצליחה לסחוף את הקהל שם.

מה ● מתי ● היכן

טלוויזיה

טלוויזיה לימודית

06.04 בין סבוב ר': ביאקטריה. כלי טהרות: נ"ק. 09.00 אנגלית ח'. 09.20 כדעי הטבע ה"ר: על הים 1970"170. 10.10 אנגלית ז'. 10.30 הגיל הרך: רחוב סומסום. 11.00 צרפתית. 11.15 הבנון ה': תיסור בעברים. 11.30 גיאוגרפיה דע"ה: גרינלנד. 12.00 ארץ מולדת: בין חומות ירושלים. 12.25 כפרות ועל־יסודי: כלדות א'. 13.00 מוסיקה ע"י העשרה — המשולש המוסיקלי: וילה לובוס והגיטרה. 14.00 הלוויתן גדול הסנפיר: בסרט צילומים נדירים של הלוויתן גדול הסנפיר (הלוויתן המזמר) בבימי הנואי החמימים, ובמי הקוטב הקפואים. הסרט מתאר את אורח חייו, את שירתו ואת הדרך המעניינת שהלוויתן ניזון בה. 15.00 רחוב סומסום: רגליים מדברות. 15.30 קשת וענן — מורי סאלם: פרקים מתולדותיהם ואורחות חייהם של יהודי תימן מתגלמים בשירתו המגוונת של רבי שלום שבזי. המשורר שנתן ביטוי למצוקותיהם ולתקוותיהם של יהודי תימן היה לדמות נערצת ושיריו מלווים אותם בכל עת. 16.00 פרפר נחמד — אכול ושתה אבי רעב. 16.30 איזים — פרק 15: מנהיגת המריעות: אן שואפת להיות מנהיגת קבוצת המריעות, המעודדות את נבחרת הספורטאים. היא מעלילה על וורו, המריעה הראשית, בתקווה לתפוס את מקומה. איזים מחזירה את אן למוטב. 17.00 ערב חדש — מגאזין בשידור חי. מנחה: רפי רשף.

טלוויזיה כללית

17.30 „הדבורה מאיה". מאיה ווילי משחקים במחבואים. בתוך כך הם פוגשים צרעה שמשחקת במחבואים עם אוויבה, כדי שלא יגלו את הביצים שהיא מטילה. 18.00 „באותו עניין" — סידרה שבועית המעלה בעיות של תלמידי תיכון בדרך של פסיכודרמה ומשחקי תפקידים. מנחה: יעקב נאור. 18.32 „ההשכלה הגבוהה" פרק נוסף בסידרה להכוונה למוסדות להשכלה גבוהה. הפעם: הטכניון (ערבית). 18.45 „רוצה פתרון" — הדיון בלא נישואין. (ערבית). 19.00 „מפגש בין תרבויות" — הפרק השני: „מצרים ואירופה". 19.30 חדשות (ערבית). 20.02 „הדוב הלבן" — סרט טבע, מסדרת סרטי הטבע הקנדיים „טבע הדברים". מעקב אחר חייו של הדוב הלבן: בעל־החיים המרהיב, שחי באזור הארקטי. 20.30 „כולבוטק". 21.00 מבט לחדשות. 21.40 מבט „שני". 22.20 „המציל נפש אחת..." מחזה. 23.50 „פסוקו של מקום" — מבט אל תל אביבתא. חדשות.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 „צלילי בוקר". 07.07 „בוקר טוב" — פרקי נגינה נבגל: קבסון: פאואן וריאציות, אלבניס: סונטה ברה. ברטוק: ערב בכפר. בטהובן: וריאציות על נושא שוויצי. קמלה: דיברטיסמן צרפתי. 07.30 „שחרית מוסיקלית" ו„רשת א'": שוברט: אימפרומפטו מס' 90. ברהמס: שלישיה בלה מינור, לפסנתר וצ'לו. מוצרט: קונצ' בדו מינור, לפסנתר ותז', ק. 491. סטרבינסקי: „פולצ'ינלה", מוסיקה לבלט עפ"י פרגולזי. 09.30 „קונצרט בוקר": צ'ייקובסקי: סרנדה בדו מג'ור, לתז' כלי־קשת. שומאן: „מחולות חבורת בני דוד", בטהובן: רביעיה במי במול מג'ור, לכלי־קשת, אופ' 127. באך: סוויטה מס' 3, בדו מג'ור, לצ'לו סולו. ברטוק: קונצ' מס' 2, לפסנתר ותז'. 11.57 „מגישים שיר". 12.05 „מוסיקה קמרית": סרנטה במה מג'ור; שלישיה במה מג'ור, מס' 112, לבריטון (כלי־נגינה), ויולה וצ'לו, קלוטוארט: חמישייה בדו מג'ור, לקלרינעט. בטהובן: שלישיה במי במול מג'ור. 13.00 „קונצרט צהריים": הנרי ליטולף: קונצ' סימפוני מס' 4, לפסנתר ותז'. שוברט: חמישיה בלה מג'ור, לכלי־קשת, „הפורלה". היידן: סימפ' מס' 101, ברה מג'ור, „השעון". 15.00 „מילון מוסיקלי". 15.05 „ממרחבי התקליטיה". 16.00 „קונצרט מנחה": פארטוש: רונדו על נושא ספרדי. בטהובן: קונצ' מס' 5, במי במול מג'ור לפסנתר ותז', „הקיסר". „ערב טוב": מוצרט: קונצ' מס' 2, במי במול מג'ור, לקרן ותז', ק' 417, דבוז'אק: נוקטורן בסי מג'ור. 20.27 „מגישים שיר". 20.30 „מאולפני הקונצרטים שלנו": מוצרט: סימפ' מס' 28, בדו מג'ור, ק' 200. ... 22.25 „מילון מוסיקלי". 22.30 „פעם ועוד". 23.00 „החצוצרה ...". 23.50 סיפורו של ...

רשת א'

07.30 „שחרית מוסיקלית" (העברה מרשת „קול המוסיקה"). 09.10 „מפגש" — מגזין בשידור חי. 10.30 „רדיו קל". 11.10 השידור היומי לבתיה"ס והפעם: „חנוך לדמוקרטיה בכתה" — מאת תמר ברגמן. 11.30 „השכלה ודעת לכולם". „קהילות ישראל" — והפעם: „ירמנסיה". 12.05 „מעמי המזרח" — מצעד פזמונים מזרחיים. 14.06 „לכת ולבן ולכל המאזינים". — תכניות לילדים. ... 14.45 „יהודים ... 15.25 „השכלה ודעת". — „כרוזאר": בירה שעורים בערבית. 15.55 „ספר חדש". 16.05 „ספר פוליטי". 17.12 „מגישים שיר". 17.20 „האוניברסיטה הפתוחה". 18.00 „מנחת ערב" — 18.47 פרקי היום בתנ"ך. 19.05 „בקור בהלכה". 22.05 „ביתר וכל אחד להוד" — עורך ומנחה: יובב כץ.

רשת ב'

06.05 „סעו לשלום". 09.05 „ביקור בית" עם חיים קינן. 10.10 „כל צבעי הקשת" — מגזין יומי. 12.10 „גל פתוח" — חדשות ופזמונים. 13.00 „בחצי היום" — חדשות ופזמונים. 14.06 „יש ענין" עם גבי גזית. 15.05 „רגעי קסם" — שירים ישנים ואהובים. 16.10 „סעו לשלום" — מנחה: גדעון הוד. 17.10 „יומן כלכלה". 17.30 „על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה. 18.06 „אצבע על הדופק" — שבועון בעניני בריאות ורפואה. 18.45 היום בספורט. 19.00 „היום הזה". 19.35 „עולם חדש" — מגזין תרבותי לעניני האדם וסביבתו. 20.05 פרקי חזנות „בכבקשתך" — מזמור שיר. 22.05 „שבשבת", עם בני הגדל. 23.05 „קפה ראשון" — חידונים מצוינים עם שמוליק רוזן.

רשת ג'

14.06 „לי ולך" — שיר וברכה". 15.05 „חדש, חדיש ומחודש", עם שוש עטרי. 16.05 „מוסיקה לעניין". 17.05 „הצגה יומית". 18.06 „מקום במצעד" — מצעד הפזמונים הישראליים. 21.05 „אורם עתיק" — שירים שלא נס ליחם. 23.05 „פניני ג'אז" עם לאה לאור.

גלי צה"ל

06.00 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור. 06.10 צלילי בוקר — שירים עבריים. 06.30 אוניברסיטה משודרת: גיאולוגיה: עולם של תצפיות ומסקנות. מרצה: פרופ' עמנואל מזור. 07.07 שבע אפס שבע, עם איתן ליפשיץ. 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית. 09.05 נכון לעכשיו, עם רפי רשף. 11.05 טעם של פעם, עם אורלי יניב. 12.05 להיט לתאבון. 13.05 בסגנון ישראלי, עם אלי ישראלי. 15.05 פסק זמן. 15.45 „אלף הימים" — סידרה מחיי הצבא: פרק שמיני: „שאלות בצל המלחמה". 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שעה של שירים עבריים. 16.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור. 17.00 יומן גלי־צה"ל. 17.30 כוונת — מגאזין גלי־צה"ל לעניני צבא ובטחון. 17.50 יומן ספורט. 18.05 שעה קלה על כלכלה, עם איתן ליפשיץ. 18.35 כוכב הערב. 19.05 „רדיו רדיו", עם יואב קוטנר. 20.05 „לא רק רוק". 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת: גיאולוגיה: עולם של תצפיות ומסקנות וש.ח.ב. 22.05 על הדבש ועל הכיפאק — שירים שהחבר'ה אוהבים. 23.05 אהבה קלאסית, עם פנחס עידן. 00.05 ציפורי לילה, עם יובל מסקין. 02.05 לא רוצים לישון. 05.05 צלילי בוקר.

קולנוע

תל־אביב

אורלי: קולונל רדל 9.00 ,6.00
אסתר: בית ספר לאסירים מתחילים 9.10 ,7.15
בית לסין: אפוקליפסה עכשיו — 21.00; יום א' 19.00 סולו לכינור
בן־יהודה: הנז ואיב הצלג 9.30 ,7.00 ,4.30
גורדון: אפוקליפסה עכשיו 9.30 ,7.15 ,4.30
גת: אהבתו של סואן 9.45 ,7.15 ,4.30
דקל: כוכבי 9.30 ,7.15 ,4.30
דרייב־אין: הבליס האמיץ פלגיב 9.30 ,7.15; נערה תוצרת שבדיה 12.00
הוד: קן בשעש 9.30 ,7.30 ,4.30
מוזיאון ת"א: לרקוד עם זר 9.30 ,7.15 ,4.30
סינמה 1: העד 9.30 ,7.15 ,4.30
סינמה 2: עירית אדירה 9.30 ,7.15 ,4.30
פאר: בנירות בטריאסטה 9.30 ,7.15 ,4.30
פאריס: כרדי
רב־חן:
חן 1: הנוקם 9.40 ,7.30
חן 2: רומן על בטוח 9.40 ,7.20 ,5.00
חן 3: קאל 9.40 ,7.25 ,5.00
חן 4: נשים בעורף 9.40 ,7.20 ,5.00
חן 5: השוטר מנגב סטור 9.35 ,7.25 ,5.00
צוותא: התמהוני 20.00
שחף: שושנת קהיר הסגולה 9.30 ,7.15 ,4.30
תכלת: יער האיזמרגד 9.30 ,7.15 ,4.30
תל־אביב: נינג'ה אמריקאי 9.30 ,7.15 ,4.30
לימור חדש: אמריקאית בפאריס 9.30 ,7.15 ,4.30

רמת־גן וגבעתיים

אואזיס: בית ספר לעבירות תנועה 9.30 ,7.15 ,5.00
לילי: ראסטי ג'יימס 9.30 ,7.15
ארמון: נינג'ה 9.40 ,7.30
רב־גן:
גן 1: השוטר מנגב סטור 9.40 ,7.20 ,5.00
גן 2: כרדי 9.35 ,7.15 ,5.00
גן 3: יער האזמרגד 9.40 ,7.20
פנטסיה 2.45 ,12.30 ,10.30
גן 4: רומן בהמשכים 9.40 ,7.15 ,5.00

ירושלים

אדיסון: נינג'ה אמריקאי 9.10 ,7.00 ,4.30
בית אגרון:
16.00 שלגיה ושבעת הגמדים
18.00 סרט מטוגן
19.30 קריאת העורב
21.30 ההיסטוריה המטורפת של העולם
כמעט חצות 23.30 המרפר.
בניני האומה: קולונל רדל 9.00 ,6.00
כפיר: הביוכו הגדול 9.30 ,7.30 ,4.30
חביה: בית ספר לעבירות תנועה 9.30 ,6.45 ,4.00
אורגיל: כרדי 9.30 ,7.15 ,4.30
סמדר: טוסקה 8.30
אירעון: בין הדיונות 9.00 ,7.00 ,4.30
מיטשל: יש שנת קהיר הסגולה 9.00 ,6.45

חיפה

אורמן: הכיפת הדרים 9.00 ,6.45 ,4.10
אורה: אמריקאית בפריז 9.15 ,7.00 ,4.30
אמפי: רבוכו הגדול 9.15 ,7.00 ,4.30
אורלי: אמדיאוס 9.00 ,6.45
חן: כיון כוון 9.15 ,7.00 ,4.30
עצמון: רציחות פשוטות 9.15 ,7.00 ,4.30
פאר: בית ספר לאסירים מתחילים 9.15 ,6.30 ,4.30
רון: אפוקליפסה עכשיו 9.00 ,6.45 ,4.00
קרן אור המתחים: ראסטי ג'יימס 9.15 ,7.30 ,4.30

נתניה

שרון: הנוקם 9.15 ,7.00

חולון

מגדל: הנינג'ה האמריקאי 9.30 ,7.15 ,4.30
מגדל: השוטר מנגב סטור 9.30 ,7.15
מתנ"ס קרית שרת: אמדיאוס א' ב' ג' 9.00 ,7.00 ,4.00
ארמון: נינג'ה בעל תשע הנשמות 9.30 ,7.15

בת־ים

עצמאות: הנינג'ה האמריקאי 9.30 ,7.30

הרצליה

דוכל: הנינג'ה האמריקאי 9.30 ,7.15
מלון דניאל: גירושין נוסח הוליווד יום ב'; אפוקליפסה עכשיו יום ג', ה'

באר־שבע

חן: תרגיל למרגל מתחיל 9.30 ,7.15

תיאטרון

תיאטרוני ישראל
הערב, יום ג', 19.11
תיאטרון הבימה: נמר חברבורות: 20.30
התיאטרון הקאמרי: כולם רוצים לחיות
בתיאטרון ירושלים: 20.30

צוותא לתרבות מתקדמת
הערב, יום ג' 19.11 בשעה 16.00
המדרשה למחשבה סוציאליסטית
פרופ' א. הראל - סין לאחר מאו

שרותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים: הלוי — בלפור 9.
חולון: אסותא — טרומפלדור 4.
ירושלים: קופ"ח — מרפאת רוממה, רח' המ"ג 26.
נתניה: נאות שקד — מ. מסתרי אורים.
פתח־תקוה: קופ"ח כללית — חיים עוזר.
רמת־גן: רש"י — רש"י 13.
תל־אביב: הקריה — אבן גבירול 119. זיוה — אצ"ל 52.
חיפה: הנשיא — שד' הנשיא 33.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100. אילת — 2444; חדרה — 22444.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז:
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.
● ביה"ח ע"ש רוקח, תל־אביב — בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית. ילדים — כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב — בימים א', ג', ה', שבת — כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה
● ביה"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
● הדסה ע"כ — ילדים, עיניים, א.א.ג.
● ביקור חולים — פנימית, נשים.
● שערי צדק — כירורגית, אורטופדית.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'—ה' ב־08.00—20.00, בימי ו' 08.00—15.00. טלפונים: 03-433500, 03-433800.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל. תל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות 21.00—23.00, בלילות שבת ומוצ"ש בין השעות 18.00—24.00. בשבתות ובחגים בין השעות 15.00—21.00. הכתובת: רח' ברנדייס 49, טל' 284649. ב"ש: רח' הגלן 16, קומה ב', טל' 523566, פתוחה בכל יום כולל ערבי שבתות מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה. המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00-9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני. טל' 285822, 294869.

מרכז סיוע לנפגעות אונס לעזרה ואיזור הצפון. טל' 052-32452 בימים א'—ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02-669911.
ער"ן תל־אביב — טל' 03-261111.
ער"ן חיפה — טל' 04-538888.
ער"ן באר־שבע — טל' 057-41111.
ער"ן נתניה — טל' 053-35612.

סילוק מטורדים
מוקד קת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101; ראשון־לציון, גבעתיים — טל' 981111, לוד/רמלה — טל' 08-271832, עפולה — טל' 065-95334.

רכבות

מתל־אביב לירושלים: מת"א דרום בימים א'—ה' 6.00; מבני ברק 8.18.
לחיפה: בימים א'—ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00.
לנהריה: בימים א'—ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00.

מירושלים לתל־אביב דרום: בימים א'—ו' 7.30; בימי ו' וערבי חג 7.30.
לבני־ברק (לחיפה): בימים א'—ה': 16.00; בימי ו' וערבי חג: 11.30.

מחיפה בת־גלים:
לירושלים — א'—ו' 7.00.
לתל־אביב — א'—ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.
בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30.
מנהריה לחיפה ולתל־אביב: 6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.38. לירושלים 5.35.

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
הועדה המחוזית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו
מרחב תכנון מקומי אונו
הודעה על הכנת שינוי תכנית מפורטת
ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 77 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965, שהועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז תל־אביב על הכנת שינוי תכנית מס' תמ"מ 199 שינוי לתכנית מפורטת מס' תמ"מ 119 ואלה השטחים הכלולים בתחום התכנית המוצעת:
גוש: 6176, חלקות: 507, 510, 529.
חלקי חלקות: 518, 543, 18"15. מקום: קרית אפעל.
מרדכי כהנא, יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז ת"א

חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אשור להקלה לתוספת בניה לאחורי בניה ... עבור דירת גג ברחוב שץ מס' 13 גוש 6215 חלקה 11 תיק בנין 2/299013.
בעל קרקע או בנין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אשור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו, שד' בן גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.
התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום מודעה זו ותובאנה לדיון בפני הועדה הנ"ל.
י. כספי, סגן ראש העירייה, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה תל־אביב־יפו

הועדה המקומית לתכנון ולבניה נס־ציונה
הודעה לפי סעיף 149 (1) לפי חוק התכנון והבניה תשכ"ה־1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה נס־ציונה בקשה להקלה באחוזי בניה בחלקה 305, גוש 3637.
החלקה נמצאת באזור מגורים א/2 שבו מותר לבנות בהתאם לתכנית המיתאר נס/1/1 40% בשתי קומות.
מבקשים להתיר בניה 43.149% בשתי הקומות.
לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה המקומית לתכנון ולבניה בתוך מועד של 15 יום החל מיום פרסום הודעה זו. לאחר מועד זה תובא כל התנגדות שתוגש כנ"ל לדיון בועדה המקומית לתכנון ולבניה והיא תחליט בנדון.
נ"ח קיזסקי — יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה נתניה
ניתנת בזה הודעה כי לוועדה הוגשה בקשה לאישור תוספת/בנית מגורים לבית על חלקה 172 בגוש: 8264, רח' בריאליו מס' 40 כהקלה יציאה לגג ר"ג ס"מ בקו בניין צדדי בהלה הקיים תוכנית מס' 319/85. את התכנית ניתן לראות במשרדי הוועדה. התנגדויות אפשר להגיש משך שבועיים מיום פרסום מודעה זו.
י. אלדואי, יו"ר הוועדה המקומית

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה — 1965
מרחב תכנון מקומי עירון
הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית
נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה־1965, כי במשרדי הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה, ובמשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, עירון, הופקד, ביחד עם התשריט המצורף אליה, שינוי תכנית מתאר מקומית הנקרא: „תכנית מס' ענ/110 — מסגד בחלקות 82, 83 בגוש 8758, באקה אל גרבייה", המהווה שינוי לתכנית ג/400 — תכנית מתאר לשטח הגלילי.
ואלה השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש חלקי חלקות: 29, 30, 67, 75. גוש 8758, חלקי חלקות: 84"81, 86. גוש 8762, חלקי חלקות: 10, 38.
עיקרי הוראות התכנית: א. יעוד שטח לבניני ציבור לשם הקמת מסגד. ב. קביעת הוראות בניה. ג. קביעת שימוש חורג לנגריה.
כל מעונין בשינוי התכנית, רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל. כל מעונין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע משינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק, רשאי, תוך חדשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה, עירון.
משה גלזר, יו"ר הועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה

הוועדה המקומית לתכנון ולבניה פתח־תקווה
הודעה
על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965
ניתנת בזה הודעה, כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה פ"ת בקשה למתן הקלה בגוש 6375 חלקה 229 ברח' חיון פינת רופין. לפי תכנית המתאר החלקה הנ"ל נמצאת באזור דיור ג' בו מותר להקים בניין דיור בן 4 קומות על עמודים, 132% בנייה 9.67 דירות.
בקשת בעלי החלקה היא להתיר להם להקים בניין דיור בן 4 קומות על עמודים 142% בנייה 10 דירות.
כל מי שיש לו התנגדות לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לוועדה תוך 15 יום מפרסום הודעה זו.
ד. תבורי, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה פ"ת

הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשקלון
עיריית אשקלון
בהתאם לסעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה — 1965 ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי:
1. יחיאל יחיא להקלה, מהות הבקשה: הקלה באחוזי בניה של 4.76%, 64.76% במקום 60% המותרים עפ"י ת.ב.ע.מ. 11/143/03/4, בכתובת: מגדל, רח' העבודה 2024/4 רמת אשכול.
2. ולמנביץ יצחק ולאה להקלה, מהות הבקשה: הקלה בקו בנין 3.60 מ' במקום 4 מ' המותרים עפ"י ת.ב.ע.מ. מס' 46/147/03/4, בכתובת: רח' יוהנסבורג 9, אפרידר, אשקלון.
3. קוואדה משה להקלה, מהות הבקשה: הקלה באחוזי בניה של 1.68% דהיינו מבקשים 41.68% במקום 40% המותרים עפ"י ת.ב.ע.מ. מס' 12/104/03/4, בכתובת: רח' ברולה 75, ברנע, אשקלון.
4. קדוש דוד ונעומי להקלה, מהות הבקשה: הקלה באחוזי בניה 27.82% במקום 27% המותרים עפ"י תכנית מתאר מספר 101/02/4, בכתובת: שמשון, רח' על שם טוב 29, גוש 1962, חל' 14.
המעונין יוכל לעיין בבקשה האמורה במשרדי הועדה המקומית לתכנון ולבניה אשקלון, בשעות קבלת קהל. כל הרואה עצמו נפגע או עלול להיפגע כתוצאה מאישור ההקלה רשאי להגיש התנגדות מנומקת בשני העתקים למשרדי הועדה המקומית הנ"ל, תוך 14 יום מפירסום זה.
בני וקנין — מ"מ ראש העיר, יו"ר ועדת המשנה לתכנון ובניה אשקלון

בבית משפט המחוזי ירושלים
תיק הצהרת מות מס' 72/85
בענין חוק הצהרות מות תשל"ח־1978
בענין: הצהרת מותו של נספה השואה: 1. ברנרד (ברק) פולטורק ז"ל.
המבקשת: קוכה פולטורק מרחוב קק"ל 10 בבת־ים, ע"י ב"כ, עוה"ד י. אייזלס מרחוב הרצל 21 בבת־ים.
הודעה
לאור ידוע, כי המבקשת קוכה פולטורק באמצעות ב"כ פנתה אל בית משפט המחוזי בירושלים בבקשה להצהיר על מותו של המנוי לעיל ומשערים שהוא מת וכי בית המשפט ידון בבקשה הנ"ל ביום 4.2.86 בשעה 8.30.
וזה תיאור של הנספה לפי הצהרת המבקשת: שם הנספה: ברנרד (ברק) פולטורק, נולד: 12.7.1909, מקום מגוריו הרגיל האחרון היה: פריס (צרפת). התעסקותו: מהנדס כימאי. נראה לאחרונה: בפריס בשנת 1942.
המבקש הנו אחיו של הנספה הנ"ל ואחותו המנוחה פרימה סקורניצקי ז"ל. כל מי שיש לו ידיעות על הנספה ו/או הנעדר הנ"ל מתבקש להמציאם לבית המשפט או לכל נציגות דיפלומטית או קונסולארית של מדינת ישראל, בין בכתב ובין בע"פ, לכל המאוחר 15 יום לפני מועד הדיון הנקוב לעיל. כל אדם מעוניין הרוצה להתנגד להצהרת מות, יואיל להגיש לבית המשפט המחוזי הנקוב לעיל ... את התנגדותו ... שאם לא כן יתן בית המשפט את ההחלטה ...
13.11.85
רשם בית המשפט המחוזי

בן־שיטרית לשעריים

מאת יוסי חכם

מיקי בן־שיטרית, שחקן הכדור־רגל של מכבי פתח תקוה, הועבר אתמול לשורות קבוצת מכבי שעריים.

כדורגלן אחר שהועבר אתמול היה עוז פנחסי ממכבי רמת עמידר להפועל פתח תקוה.

פרשת קירט
בעמוד 3

חברפלד נגד מאמן זר

חיים חברפלד, יו"ר ההתאחדות לכדורגל לשעבר, ביקש לכנס את ועדת הספורט של הוועדה המרכזת בהסתדרות כדי לקבל החלטה נגד מינוי מאמן זר.

אריה גרוסמן, חבר הוועדה המרכזת, הצטרף להצעה לאחר הנסיון האחרון שהיה בעבר הלאדחוק עם המאמן האנגלי ג'ק מנסל.

החלוץ הגרמני קארל־היינץ רומניגה (במרכז) משווה ל־2:2 במשחק בין מערב־גרמניה וצ'כיה, במסגרת המשחקים המוקדמים לקראת אליפות העולם במכסיקו. מימין נראה השוער הצ'כי לודק מיקלוסקי, שאיבד קודם לכן את הכדור (צילום: איי.פי.)

ברזילי: עדיין לא הודיעו לי שפוטרתי

ובינתיים מונה הוותיק אברהם חמו כמאמן במקומו באליצור קרית־אונו

● כדורסל

מאת יצחק ויסתוף

"עדיין לא הודיעו לי שפוטרתי. את הסיבה לפיטורין אני גם כן לא יודע ועד לרגע זה אני וכל מי שמשוחח אתי לא יודעים את הסיבה מדוע הופסקה עבודתי" כך הגיב אמש דני ברזילי מאמנה הנודה של אליצור קרית אונו על ההודעה כי פוטר ותחתיו מונה המאמן הוותיק אברהם חמו שלא אימן 5 שנים עקב תפקידו במשטרת ישראל.

"קרית אונו היא מקום קטן. הקבוצה הצליחה בסיבוב הראשון של הליגה מעל ומעבר למצופה. היא השיגה 4 נצחונות ומדורגת מעל שתי החיפאיות הפועל ומכבי ועם מספר נקודות שווה לעוד שלוש קבוצות. מה שברור שלא היתה קולינגליות במצב שאליו נקלעתי".

רני ברזילי אינו מכחיש כי הפיטורין באו לו כהפתעה. "היו דיבורים בשטח לאחר ההפסד להפועל חיפה אבל ברור לי שכאן נעשה צעד לא ספורטיבי מצדם של אנשי קרית אונו. לא האמנתי שדבר כזה עלול לקרות לי אבל כנראה שלא היתה להם סבלנות. הליגה הלאומית קשה. עד היום לקחתי עם הקבוצה רק אליפויות במשך 6 העונות שאני מאמן שם אבל כנראה שזה גורלו של מאמן".

רני ברזילי קובל על העובדה שהמאמן המיועד אברהם חמו לא התקשר אליו עדיין ולא שאל על מצב הקבוצה: "נהוג בין מאמנים להתייעץ אך בשלב זה לא קרה כך".

יו"ר קבוצת הכדורסל אליצור קרית אונו, דוד קפלינסקי, אמר בתגובה: "רני בעצמו הביא את העסק לסיומו. לאחר ההפסד שלנו להפועל חיפה הוא אמר שאין אמון בינו לבין השחקנים ויש ביניהם קצר. זו למעשה היתה הסיבה לפיטורין".

קפלינסקי הוסיף כי רני ברזילי ידע כבר שלשום כי הוא מפוטר לאחר שהשניים שוחחו ביניהם.

לגבי המאמן החדש אברהם חמו אמר קפלינסקי כי זהו מאמן עם הרבה ידע שידע להפיק את הפוטנציאל מהשחקנים הטובים שיש בקבוצה. "אנחנו לא מצפים שילמד את השחקנים תרגילים חדשים אלא שרק ידע להפיק את המירב ממה שיש לנו".

אביטן בהקפאה

בינתיים ברור מעל לכל ספק שלא יטול חלק במשחק השבת בין הפועל ת"א לבני יהודה

החלוץ שלום אביטן לא הורשה אתמול להתאמן בשורות הפועל תל־אביב. בשלב זה הישעה המאמן דוד שווייצר את אביטן עד ליום חמישי וכבר ברור מעל לכל ספק, שהוא לא יטול חלק במשחק הליגה בשבת נגד בני־יהודה.

שלום אביטן אמר בשבת לאחר הדרבי נגד מכבי (1:1) לשדר "קול ישראל" כי הוא מבקש לעזוב את הפועל תל־אביב ובתגובה הודיע שווייצר כי אין הוא רוצה לראות את אביטן בהפועל.

החלוץ הותיק נסוג מהודעתו והכריז כי אמר את הדברים "בצחוק" אבל שווייצר לא קיבל צחוק זה והישעה את החלוץ שמחפש דרך מוצא.

אתמול הגיע אביטן לאימון הפועל תל־אביב, ישב על היציע וצפה באימון.

שני שיאי עולם באופניים

אלופת העולם ברכיבה על אופניים, הצרפתית איזבל ניקלוסו, שיפרה שני שיאי עולם למרחק 500 מטר — 30.580 שניות (הקודם 31.112), וקילומטר אחד — 1:07.180 דקה (הקודם 1:08.247).

שני השיאים הקודמים היו שייכים לרוכבות סובייטיות.

כדורסלני שווייץ יגיעו בלוויית 42 אוהדים

היום תקיים הנבחרת שלנו משחק נגד הפועל חולון

נבחרת ישראל בכדורסל ערכה אמש אימון באולם הפועל תל־אביב ממנו נעדר הקפטן מיקי ברקוביץ המרותק למיטתו.

היום ב־7 אחה"צ יקיים הסגל משחק אימון נגד הפועל חולון מצמרת הליגה הלאומית כמבחן לקראת המפגש מחרותיים נגד נבחרת שווייץ במסגרת אליפות העולם.

הנבחרת האורחת תגיע לישראל הערב ב־7 בלוויית קבוצה בת 42 אוהדים.

לאחר המשחק הבין־ארצי תצטרף הנבחרת השווייצרית אל קבוצת האוהדים ותערוך סיור ברחבי הארץ.

הנוער יפתח הטורניר המסורתי נגד צרפת

מאת ראובן חנניה

הנוער של ישראל בכדורגל תתמודד נגד נבחרת צרפת ביום הראשון של טורניר הנוער המסורתי המתקיים מדי שנה בישראל. באותו יום יתמודדו נבחרות שווייץ ורומניה ושבדיה תשחק נגד קפריסין.

היום הראשון של ההתמודדויות, כמו גם יום הנעילה, יתקיים באיצטדיון רמת גן.

במשחקה השני, יום לאחר מכן ב־28 בדצמבר, תשחק ישראל נגד שווייץ.

ב־29 תתמודד ישראל נגד שבדיה, ב־30 נגד קפריסין וביום המשחקים האחרון תשחק נבחרת הנוער הישראלית נגד רומניה.

המשחקים יחלו כאמור ב־27 בחודש ויתקיימו 5 ימים ברציפות בשיטת ליגה בת סיבוב אחד.

המשחקים יתקיימו באיצטדיון רמת גן באיצטדיון הפועל פתח־תקוה, בשעריים, בקרית גת, במגרש בית"ר נתניה ויבנה.

ברגע האחרון נודע כי נבחרת אוסטריה ונבחרת יוון שוכחה אשתקד בראשות הטורניר לא יוכלו להגיע.

לוח המשחקים:

27.12 ישראל — צרפת, שווייץ — רומניה, שבדיה — קפריסין.

28.12 צרפת — קפריסין, רומניה — שבדיה, ישראל — שווייץ.

29.12 שווייץ — צרפת, שבדיה—ישראל, קפריסין — רומניה.

30.12 צרפת — רומניה, קפריסין — ישראל, שווייץ — שבדיה.

31.12 שבדיה — צרפת, קפריסין — שווייץ, רומניה — ישראל.

נשים גברו על גברים בטורניר נכים בכדורסל

מאת אברהם תשובה

קבוצת הנשים של אילין פתח־תקוה העפילה לגמר גביע שרמן בכדורסל לנכים.

במשחק חצי הגמר שנערך אתמול במרכז הספורט לנכים של אילין ברמת־גן גברו הנשים על כדורסלני אילין תל־אביב 39:48.

המצטיינות במשחק היו נורית יעקב ואסתר פרי.

במשחק הגמר שיערך בשבוע הבא יתמודדו נשות אילין פתח־תקוה נגד אילין רמת־גן.

גדעון כהן מסכים להצטרפות שפיגל

מאת ראובן חנניה

מאמן נבחרת הנוער בכדורגל, גדעון כהן, הביע את הסכמתו לצרף לניהול נבחרת הנוער גם את גיורא שפיגל שחקן העבר של נבחרת ישראל וכיום המנהל המקצועי של הפועל פתח תקוה.

בעקבות הסכמתו של כהן תרון מזכירות ההתאחדות לכדורגל בנושא זה בשבוע הבא כדי לצרף את שפיגל כמנהל נבחרת הנוער.

פאראגוואי למכסיקו

אבנים, בקבוקים וגז מדמיע לאחר התיקו 2:2 בין פאראגוואי לצ'ילה

משטרת סנטיגו הפעילה גז מדמיע לעבר קהל צופים זועם, שזרק אבנים ובקבוקים לעבר מיטשת הרשא, בעקבות התיקו 2:2 במשחק הגומלין בין צ'ילה ופאראגוואי.

התיקו, העלה את פאראגוואי לגמר הגביע העולמי במכסיקו.

בזכות נצחון 0:3 במשחק הראשון באסונסיון.

75 אלף צופים חזו כיצד השופט האורוגוואי דניאל קרדלינו, הרתיק את הקשר הצ'ילאני היסיס ברקה בדקה ה־78, לאחר שגידפו.

שוער פאראגוואי פרננדו עצר בעיטת עונשין מ־11 מטרים.

רובין תיקנה יתרון לצ'ילי בדקה ה־13 אולם האורחים בצמד שערים על ידי סקיאטינה (22) וותיק רומרו (44) קבעו 2:1 לפאראגוואי. המחליף מונוז היעווה לצ'ילי בדקה ה־80.

קראיובה — דינאמו 0:0

המשחק המרכזי במחזור ה־18 בליגה הרומנית בכדורגל, בין דינאמו בוקרשט וקראיובה נסתיים בתיקו אפס.

האלופה סטיאווה בוקרשט, שהעפילה לרבע הגמר גביע אירופה לאלופות מוליכה עם 22 נקודות לאחר שגברה על אוניברסיטאת קלוז־נאפוקה 0:2.

ספורטול סטודנטסק ניצבת במקום השני עם 20 נקודות, לאחר נצחון 0:1 על באקאו.

מקנרו — בורג 2:4

40 דקות, גבר מקנרו על בורג בריצ'מונד, וירג'יניה 6:4, 1:6, 4:6 לעיני 8201 צופים.

עד כה טרם נמסר על סכום הכספים שיקבל כל אחד מהם אולם המארגנים אמרו, שהסידרה הכניסה מיליון דולר.

● טניס

ג'ון מקנרו, ניצח את יריבו בעבר, השוודי ביורן בורג, 2:4, ביום ששת משחקי הראווה בוניהם בוחבי ארה"ב.

במשחק האחרון שנמשך שעה ו־

● ליגות אזוריות

צרפה התבססה בחמישה מטחים

קבוצת צריפה המובילה בליגה האזורית תיכון־הכרמל/מגידו בכדורגל, יבתה בנצחון מזהיר במחזור ה־7 על אלונים — 0:5.

בבאבקית־תתית ניצחה גבעת־עוז את בנימינה 2:1.

שאר התוצאות: הגליל־התחתון — החותרים 2:10: מעגן־מיכאל — רמות־מנשה 3:3: נוהיים — תל־יוסף 2:4: גבע — גזית 2:2.

צמרת הטבלה

1.	צריפה	7	5־37	13
2.	גליל־תחתון	7	11־27	12
3.	רמות־מנשה	7	12־27	11
4.	נוהיים	7	13־25	11
5.	אלונים	7	21־19	8
6.	גזית	7	16־14	6

באמת לחמניות טריות

הכרטיסים למשחקי בית גמר גביע אירופה לאלופות בכדורסל בהשתתפות מכבי תל־אביב, אכן נחטפו אתמול כלחמניות טריות.

החל משעות הבוקר הופיעו מאות למשרד הכרטיסים בתל־אביב ורכשו כמויות גדולות.

לפי הערכה נותרו עוד רק 2000 כרטיסים למכירה וגם הם במקומות לא טובים.

מנהל המשרה, יוסי כנרה, אמר אתמול: "לא ציפינו להסתערות כזו. ידענו שיהיה לחץ אבל לא בצורה שכזו. אני מעריך שתוך יום־יומיים לא ישאר אף כרטיס".

קודם לכן הוזמנו כרטיסי כבוד במחיר 225 אלף שקלים. כרטיסים במחיר זה לא הוצאו כלל למכירה והם מוגדרים כ"גם תרומה למכבי תל־אביב".

יתר הכרטיסים נעים ממחיר 78 אלף שקלים ועד 110 אלף שקלים.

במוקד משחקי הליגה הלאומית לנשים בכדורסל:

אליצור ת"א — בני יהודה 46:74

מאת יוסי חכם

בקרב צמרת במוקד משחקי המחזור ה־8 בליגה הלאומית בכדורסל לנשים גברה האלופה קבוצת אליצור תל אביב / קרית אונו על הקבוצה המפתיעה של בני יהודה תל אביב 46:74 לאחר 29:34 במחצית.

בשורות המנצחות מאליצור בלטו ענת דרייגור שקלעה 30 נקודות ואורלי גרוסמן 24. בבני יהודה: לימור מזרחי 12 ואורית ברכוט 10. שפטו נוימן ווילברברג באולם ציינין בקיראון.

במשחק צמרת נוסף שנערך באולם רוממה בחיפה גברה מכבי תל אביב על הפועל חיפה 63:67 (31:31) למכבי הירבו לקלוע: רחל גיוסטר 23, אורלי גרוסמן 14 ורונית שרף 12. להפועל חיפה: רונית דימנט 16, שרה יערי 16 ויעל גולדשטיין 12. שפטו נתן פרי וולף.

באולם בכפר תבור גברה פועל גליל תחתון על אליצור קרית אונו 65:66 (36:42). את סל הניצחון קלעה לימור שורש שקלעה במשחק כולו 21 נקודות. בקרית אונו בלטה רונית קלינמן שקלעה 16 נקודות.

בגבעת חיים גברה פועל המקומית על אליצור ראשון לציון 75:91 (36:45). בשורות המנצחות בלטו עלומה גורן 29 וסיון פרנק 24. בראשון לציון: דניאלה טרון 20. שפטו גולן ואבו מוך.

באולם אוסישקין בתל אביב גברה בהארכה קבוצת מכבי רווח / רמת חן על הפועל תל אביב 61:62 (28:36, 55:55). למכבי הירבתה לקלוע נילי עקריב 18. להפועל ת"א חנה רבינוביץ 18. שפטו שינטוף ולוסטגרטן.

מינויים זה מקצוע

מאת אמנון כהן, רכז מדור הספורט הבין־קיבוצי

תקופת החילופים בהתאחדויות ובאיגודים והחלפת כמה חברים מרכזיים היא הזדמנות טובה לבחון את מצב נציגי הפועל, כלפי חוץ וכלפי פנים. ישנו מצב עובדתי, אותו אפשר להסיק משיחות עם פעילים: מעמדו של הפועל מרודר והדבר בא לידי ביטוי בחוסר אהדה מוסגן ובעימותים עם שאר המרכזים.

בשבועות האחרונים עסקו הכל בפסיפס־הכסאות המתקיים מדי שנתיים בהתאחדות ובאיגודים. היינו עדים לתופעה המדליקה נורה־אדומה והיא העדפה של "אנשי חצר" על אנשי מקצוע. הדבר גורם בהכרח לירידת הכוח המקצועי, ובסופו של דבר לפגיעה ברמת הספורט בהפועל ובארץ.

בניגוד למרכזים אחרים, בהם יכול חבר לכהן בתפקיד מספר שנים ללא הגבלה קיים בהפועל חוק הרוטציה. הכופה על פעילי ההתאגדות חילופים בוועדות כל שלוש קדנציות של שנתיים.

אין ספק, חוק הרוטציה פועל לרעת הפועל ולעתים מתבוטא הדבר בירידת כוחו המקצועי והיצוגי, אם־כי הרוב המספרי מוענק לו אוטומטית מעצם היותו המרכז הגדול.

כישורים וקשרים

חבר שנבחר לוועדה כלשהי קשה להוציאו במשך כל תקופת כהונתו בגלל צורת בחירת החברים. אני יכול לציין, לצערי שמספר חברים המכהנים בוועדות נבחר לא תמיד בגלל הכישורים אלא בגלל הקשרים וההכרל גדול.

מדי שנתיים, עם בחירות ועדות המינויים לקביעת נציגי הפועל באיגודים השונים, אנו עדים לתופעה של עליה לרגל. חברים שבמשך כל תקופת הפעילות בוועדה אינם פעילים משחרים לפיתחה של ועדת המינויים ומבקשים לשוב ולהיבחר. בתמורה מבטיחים הרים וגבעות באשר לפעילותם באותה ועדה.

הדבר מקבל חיזוק מגורמים מרכזיים שלא תמיד רואים את הצד המקצועי החשוב בוועדה אלא מעדיפים את אנשי שלומם והמקורבים אליהם שיש צורך להעניק להם מקום של כבוד. הדבר מביא לא פעם למחשבה שוועדות המינויים הם מס־שפתיים לדמוקרטיה כלפי חוץ, אולם בתוך הוועדה נחתכים הדברים לא פעם ע"י לחצים שונים.

גם בוועדות המינויים האחרונות נתקלנו לא פעם בתכתיבים שנכפו, וללא בדיקה מספקת תמיד במרכיב האישי, או כפי שמכנים זאת: הצנחה. הדברים גלויים וברורים לכל אותם חברים הקרובים למערכת הספורטיבית.

מטבע הדברים אין בחירת חברים לוועדות קלה. יש לבחון אם החבר מסוגל מקצועית לתרום לענף, אם הוא מצוי בו. אם זמנו מאפשר לו התעסקות לעומק, וכמובן אם ביכולתו לעבוד בשתוף פעולה עם שאר חברי הוועדה. לכך יש להוסיף מרכיבים ספציפיים לכל ועדה.

את הדבר לא ניתן, לדעתי, לבחון בשיחה אחת או בהיכרות תפוזה שמתקיימת בפני ועדת המינויים. לכן ברצוני להעלות הצעה שלכאורה תיראה קשה לישום אולם היא עשוייה לתרום לספורט וליצור מצב שהחברים שיבחרו יהיו כאלה הרוצים והיכולים לתרום.

ועדה קבועה

אם אני יוצא מנקודת־הנחה שתמיד יהיו חברים מוצנחים הרי שיש לבחון היטב את אותם חברים שנכנסים לוועדות. כמה הרכיבים אמורים?

יש להקים ועדת מינויים מתמדת שתצביע על חברים שמסוגלים ומעוניינים להימנות לפעילות שנה מראש, לפני גמר הקדנציה. אותם חברים יוזמנו להצטרף למסגרת "חבריגנו" בתוך הוועדה המסויימת.

בכך השגנו, לדעתי, כמה יתרונות:

● לומדים להכיר את המועמדים החדשים: אפשר להתוות על כישוריהם, יכולתם, תיפקודם ורצונם לתרום למערכת.

● ברור שחברים שישבו כמה "חבריגנו" יהיו מועמדים להחליף את אותם חברים שסיימו את הקדנציה. הם יכירו את הנושא, וילמדו את הבעיות ויתפקדו ביעילות.

● עם כניסתם כחברים מן המניין נשיג כוחות חדשים ורעננים המכירים את הנושאים.

● צורה כזו של בתים תאפשר לנו, במקרה הצורך, לשנות החלטה לגבי חבר מסויים, במידה שנראה שאינו עומד בקריטריון ואינו עונה על הציפיות ממנו. על־ידי־כך נמנע מחול שדים של שתדלנות, היוצר מתחים ופוגע בספורט עצמו.

יש לזכור, הפעילים והעסקים נבחרים למען הספורט ולא להיפך. נראה לי שאם לא יחול שינוי בתפיסה ובגישה לספורט, אנו עלולים לאבד אפשרות תיקון ונמשיך לראות, באפס מעשה, את ההידרדרות. נמשיך לשמוע על מפלות ותמיד נחפש את האשמים במקום להצביע על מקור הליקויים. כדי לנסות ולתקנם, חייבת לבוא התכחות ולהבינה אופקים חדשים. יש להעניק לצד המקצועי את המקום הראוי לו.

הליגה בכדורעף זקוקה באופן דחוף ל...הפתעה

בינתיים מתנהלת על מי מנוחות ★ 19 מ־29 המשחקים נסתיימו בתוצאה חלקת של 0:3 ★ חצי שישייה בבת־ים על הספסל

מאת אורי אפק

חלפו חמישה מחזורים והד־ליגה הלאומית בכדורעף זקוקה, באופן דחוף, ל... הפתעה. עד כה היה משעמם. הכל צפוי מראשו. אם מכלל 29 המשחקים שנערכו 19 הסתיימו 0:3; שמונה 1:3, ורק שניים 2:3 — זה אומר הכל.

גם בשבוע שעבר, במחזור החסר בגלל השתתפות הפועל קרית־אתא בגביע־אירופה, הסתבר כי שלוש הקבוצות שטרם ניצחו נחלו שוב הפסדים: הפועל המעפיל — הפועל עין־שמר/ברקאי 0:3; הפועל בת־ים — הפועל העוגן 0:3; הפועל כפר־סבא — הפועל שער־העמקים 0:3. נראה שהשלוש יאלצו להטיל יהבן על ליגה פנימית, שתתחיל למעשה במחזור ה־8, במיפגש הפועל העוגן בעין־שמר.

אליצור ת"א החליפה ביתיות ונסעה למשחק חשוב בנעמן נגד הפועל עין־המפרץ, בו לא הספיקו חסימותיו של רן אריאל מול התעלותו של אורן שר. התוצאה — 1:3 לעין־המפרץ.

הפועל חניתה/מטה אשר גברה על הפועל רמת־אביב (1:3), ונראית שוכנת לבטח בצמרת. אך זה למראית עין, שכן עד כה גברה קבוצת הגליל המערבי רק על קבוצות "מהחצי השני".

בזכות פתיחות טובות

כשהתנהלו משחקי המחזור החמישי לא הייתי בארץ. במקום לחזות במשחק בין הפועל עין־המפרץ ואליצור ת"א שהייתי בלונדון, לכן פניתי לכמה חברים שצפו במספר משחקים.

צבי הרשקוביץ, ותיק המנהלים מאליצור ת"א, סיפר לי על מאבק מעניין נגד עין־המפרץ, שגברה על קבוצתו בזכות פתיחות טובות ומשחק מבוקר ומצויין של אורן שר.

אליהו רבינא, מאמן הפועל כפר־סבא, הסתפק בהערה שקבוצה כמו שער־העמקים אינה מביאה כבוד לליגה הלאומית. יכולתה — דלה. לכן היה קשה לו להעריך את נצחון קבוצתו.

יצחק שניר, מנהל הפועל בת־ים, הסביר כי במשחק נגד הפועל העוגן ניתנה הזדמנות לשלושה מכוכבי הקבוצה להחלים מפציעות בעוד שיונה פלד מהעוגן סבור כי חלה התקדמות במשחקה של קבוצתו המתרכזת באימונים מסודרים.

יש לי הרגשה שהמחזור ה־6 הערב, יכניס את הליגה להילוך שני ובמספר אולמות, כמו עין־שמר, שריד ורמת־אביב, צפויים מאבקים מעניינים ומגוונים.

זרקור על המחזור

★ **החלמה:** הברכיים שנחו במחזור הקודם הם אלו של אורי חבר מהפועל בת־ים שלא שיחק בידיעה כי להחלמתו יהיה חלק חשוב במאבק האליפות.

★ **המורה שניצח:** עופר ניר מהפועל המעפיל הוא מורה לחינוך גופני בעין־שמר. הוא בלט בנצחון קבוצתו על קבוצה בה נכללו חלק מתלמידיו.

★ **תפוסה מלאה:** האולם התפוס ביותר הוא זה של אליצור ת"א בבית־ספרי ישורון פ"ת. לכן ויתרה הקבוצה על ביתיותה ושיחקה כחוץ נגד עין־המפרץ.

★ **לוקסוס:** הלוקסוס של הפועל בת־ים זה לאפשר למחצית השישייה הראשונה לשבת על הספסל ולהחלים מפציעות.

★ **צפיות:** 15:17 — 17:15 רק שתי תוצאות מעניינות במאבק השקול בין הפועל חניתה/מטה אשר והפועל רמת־אביב.

★ **המלצה:** יש לקיים משחק ליגה לפני הופעה בין־לאומית ולא לדחות לאחריה, כמו שקרה במשחק הפועל קרית־אתא — הפועל שריד.

● במחזור החמישי בגביע־העולם לנשים בכדורעף, השיגה סין את הנצחון החמישי שלה, כשגברה על קובה, השנייה בטבלה — 1:3 (6:14, 7:15, 13:15, 12:15). יפאן מדורגת שלישית, עם אותו מספר נקודות, כמו לקובה (9), לאחר שהפסידה לברה"מ־המועצות 3:0.

מה נראה במחזור הערב?

★ הפועל עין־שמר/ברקאי — הפועל עין־המפרץ (7; שופטים: גבי לוטן, אסא זינגר): קשה להאמין שהמארחים יבלמו את עין המפרץ, אך לבגוה יקשר עליה.

★ אליצור תל־אביב — הפועל העוגן (7; רדו רוזנטל, נטי הר): עליאף המרחק בין שתי הקבוצות בטבלה תנסה העוגן, המשתדלת להשתפר, להוות יריב לאליצור השאפתנית.

★ הפועל שער־העמקים — הפועל בת־ים (7; איזידור ברונוסר, אלכס רוזנברג): בת־ים תמשיך לרוץ בצמרת.

★ הפועל שריד — הפועל כפר־סבא (7; אבי ולצברג, אריה הרקוביץ): לאחר שלושה נצחונות רצופים תיתקל כפר־סבא ביריב עיקש, אך נראה שתחזור עם נצחון.

★ הפועל רמת־אביב — הפועל קרית־אתא (8; הלל רז, נתנאל אורמן): אמנם קרית־אתא לאחר הופעה מכבדת בגביע־אירופה, אבל לא סביר שתנצח.

★ הפועל המעפיל — הפועל חניתה/מטה אשר (7; אלכס בוקוד, צבי אסף): גם אחרי מחזור השישי המעפיל להוליך את הטבלה.

שישיית המחזור

• עמדה מספר 1 — דן אריאל (אליצור ת"א).
• עמדה מספר 2 — איתי ליטאי (הפועל עין־המפרץ).
• עמדה מספר 3 — עופר ניר (הפועל המעפיל).
• עמדה מספר 4 — אורן שר (הפועל עין־המפרץ).
• עמדה מספר 5 — דני גלילי (הפועל בת־ים).
• עמדה מספר 6 — דורון שדמי (הפועל מטה אשר).

● כדורעף

הטבלה

1.	הפועל המעפיל	5	0—15	10
2.	הפועל בת־ים	5	2—15	10
3.	הפ. מטה אשר	5	6—14	9
4.	הפ. כפר־סבא	5	6—11	8
5.	הפ. עין־המפרץ	5	10—10	8
6.	הפ. קרית־אתא	4	3—10	7
7.	הפ. רמת־אביב	5	9 —10	7
8.	אליצור ת"א	5	7 —10	7
9.	הפועל שריד	4	7 —8	6
10.	הפ. עין־שמר	5	1 —15	5
11.	הפ. שער־העמקים	5	1 —15	5
12.	הפועל העוגן	5	0 —15	5

פרשת סילבר באן.בי.איי.

מאמנה החדש של סן־אנטוניו לא רצה את גרוין אך זה סירב לפרוש ועבר לשיקאגו ★ הלייקרס תגבירו הכוח על חשבון הטכניקה ☆ הצלחה לשרמפף בדאלאס

הכוכב הגרמני שרמפף במדי דאלאס בליגת האן.בי.איי.

מאת שלמה מלחי, לוס־אנג'לס

עונת הכדורסל ה־40 בליגה המקצוענית, האן.בי.איי. נפתחה בסוף אוקטובר. ברצוני לעסוק בכמה נושאים הקרובים אלינו. מקרה הדומה במקצת לזה של לו סילבר ומכבי ת"א אירע, לחבריל, לג'ורג' גרוין ("אייסמן").

מאז הצטרפה סן־אנטוניו ספרס לאן.בי.איי. בשנת 1976 היה גרוין עמוד־התווך שלה וקשה לתאר את הקבוצה בלעדו. אשתקד הגיע ל"ספרס" מאמן חדש, קוטון פיטסי־מונס. זאת לאחר שבשנה קודמת לא הצליחה סן־אנטוניו, לראשונה מאז הצטרפה לליגה, להעפיל לפליי־אוף. פיטסימונס ניסה במהלך העונה להפוך את גרוין לשחקן שישי והעלה במקומו את השחקן הכשרוני. אלווין רוברטסון.

באותם משחקים שגרוין ללא פתח גילה יכולת ירודה ופיטסימונס ויתר על הרעיון. בקייץ הצליח המאמן להביא לעזרתו את בעל הקבוצה והשניים ניסו לשכנע את גרוין ל... פרוש כדי לא להפכו לשחקן־ספסל ולהרגיז את האוהדים.

שלא כסילבר סרב גרוין בתוקף גם לפרוש וגם להיפך לשחקן־ספסל. הוא פתח בשיחות גישוש על הע־ברתו. לבסוף הצליח לסדר עיסקת־חליפין. עם שיקאגו, שהעבירה בתמורה לסן־אנטוניו את דייויד גרינוד, שחקן הגופל בהרבה מגרוין.

ניו־יורק בירידה

במשחק הראשון אירחה סן־אנטוניו את הלייקרס. הצופים שרקו בוז והבוז לא הציג אפילו את המאמן... במחצית השנייה כאשר המארחים הוליכו התלהבו הצופים ועודדו את קבוצתם. הכל נשכח. ממש כמו בארץ... לבסוף הצליחו האלופים מלוס־אנג'לס לנצח לאחר שתי הארכות — 116:121. כולם סברו שעם "האייסמן" זה לא היה קורה.

מה בקשר לגרוין? מדוע בחר לעבור דווקא לקבוצה כה שוב לא יעלה בחמישייה ויהיה מחליפו של מייקל ג'ורדן המבריקי? הסיבה: המאמן הוא סטן אולבק, שאימן את סן־אנטוניו בעבר וכנראה שגרוין מאמין בו. למזלו הרע (אוי למזל כזה) נפצע ג'ורדן במשחק הרביעי וייעדר כשישה שבועות ופציעה ראשונה מאז החל לשחק כדורסל בבית־הספר. כיום כבר מופיע גרוין בחמישייה של שיקאגו.

יותר כוח

מה קורה בלוס־אנג'לס לייקרס? הקבוצה הגיעה בקייץ למסקנה כי במערב יתרונה מובטח והבעיות שלה הן רק בגמר נגד המנצחת מהמזרח. לכל אוהד ספורט כאן ידוע שבמזרח בנוי המשחק יותר על כוח. בכך נעלפים הלייקרס מרוב קבוצות הצמרת במזרח. מה עשו? ויתרו על שני הקלעים, בוב מקאדו וג'מאל ווילקס (עבר לבסוף לצד השני של העיר, לקליפרס). במקומם הביאו שני שחקנים חזקים האוהבים לרוץ: מוריס לוקאס מפיניקס ואיי.סו. גלרין ממכללת לאורגון־סטייט, שהיה השחקן המצטיין באזור הפאסיפי. כבר במשחקי ההרצה ניתן היה לראות שהלייקרס רצים יותר מאשר בעבר וכן שהכושר הגופני של שחקניה אינו נופל עוד מקבוצות המזרח, לפחות על הנייר. אולם ללא שני הקלעים משחק הלייקרס אינו נוצץ כמו בעבר, אם־כי את האוהד המקומי זה לא מעניין. הוא רוצה לנצח.

מאחר שקבוצות המערב אינן טובות כמו אלה במזרח יש לשער שהפעם תסיים הלייקרס את העונה הרגילה עם ההישג הטוב ביותר. המומחים מנבאים לה כי תהיה הקבוצה הראשונה מאז 69־1968 שתזכה בתואר שנתיים רצופות, אם־כי זאת ניבאו אשתקד גם לבוסטון.

הלייקרס חיזקו בהרכב שחקניהם את בוסטון ועתה יחקו כולם את הלייקרס.

המסקנה: מספר השחקנים המב־ריקים יפחת ומספר השחקנים המז־הירים והחזקים יגדל והכדורסל יא־בד מיופיו לטובת הכח והמהירות. אגב, בשני המשחקים בחוץ שיחקו הלייקרס ללא מג'יק לג'ונסון החולה ועל־אף שניצחו בסן־אנטוניו ובדא־לאס, מקומות בהם לא היטיבו לשחק מעולם, לא הלהיבו את הקהל. השלי־שי, בו שותף מג'יק, ניצחו הלייקרס את פיניקס — 107:144, ובר־ביעי, בחוץ, הכניעו את גולדן־סטייט סן פרנציסקו 116:120. הם סיימו את ארבעת משחקי החוץ בהישג של 0:4 לעומת כל השנים האחרונות, כהו נהגו לפתוח חלש.

קבוצה בין־לאומית

אסיים בדאלאס: זו הקבוצה "הבין־לאומית" ביותר, וכוללת מספר כדורסלנים ששיחק נגד קבוצות ישראליות וכן נגד נבחרת ישראל. רבע משחקניה מוכרים לנו ודאלאס בריינט, ששיחק באיטליה ושמכבי ת"א לטשה אליו עין, והגרמנים אובה בלאב ודטלף שרמפף. שליש משחקני קבוצה זו נולדו בחו"ל: שני הגרמנים, הקנדי ווינגטון והפנמי רולנדו בלקמן.

דאלאס שהוקמה לפני כמה שנים מתחזקת בהדרגה מדי שנה אולם למזלה הרע עדיין לא הצליחה לנצל את זכותה לרכישת שחקן־ציר מעולה.

לדאלאס שני כוכבים, מארק אגווייר ובלקמן, ומספר רב של שחקנים טובים ברמה שווה בעמדת "הפורוואורד" (שחקן קדמי), כמו סם פרקינס, ג'יי וינסנט, דייל אליס ודטלף שרמפף (לפי סדר האיכות), וכן ארבעה שחקני־ציר — בריינט (בחמישייה), קארט נימפיוס, אובה בלאב וביל ווינגטון. הקבוצה מוכנה להחליף שני שחקנים מאלה עבור שחקן־ציר בעל רמה. כל ארבעת שחקני הציר הם חלשים. לפי רמת האן.בי.איי, וכמו שאמר המאמן מוטה: "לא הייתי רוצה לסיים משחק שקול עם בלאב או ווינגטון...".

במשחק עם הלייקרס שותפו שני הגרמנים רק בדקות ספורות והם רמה די שווה, אולם מוטה מרוצה מאוד משרמפף ורואה בו כדורסלן חשוב בקבוצתו, ובליגה. כולה בעתיד, אך כל עוד לא תזכה דאלאס בשחקן־ציר בעל רמה, לא תוכל להיאבק על האליפות.

השאלה היא כיצד הצליחו שני גרמנים לפלס דרך לאן.בי.איי, וכן שני סודאנים. אקים אולג'ואן (יוסטון) והשחקן הגבוה בהיסטוריה של הליגה, מאנוט בול (2,31) בוושינגטון, אפילו הבולגרי גלקשוקוב מצא מקום בפיניקס. היכן איזה ישראלי לרפואה?

עמנואל שפר על חידוש הליגה:

ראיתי בסוף השבוע 70 שחקנים בליגה – לאף אחד לא הגיע ציון טוב!

מאת יצחק ויסתוף

עמנואל שפר, מי שהצליח להצעיד את הכדורגל הישראלי לגדולים בהישגיו: הגיע עם הנבחרת הלאומית לגמר משחקי הגביע העולמי במקסיקו, בשנת 1970 ושנתיים קודם־לכן לגמר האולימפי, נחשב לאחד מבריי־הסמכא בכל הקשור לכדורגל הישראלי והעולמי.

שפר אינו עוסק עוד באימון קבוצה או נבחרת. תפקידו כיום: יו"ר ארגון המאמנים. איש הכדורגל הוותיק אינו מחמיץ אף אירוע מקומי. ובשבת התאכזב. יחד עם 25 אלף הצופים, שבאו לאיצטדיון רמת־גן, משני משחקי הדרבי שנערכו בין הקבוצות מפתח־תקווה ומתל־אביב.

— בשבת היו במגרשים למעלה מ־50 אלף צופים האם זה מעודד?

● שפר: זה שהקהל הגיע זה דבר מעודד מאוד, אך ראיתי בימים שישי ושבת שש קבוצות. הרמה שהציגו היתה נמוכה ביותר, אינני זוכר מזמן רמת שפל כזו. ראיתי 70 שחקנים, ואף אחד מהם לא היה ראוי לקבל ציון טוב. למרות כל זאת הגיע הקהל ואני מוכרח לומר: כל הכבוד. אם הקהל בא — זה מוכיח שיש לנו קהל נפלא.

הקהל מחפש חשמל

— המספרים מגלים שמ־50 אלף הצופים 40 אלף התרכזו בשני מגרשים בלבד?

● שפר: הקהל מחפש חשמל. כמו דרבי, או משחקי צמרת. כמו־כן העובדות מראות שבמגרשים כמו ברמת־גן או בקרית־אליעזר, שיש בהם נוחיות לקהל, הוא מגיע. לדאבוננו יש לנו כיום רק 2־3 מגרשים כאלו. אם בערים אחרות היה מגרש נאות הקהל היה מגיע גם לשם.

— האם הרמה הירודה שהוצגה בשבת עלולה להבריח צופים מהמגרשים?

● שפר: אני לא חושב שהקהל יברח. אנשים הבאים לראות את המשחקים הם אוהדים של קבוצה זו או אחרת. אלו אנשים קנאים והם לא שופטים את המשחק בעיניים מקצועיות. אני רק יכול לקוות כי היה זה שבוע לא מוצלח, והמשך יהיה טוב יותר.

— האם מחירי הכרטיסים הגבוהים לא יפגעו?

● שפר: עד עכשיו הוכח שמחירים גבוהים לא מונעים מאנשים לבוא למשחקים, הקהל מוכן לשלם כל מחיר כדי לראות קבוצה טובה. אבל יש לחשוב על דרך להוריד את המחירים.

— האם קיום הצגות כפולות ומשולשות הם דרך נכונה?

● שפר: כשאין משחק מרכזי שיכול למשוך קהל רב זו הדרך שצריכים ללכת. כשאתה מרכז שש קבוצות באיצטדיון אחד זה רק יכול למלא אותו. להפסיד מכך אף אחד לא יפסיד.

מלח ופילפל

— לאחר מגרת של שישה שבועות האם ניתן לומר שהליגה החלה בשבת?

● שפר: כן. בשבועות שהיתה הפגרה נפגעו הקבוצות. זה לא היה לטובתן. קבוצות רבות יצאו מהמסגרת. ויקח שבועיים־שלושה כדי לחזור לעצמן. הליגה הלאומית זה המלח והפילפל של הכדורגל הישראלי.

— האם יהיו לדעתך הפתעות מיוחדות?

● שפר: בניגוד לעבר אין כיום קבוצות שניתן להגיד עליהן כי הם בטוחות בנצחונות. הליגה היא שקולה ביותר ומה שקובע זה טיב המגרשים וקבוצה שמצליחה להסתדר עם המגרש עליו היא משחקת היא המנצחת בסופו של דבר.

— האם רמת הליגה משפיעה על הרמה בנבחרת?

● שפר: אינני מוכן לדבר על נבחרת ישראל.

— האם אתה אופטימי לגבי המשך?

● שפר: אני אופטימי כל חיי. גם בכדורגל וגם במישורים אחרים. אני רק יכול לקוות שמה שהקבוצות ישקיעו יבוא לידי ביטוי במשחקים.

האיגוד התקבל לאירופה

— כיו"ר אתה מסכם את החודשים שאתה משמש כיו"ר ארגון המאמנים?

● שפר: עשינו הרבה פעולות, אבל זה לא מספיק. ניתן לעשות עוד. כשאני מעיף מבט לאחור ורואה מה הצלחנו לעשות אני יכול להסתכל לכל חבר באיגוד בעיניים, מבלי להתבייש.

— אתה יכול לתת דוגמאות למה שכבר ביצעתם?

● שפר: השתתפתי בכינוס־אורח באירופה בקונגרס באירופה על מקסיקו. ארגון המאמנים בארץ התקבל כחבר מן השורה בארגון מאמני אירופה, כגוף מסודר, דבר שעדיין לא עלה בידה של ההתאחדות לכדורגל לעשות. כמו־כן, איפשר לנו לשלוח שני מאמנים לקורס מאמנים גבוה בצרפת, שניים לאנגליה, שלושה למערב־גרמניה, שניים לדנמרק ואחד לאוסטריה. קיבלנו הבטחה שאם נפנה לז'ורז' בולון, האבא של הכדורגל הצרפתי, הוא יגיע לישראל יחד עם עוזרו, להעביר כאן קורסים בקייץ. הישגים אלו מכובדים ביותר ואנו מעריכים אותם.

מכון לבון

גורבצ'וב: נעשה להפסקת

(המשך מעמוד ראשון)

כפי שנודע, יתרכזו השיחות היום בבעיית הפיקוח על הנשק הגרעיני, ולאחר מכן הם ידונו בבעיות אחרות בשגרירות הסובייטית מחר.

האמריקנים מצפים להסכמים

פקידים אמריקנים אמרו, כי הם מצפים להסכמים על הפסקת הפצתם של כלי־נשק כימיים, חילופי תרבות, הקמת קונסוליות והסדרת התחבורה האווירית באוקינוס השקט. בעניינים אלה צפויה הודעה ביום חמישי בבוקר.

עם זאת צויין, כי בעוד מנהיגי הקרמלין רואים בפיקוח על הנשק את הנושא המרכזי, ארה"ב רוצה לנצל את ועידת הפיסגה לדיון בשורה רחבה של נושאים הנוגעים לשתי המעצמות.

„לעצור מירוץ החימוש"

גורבצ'וב, שהגיע אתמול עם אשתו ראיסה, עם שר החוץ, אדוארד שוורדנאדזה, ואנשי צמרת אחרים מן הקרמלין, נתקבל על־ידי נשיא שווייץ, קורט פורגלר.

בנאום קצר שנשא עם בואו, אמר המנהיג הסובייטי, כי הבעיה העיקרית של ועידת הפיסגה היא: „מה ניתן לעשות כדי לעצור את מירוץ החימוש חסר התקדים... והתפשטותו למרחבים חדשים".

התייחסותו של גורבצ'וב ל„מרחבים חדשים" היא רמז להצבת מערכת הגנה נגד טילים בחלל, פרוייקט של הנשיא רייגן. כידוע, דורשת צמרת הקרמלין מארה"ב להפסיק את פיתוח הפרוייקט הזה והנושא יהיה אחד הסעיפים המרכזיים בוועידת הפיסגה.

גורבצ'וב אמר, כי „עמי העולם כולו מצפים לתוצאות חיוביות מוועידת הפיסגה. אני יכול להבטיח לכם, כי מבחינתנו, אנו נעשה כל מאמץ על מנת להגיע לתוצאה כזאת מפגישה חשובה זו".

גורבצ'וב, שהגיע חבוש כובע אפור ומעיל עליון, נראה כסובל מהצטננות.

בינתיים אמר דובר הבית הלבן לארי ספיקס ביום שני כי הנשיא רייגן מצוי במצב רוח עירני ומרומם לקראת הישיבה הראשונה של ועידת הפיסגה אשר תתקיים היום.

„הוא צופה לפתיחת תהליך חדש בוועידת פיסגה זו... היא עשויה להיות מפנה ופרשת מים במידה שהסובייטים יהיו שותפים איתנו בהתחייבותנו להתחלה חדשה".

אופטימיות זהירה

ערב פתיחת הפיסגה שוררת אופטימיות זהירה בז'נווה באשר לסיכויי הצלחתה.

הפרשן הדיפלומטי של הטלוויזיה המקומית אמר אתמול ש„זו הפגישה הקשה ביותר בתולדות תשע הפגישות בין ראשי מעצמות־העל מאז תום המלחמה", והזכיר שכבר שש שנים לא היו ביניהם מגעים בדרג עליון.

ברוח דומה, תוך הסמכה העל חומרת המצב, התבטאו אמש ב„שולחן עגול" של הטלוויזיה, העיתונאי האמריקני פייר סלינגר שהיה דובר של קנדי וכיום, ראש משרד איי־בי־סי בפאריס) והעיתונאי הסובייטי דימטרי גרטג'ב (עורך העיתון בצרפתית „חדשות מוסקבה"). שניהם ראו כמטרה עיקרית את „הפשרת הקרח" בין ארה"ב ובריה"מ.

הפרשנים תמימי־דעים, שהסכסוך באיזורנו יעלה לדיון, ופייר סלינגר טען, ששמע מפי אישיות סובייטית בכירה על אפשרות מקח בתחום זה. „הרוסים רוצים לצאת בכבוד מאפגניסטאן ואם יקבלו „עזרה" אמריקנית, לא יערימו יותר מכשולים במזרח־הקרוב" הוא טען.

אירינה גריבנינה

(המשך מעמוד ראשון)

יומיים. מסיבת עתונאים שקיימו הסובייטים.

אירינה גריבנינה, 40, שהודיעה כי היא פועלת למען אסירים פוליטיים בבריה"מ, מיחתה בתוקף, כאשר אנשי בטחון שווייצים ודרשו ממנה לעזוב את האולם. דקותיים לאחר שלומייקו החל לדבר.

היא הוקפה מיד עשרות עיתונאים, ולומייקו, שהתלונן על שמארגני מסיבת העיתונאים לא הצליחו למנוע את התקרית, אסף את ניירותיו ויצא מהאולם, בהתעלמו מפניות העיתונאים להמשיך בדבריו.

גריבנינה, שהיגרה לפני שלושה שבועות מבריה"מ, שיבשה מסיבת עיתונאים שערכו ביום ראשון ארבעה נציגים סובייטיים, במחאות קולניות על מה שהגדירה מעצרם של אסירים פוליטיים במחנות עבודה ובמרפאות פסיכיאטריות.

היא גם דרשה בצעקות את שיחרורו של חתן פרס נובל לשלום אנדריי סחרוב, כאשר מנהיג בריה"מ גורבאצ'וב הגיע ביום שני לנמל התעופה של ז'נווה.

לומייקו חידש את התדריך שלו באולם אחר, לאחר הפסקה של 30 דקות.

ישראל הסכימה

(המשך מעמוד ראשון)

מו"מ ישיר. יקל על אש"ף, להערכת האמריקנים והירדנים. ישראל מעולם לא הסכימה לתנאים האמריקניים להשתתפות אש"ף, לא נוסח אשר תבע מארגון זה להכיר בזכות קיומה של ישראל, ואף לא לנוסח הנוכחי של נכונות למו"מ ישיר. אבל בהסכמתה לריכוך תנאי ארה"ב להשתתפות אש"ף במו"מ, ויתרה ישראל על אחד הסייגים שביטאו את עמדת ארה"ב ביחס לאש"ף בעשור האחרון.

ראש־הממשלה אמר אתמול לח"כים, כי ישראל איננה זקוקה כלל להכרת אש"ף בזכות קיומה. זהו תנאי משפיל, אמר, ולכן ישראל ויתרה עליו.

שריד מברך

יוסי שריד מיהר לברך על השינוי, שלכאורה אינו מחייב כלל את ישראל. משמעות ההסכמה הישראלית לריכוך האמריקני, אמר שריד היא, כי אם תהיה אי־פעם הסכמה מצד אש"ף למו"מ ישיר עם ישראל, הרי שייתכן כי ישראל תשתתף בו. אף כי עתה שוללת ישראל כל שיתוף כזה של אש"ף, יהיה זה לפי נוסח אמריקני ישן או חדש. הוא קרא לפרס להבהיר במגעים חשאיים עם חוסיין, כי ישראל מוכנה לויתורים מרחיקי לכת ביו"ש. כשם שבגין הבטיח לסאדאת שסיני יוחזר. לא יהיה שלום באיזור בלי סוריה, ולא יהיה מו"מ אתה בלי נכונות לויתורים טריטוריאליים משמעותיים ברמת הגולן.

מרידור מאשים

לעומתו האשים דן מרידור את פרס בוויתור לחוסיין בעניין קיום ועידה בין־לאומית והדבר סותר את הגישה שפרס מצדד בה. לפיה יתנהל מו"מ ישיר. לדעתו מוסיפה ישראל בעיות שאינן ניתנות לפתרון. הוא שאל, אם מישהו באמת מאמין כי בריה"מ תסכים לשבת בוועידה בין לאומית אשר תהיה ועדת קישוט. אם האמריקנים אינם מעוניינים בוועידה, מדוע מושך פרס לקיומה. על כך השיב ראש הממשלה, כי שום דבר לא יהווה תחליף למו"מ ישיר בין ישראל לבין משלחת ירדנית־פלשתינית. במקרה שיהיה ליווי בין לאומי למו"מ המדיני במזרח התיכון, הרי שעמדת ארה"ב וישראל היא שהוועידה הבין־לאומית לא תכפה על הצדדים. לא תתערב במו"מ ולא תקבע את המשתתפים או הנוהלים. ש. פרס אמר, כי לפי עמדת ארה"ב, ישראל וירדן לא באו בחשבון שהמו"מ יתנהל עם משלחת ערבית מאוחדת במסגרת הפורום הבין־לאומי. תהיינה משלחות ערביות נפרדות ועם כל אחת מהן יתנהל מו"מ על הנושאים שבינה לבין ישראל. לא נלך לשום הסדר טכני של ניהול המו"מ, אלא על בסיס דו־צדדי, עם מדינה בנפרד, אמר פרס.

לא צופים התקדמות

לדברי ראש הממשלה, לא צופים האמריקנים פריצת דרך בדיוני רייגן־גורבצ'וב בתחום המו"מ המדיני באיזורנו. ר. מרפי יבוא לארץ בסוף השבוע כדי לדווח על שיחות ג'נבה. בביקורו באיזור יערוך עם גורבצ'וב סיכום שיחות בעניין התהליך המדיני.

בדיון שנערך על דברי רה"מ אמר אלעזר גרנות, מפ"ם, שיש לשתף את סוריה במו"מ; הוא הזכיר כי גם בגין אמר שבמו"מ עם הסורים אין למחוק את הדיון על רמת הגולן.

עיריית ירושלים
הוועדה המקומית לתכנון ולבניה

הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965 (להלן: החוק) בנ/625/85

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק כי מר כן ציון זוכטשיין הגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבניה (להלן הוועדה) בקשה להתרת הקלה בנכס גוש 6 חלקה 16 ברחוב הקים השיירות בירושלים והיינו: הקלה בקו הבנין קדמי מערבי הקדמי צפוני בשעור של 2.00 מ' לפי קו של רוב הבנינים באותו רחוב.

את ההתנגדויות להתרת ההקלה הנ"ל אפשר להגיש תוך 15 יום מתאריך הודעה זו לועדה המקומית לתכנון ולבניה ברחוב הלל מס' 23, ירושלים.

ניתן לעיין בתכנית המוצעת במשרד זה בכל יום פרט ליום ו' בין השעות 12.00—14.00.

אברהם כחילה, יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבניה

בבית המשפט המחוזי בחיפה

להוי ידוע כי הוגשו לבית המשפט, בתיקים המפורטים להלן, בקשות לתת צווים המכריזים על צווי ירושה ו/או קיום צוואה ו/או מינוי מנהלי עזבון. כל אדם הטוען שיש לו טובת הנאה בעזבון, שאחת הבקשות מתייחסת אליו ורוצה להתנגד לה, יגיש התנגדות להכרזה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו. שאם לא כן יתן בית המשפט צו כטוב בעיניו.

מס' התיק	שם המנוח/ה	תאריך הפטירה	שם המבקש/ת
צוואות:			
2002/85	גולדשטיין גיטל	6.3.83	וינצה שושנה
2004/85	רייך רודולף	10.6.85	ג'ני פישהיימר
2012/85	צ'סקי אסתר	13.8.85	פיינגולד רוזה
2014/85	בן שיטריט אליאס	5.7.85	גולה בן שיטריט
2024/85	שרוני יוסף	20.8.85	שרוני יעל
2030/85	כץ פאולינה	11.3.85	כץ חיים
2034/85	אבוטבול מכלוף	30.5.83	אבוטבול אליס
2038/85	סלומון ישראל	16.8.85	לאה סלומון מנואל
2041/85	הופשטטר גיזלה	1.5.85	אופן מנחם
2045/85	יצחק בן יונה	10.9.85	יצחק רבקה
2045/85	גולדנברג הרמן	5.6.81	כהן אשר
2047/85	בריקנר ולטר	12.9.85	בריקנר אלישבע
2049/85	עורן הסיבה	17.2.84	עורן שמעון
2058/85	ולרמן אוה חוה	25.8.85	מאיר דן
ירושות:			
2006/85	ריכמן מרים	8.9.85	ריטר גנינה
2008/85	אסתר יצחקי	23.5.84	יוסף יצחקי
2016/85	כולס צפורה	7.5.85	שטיינפלד חנה
2018/85	רוזנבליט הינדה	16.5.84	רוזנבליט פישל
2020/85	היסטר ענת	30.1.85	היסטר אהובה
2022/85	ברעם דב	22.9.85	ברעם מירה
2026/85	ג'ורג' דודרס	11.7.85	דודרס ראובן
2028/85	ראוכוורגר שאול	9.9.85	בקר מולי
2032/85	גרינפלד חוה	2.10.85	גרינפלד יוסף
2036/85	יוסף מילשטיין	3.11.81	פרניה מילשטיין
2051/85	למן שרה	25.11.84	ממן דוד
2053/85	מויסקוביץ אסתר	7.1.85	פישר מרים
2056/85	אלתר אירל	22.5.85	אלתר מלכה
2062/85	בלה סטיאל	4.7.84	סטיל אבא
2070/85	ויצה אלבר	22.8.85	אלבר אברהם

ב. גולאור, שופטת רשמת

„איננו רוצים רק להיפגש אלא גם להגיע להסכם"

אמר אתמול רה"מ פרס ששב וקרא לחוסיין לבוא למו"מ ● ציין בראשית דבריו כי היום — הוא יום השנה ה־8 לביקור סאדאת

מאת דורית גמן, כתבתנו לענייני מפלגות

ראש הממשלה, שמעון פרס, חזר וקרא אמש למלך ירדן להחליט ולבוא ולהיפגש עם ישראל — אם במשלחת ירדנית או במשלחת ירדנית־פלשתינית. ראש הממשלה אמר: אנחנו איננו רוצים רק להפגש אלא גם להגיע להסכם עם המלך חוסיין.

פרס דיבר בארוחה חגיגית של צירות נעמ"ת מארה"ב, שנערכה במלון הילטון בתל־אביב. הוא חזר ואמר כי ישראל מציעה משא־ומתן ישיר למלך חוסיין ללא תנאים מוקדמים כדי לדון בכל הבעיות, וציין כי ישראל מוכנה לפתור את הבעיה המסובכת ביותר, הבעייה הפלשתינית. אנחנו מכירים בכך שיש עם פלשתיני ושבעייתו צריכה להפתר פתרון דיפלומטי ולא צבאי. יחד עם זאת חזר והביע התנגדות לשיתוף אש"ף במו"מ. אשר לחסות בינלאומית אמר כי אנחנו מעדיפים לדבר פנים אל פנים. הוא ציין כי ירדן רוצה בהשתתפות בריה"מ אך אמר כי ישראל לא תסכים לשיתופה של בריה"מ עד שזו תחדש את יחסיה הדיפלומטיים עם ישראל.

יום השנה לביקור סאדאת

בראשית דבריו ציין פרס כי את ה־19 בנובמבר — יום שראוי לזכור אותו יום אשר לפני שמונה שנים בא הנשיא סאדאת בפעם הראשונה לישראל. בסוף דבריו אמר פרס כי יש להמשיך את מה שהתחיל לפני 8 שנים ולעשות מאמץ להשגת שלום כולל במזרח התיכון. ראש הממשלה גם הקדיש דברים ליהודי בריה"מ והביע תקווה כי ועידת הפיסגה בג'נבה תביא גם פתח של תקווה ליהודי בריה"מ.

טדי קאופמן, מזכיר מועצת פועלי ת"א, היה אתמול אורח בית מרכז מפ"ם. בדברים שנשא אמר שכמי שיש לו הרבה משותף עם מפ"ם ודרכה הוא מרגיש במפ"ם בבית. בדברי הברכה אמר חנן ארז, מזכיר המרכז, שעל נציגי העובדים לעמוד יום יום מול אתגרי התקופה ולגבש תשובה לכל תחומי החיים. בתמונה (מימין לשמאל) חיים שחורי, מזכיר סניף מפ"ם בת"א; אריה גרוסמן חבר הוועדה המרכזת. טדי קאופמן, חנן ארז ודב אלקנטי מזכיר האיגוד המקצועי במפ"ם.

„מדוע אנו חולקים על עמדת קראקסי ביחס לישראל"

עצומה של 30 סוציאליסטים איטלקים ידועי שם, שהתפרסמה אתמול בעתון „אוואנטי" מביעה דאגה מהתכחשות רה"מ לסולידאריות הבסיסית עם ישראל

מאת אהרון ניר, כתבנו באיטליה

רומא. — „מדוע אנו חולקים על קראקסי בעניין ישראל ואש"ף" – תחת הכותרת הזאת התפרסם אתמול ביומון הסוציאליסטי „אוואנטי" מיסמך חתום על־ידי קבוצה גדולה של אישים סוציאליסטים ידועים.

ראשון החותמים על המיסמך הוא הסוציאליסט היהודי ממילאנו ג'ורג'ו גאנג'י, חבר הנהלת פס"י וחבר פרלמנט מטעמה. בין החותמים האחרים בולטים רניאל מורו, האחראי על מחלקת הבטחון והצבא בתוך פס"י, ג'ורג'ו סצ'רדוטי, ראש הקהילה היהודית במילאנו, גם הוא סוציאליסט, גווידו לופס, בעבר ציר מטעם מפ"ם באיטליה בקונגרס הציוני, ארולפו פרוצ'ה מרכז החוג „אנצו סרני – סוציאליסטים בעד ישראל", ועוד פעילים סוציאליסטים מרומא, מילאנו, ונציה, לבורנו וטורינו, רובם יהודים.

דאגה מעמדת קראקסי

במיסמך נאמר בין השאר: „אנו מביעים דאגתנו העמוקה מול התכחשות מזכיר המפלגה וראש־הממשלה להכנה המסורתית והסולידאריות היסטורית ביחס לדימוקראטיה הישראלית – ידידותנו. אנו מודאגים מההכשר ללא תנאי של מתן לגיטימיות לשיטות האלימות ולעמדות הדו־משמעיות של אש"ף, אשר לא ויתר עד כה, באופן ברור, על פשע הטרור והאלימות. מכחישה היסטורית תוכו־— נאמר בהמשך המיסמך – שלעתים נדירות בחר אש"ף במטרות צבאיות, ובדרך כלל תקף מטוסים אזרחיים, גני־ילדים, ספורטאים, אוטובוסים ציבוריים ואוניות טיולים". המיסמך מסתיים בדרישה „לחזור אל הקו הסוציאליסטי של תמיכה בדמוקראטיה הישראלית".

„הזמנה להרהור שני"

גם בקרב חוגים אינטלקטואליים מתקדמים, לאו דווקא סוציאליסטים או יהודיים, הולכת ומסתמנת הסתייגות מהקו הבוטה של קראקסי כלפי ישראל. ביטוי מובהק לכך הוא המכתב תחת הכותרת „הזמנה להרהור שני" החתום על־ידי כ־30 אינטלקטואלים איטלקים, פרופסורים, עתונאים, סופרים ועורכי־דין שפורסם ביומון הנפוץ „לה־רפובליקה". החתומים סבורים „שדיעות קדומות מסוכנות, בהערכת מדיניות ישראל, הביאו רבים, וכראש וראשונה את המדינה, להסתיר את המשמעות של אפיזודות מצערות, כגון רצח מתפללים רבים בבית־כנסת בג'רבה, או של מטיילים יהודים בסיני, קפריסין ועל „אקילה לאורו". תוך רמז ברור לקראקסי קובעים 30 האינטלקטואלים: הצידוק הרעיוני שניתן על־ידי אישיות פוליטית בכירה, תוך מחיאות כפיים של הפרלמנט, לטרוריזם העיוור של ימינו, פוגע במאמצים להתגבשות במדינת ישראל ובתנועה הפלשתינית, של פרטנרים המוכנים לדיאלוג של שלום". המכתב מוקיע את „תעמולת הרעל" שהולידה אנטי־אמריקניזם גם (אנטי־שמיות שהתחדדה לאחרונה... הצורך של הכרה בזכויות העם הפלשתיני".

על שינוי בהלכי הרוח ביחס לאש"ף באיטליה מעידה בין השאר העובדה הבאה: מועצת העיר צ'ריה במחוז טורינו, העניקה בשעתה אזרחות כבוד לנציג אש"ף באיטליה, נמיר חמד. המועצה החדשה שנבחרה בחודש יוני החליטה לפני ימים אחדים לבטל את אזרחות הכבוד הזאת, בנימוק שהיא „אינה מתקבלת יותר על הדעת אחרי ההתנקשויות שבוצעו על־ידי ערבים באיטליה ואחרי חטיפת „אקילה לאורו". בעד ביטול אזרחות הכבוד של נמיר חמד הצביעו גם חברי המועצה הסוציאליסטית, ואילו הקומוניסטים, התנגדו.

המשטרה חוקרת: צבעו את מועדון רק"ח בצבעי אש"ף

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

המשטרה עורכת חקירה בכפר ערבה כדי לברר אם כוס נצבע מועדון רק"ח בכפר אינם מהווים הפרה על החוק. מסתבר כי חברי מועדון רק"ח המקומי צבעו את חזית המועדון — קיר אחד בצבעי ירוק, לבן, את החלונות בצבע אדום, ואת המסגרת והתקרה צבועים בשחור, כיוון שכל הצבעים יחד מהווים את צבע דגל אש"ף. מבהירה המשטרה אם אין כאן עבירה על החוק.

חוטפי „אקילה לאורו" נידונו לעונשי מאסר מ־4־9 שנים

חמשת החוטפים נדונו על האשמות מוקדמות של אחזקת נשק ● המשפט על החטיפה עצמה ועל הרצח — צפוי רק בשנה הבאה

שלושה מחוטפי האנייה האיטלקית „אקילה לאורו" (מימין לשמאל): באסאב אל־אשקר, 19, איברהים אבדל־לאטיף, 20, ואחמד מערוף אל־אסאדי, 23) – במהלך משפטם אתמול בגנואה. (צילום: איי.פי.)

גנואה. — חמישה מחבלים שהורשעו באחזקת נשק וחומרי נפץ בהקשר עם חטיפת אנית הנוסעים האיטלקית „אקילה לאורו", נידונו אתמול לתקופות מאסר מ־4 עד 9 שנים.

נשיא בית־המשפט בגנואה, קרלו מריה נאפולי, הודיע על ההרשעה וגזרי־הדין לאחר התייעצות שנמשכה כשעתיים ומחצה, עם שני השופטים האחרים.

החמישה נידונו רק על האשמות מוקדמות של אחזקת נשק וחומרי נפץ שלא כחוק. בשנה הבאה צפוי משפט נפרד על עצם חטיפת האניה ורציחתו של הנוסע האמריקני־היהודי, ליאון קלינגהופר.

עוזר בכיר

גזר־הדין החמור ביותר הוטל על עיסא מוחמד אבעס, שתואר ע"י התביעה כקרוב משפחה ועוזר בכיר של מנהיג המחבלים אבו־עבאס. בו חושדים שלטונות המשפט האיטלקיים, כי תיכנן את הפעולה כולה.

עבאס הורשע בהחדרתם לאיטליה של 4 רובי־סער קלשניקוב, 8 רימוני־יד ו־9 מרעומים, בדופן כפולה של מיכל דלק של מכונית, שנפרקה מאוניית תוניסית בנמל גנואה בספטמבר.

עבאס, שנעצר בעוון החזקת דרכון מזוייף חמישה ימים לפני ש„אקילה לאורו" הפליגה מגנואה, נידון ל־9 שנות מאסר ולקנס של 3 מיליון לירות איטלקיות (1,700 דולר).

שיתף פעולה

מג'יד יוסף אל־מולקי, יליד ירדן, בן 23, שתואר ע"י התביעה כמנהיג החוטפים, נידון ל־8 שנים ולקנס של 1,700 דולר.

איברהים עבדל־לטיף, 20, יליד לבנון, נידון ל־7 שנות מאסר ו־3 חודשים ולקנס 550 דולר. באסם אל־אשקר, יליד לבנון, נידון ל־6 וחצי שנים ולקנס של 800 דולר. אחמד מערוף אל אסדי, יליד סוריה בן 23, נידון ל־4 שנים ולקנס של 500 דולר.

התובע לואיג'י קרלי המליץ קודם לכן לגזור עונש קל יותר על אל־אסדי, משום ששיתף פעולה עם החוקרים, ומשום שהעדים שהיו באונייה העידו, כי היה האנושי שבין החוטפים.

„נגן על פלשתין"

לאחר שהוקראו גזרי־הדין, הרימו חמשת הנאשמים — שישבו בכלובים במרתף של בניין בית־המשפט — את ידיהם, עשו את סימן הנצחון „וי" והשמיעו במקהלה את הסיסמה „אנו נגן על פלשתין שלנו בנשמתנו ובדמנו".

גזרי־הדין היו קלים במקצת מאלה שעליהם המליץ התובע קרלי, כאשר השמיע את הסיכום בתום המשפט, שבו העידו 11 עדים, כולל 8 אנשי־צוות של האניה.

דו"ח מוקדם

מצפים כי השופטים יגישו היום או מחר דו"ח מוקדם על החטיפה, שיכלול את שמותיהם של 11 אנשים החשודים כמסייעים לחוטפים עצמם, סבורים כי אבו־עבאס, מנהיג חזית השיחרור הפלשתינית, יואשם כאיש שתיכנן את החטיפה.

איטליה איפשרה לו לעזוב את המדינה, לאחר שמטוס נוסעים מצרי שהטיס אותו ואת 4 החוטפים לתוניסיה, יורט ע"י מטוסי־קרב אמריקנים והונחת בבסיס אווירי צבאי בסיציליה. החלטה לאפשר לו לצאת מאיטליה עוררה זעם בוושינגטון וגרמה למשבר ממשלתי באיטליה. (ע"ד)

● פיליפ חביב, שליחו לשעבר של נשיא ארה"ב, קיים לאחרונה, הרחק מאור הזרקורים מגעים עם כמה מנהיגים פלשתינים המקורבים לערפאת, ואפשר, גם עם ערפאת עצמו — מוסר העיתון „אל כיפאח אל־ערבי", שמציין כי לא ייתכן שהמגעים הם „פרטיים", אלא התקיימו בהתאם להסדר מסויים.

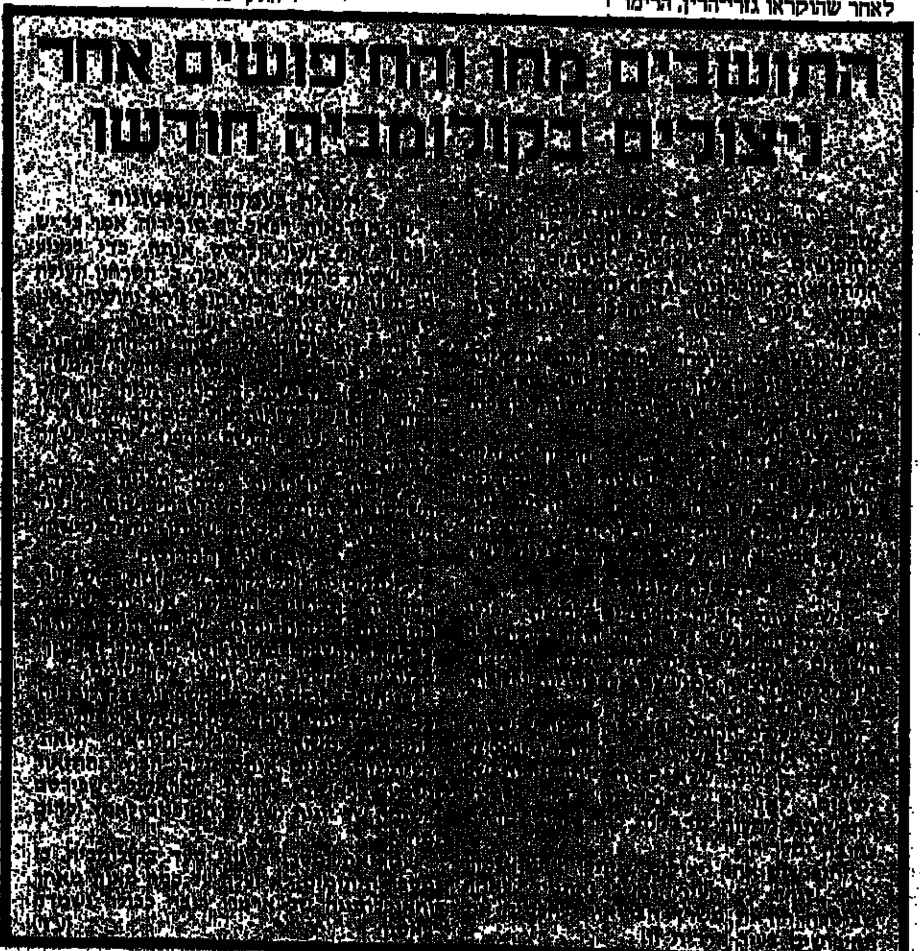

טלקס

● סגן בישוף נוצרי ואחיינו נרצחו בלבנון

ביירות.– איש כמורה נוצרי בכיר בלבנון ואחיינו נהרגו ביריות במזרח־לבנון אתמול.

המשטרה מסרה, כי הנרצחים הם גוליס ג'ירייס אלצהלני, 55, סגן בישוף הקהילה המרוניטית הנוצרית בזחלה, ואחיינו אלפרד מרשיד יוניס, 20.

„קול לבנון", תחנת הנוצרים בביירות, מסר כי הם נרצחו במטע עצי פרי בכפר עיתנית. (ע"ר, ע"צ)

● התנגשויות אלימות בין המשטרה וסטודנטים יוונים

אתונה.– משטרת יוון הפעילה רימוני גאז, כדי לסלק 30 סטודנטים מפגינים מבניין הפקולטה וכימיה באוניברסיטה של אתונה, עליו השתלטו לאחר התפרעויות, בהם נהרג נער ביריות משטרה.

ענני גאז־מדמיע פשטו במרכז העיר, בעת שיחידות משטרה לפיזור הפגנות שמו מצור על הבניין, ואחר־כך העלו סולמות של כבאים אל הגג ומשם חדרו לבניין וסילקו את הסטודנטים לרחוב ושם עצרו אותם. (ע"ר, ע"צ)

● זהירות! פלשתינים בדרום־קוריאה

סיאול.– משטרת דרום־קוריאה הודיעה, כי הגבירה את אמצעי הבטיחות סביב השגרירויות הזרות, במיוחד האמריקנית ובשדות־התעופה.

צעדים אלה ננקטו בעקבות מידע שהגיע למשטרת דרום־קוריאה, לפיו ארגוני טרור פלשתיניים מנסים להחדיר את אנשיהם לבירות שונות, כדי לחבל במתקנים אמריקנים. (ע"ר)

● ערפאת ייפגש עם גאנדי

ניו־דלהי.– ראש אש"ף, יאסר ערפאת, הגיע לניו־דלהי אתמול כדי ליטול חלק בוועידת נוער של המדינות הבלתי־מזדהות ולקיים שיחות עם ראש הממשלה, ראג'יב גאנדי.

ועידה זו אורגנה על־ידי אגף הנוער של מפלגת הקונגרס השלטת בהודו. גאנדי הוא גם יו"ר תנועת המדינות הבלתי מזדהות. (ע"ר)

● עוד 4 שחורים נהרגו במהומות בדרא"פ

יוהאנסבורג.– משטרת דרום־אפריקה הודיעה אתמול על ארבעה הרוגים נוספים במהומות בעיירות השחורים, ובכך עלה ל־8 מספר ההרוגים בסוף השבוע.

המהומות בלילה שבין יום ראשון לשני התרכזו בעיירה קווינסטון במזרח מחוז הקייפ. שוטרים ירו מרובי ציד לתוך המון של נוער מתפרע, לאחר שנזרקו לעברם אבנים ופצצות תבערה, נאמר בהודעת המשטרה. (ע"ר)

● בן־ערובה צרפתי בלבנון „חולה קשה"

ביירות.– בהודעה שפירסם ארגון הטרור הלבנוני „הג'יהאד האיסלאמי" אתמול נאמר, כי אחד מארבעת בני־הערובה הצרפתים המוחזק על־ידי חוטפיו בלבנון „חולה קשה".

ההודעה, שנכתבה במכונת כתיבה, נמסרה לסוכנות ידיעות בין־לאומית בביירות. לא נמסר בה מיהו בן־הערובה החולה, אך נאמר כי „מצבו עלול לסכן את חייו".

„לא נמצאה כל דרך לאשר את אמינות ההודעה הזאת. אשר מאשימה ומזהירה את ממשלת צרפת מפני הדרדרות מצבם של בני־הערובה, אם לא ייפתח מו"מ". (ע"ר, ע"צ)

משפט בדלתיים סגורות לרוצח הישראלים בסיני

קאהיר. — השוטר המצרי שהואשם ברצח שבעה ישראלים בראס־בורקה בחודש שעבר הועמד לדין בפני בית־משפט צבאי — מסרו סניגוריו אתמול.

הם אמרו, כי המשפט, המתנהל מאחורי דלתיים סגורות החל בשבת וכבר היו שתי ישיבות שדנו בענייני נוהל. המשפט, המתקיים במטה צבאי לשעבר ליד סואץ, יתחדש בשבת הבאה.

10 עורכי־דין התנדבו לסנגר על השוטר סולימאן חאטר, ללא תשלום. הם אמרו, כי הסניגוריה טוענת, כי אין זה מסמכותו של בית־המשפט לדון את חאטר, וטענו כי משפטו נוגד את החוקה.

התביעה האשימה את חאטר ברצח בכוונה תחילה של שבעה ישראלים וכוונה להרוג שניים נוספים. אם יורשע בדין, הוא צפוי לגזר דין מוות, אמרו סניגוריו. (ע"ר, ע"צ)

ליברייה מאשימה את סיירה־ליאון במעורבות בהפיכה

אבידג'ן.— שלטונות ליבריה הודיעו על החזרת השגריר הליברי מסיירה־ליאון, לאחר שמדינה זו הואשמה במעורבות בנסיון ההפיכה בשבוע שעבר, שהוכשל על־ידי יחידות נאמנות לנשיא, סמואל דו.

רדיו אלווה, תחנת שידור פרטית בליבריה, מסרה בלילה שבין יום ראשון לשני, כי שליט ליבריה, סמואל דו, הודיע על החזרת השגריר וסגירת הגבול בין ליבריה לסיירה־ליאון. (ע"צ, ע"ר)

מסמכים סודיים במשפט־חרטום:

ארה"ב לחצה על סודאן להבטיח „מבצע משה"

חרטום.— שלטונות סודאן עשו מאמצים נמרצים כדי למנוע מארגונים זרים להבריח יהודים אתיופיים לישראל, משנת 1981 עד 1984 — נאמר במסמכים סודיים שהוקראו אתמול בבית־המשפט בחרטום.

אולם המסמכים, מתוך תיקים של משטרת הבטחון הסודאנית, הבהירו כי לשלטונות לא היו כוח־האדם והמשאבים כדי לשים קץ למבצע.

כאשר שלטונות סודאן עצרו אמריקנים הקשורים עם הברחת היהודים דרך סודאן לישראל, הפעילו שגרירות ארה"ב בחרטום וסנטור אמריקני בכיר לחץ על סודאן, מסתבר מהמסמכים.

פניית הסנאטור

כ־30 מהמסמכים — דו"חות, מכתבים, תזכירים ומברקים — הוקראו ע"י עו"ד־התביעה מוחמד אל פתח עבדל מאלק, במשפטו של סגן נשיא סודאן לשעבר, עומר אל טאיב, המואשם בבגידה חמורה על חלקו בהעברת יהודים אתיופיים לישראל בחורף האחרון.

באחד המכתבים נאמר, כי לאחר שהשלטונות עצרו שני אמריקנים, חברי הליגה האמריקנית למען יהודי אתיופיה, פנה הסנטור צ'ארלס פרסי, שהיה אז יו"ר ועדת החוץ של הסנט, אל שגרירות סודאן בוושינגטון כדי להביע חרדה עמוקה, ואז הסכימה סודאן לשחרר את שני האמריקנים.

מטוס פרטי

שני האמריקנים נעצרו מאוחר יותר פעם נוספת בעיר ג'ובה שבדרום־סודאן, ואז הציע הקונסול האמריקני בחרטום לשכור מטוס פרטי, כדי להטיסם לעיר הבירה, נאמר בתזכיר אחר.

אחד מראשי משטרת הביטחון הסודאנית כתב, כי שיחרורם בפעם השנייה סייע „לנטרל לחץ מצד השדולה היהודית האמריקנית", שעלול היה לפגום בביקור בוושינגטון של הנשיא דאז, ג'עפר נומיירי.

בתזכיר של הקונסול צויין, כי ההצעה לשכור מטוס פרטי הצביעה על סכומי הכסף הגדולים המוקדשים למבצע העלאת יהודי אתיופיה — כספים שלדעת משטרת הביטחון הסודאנית, מקורם בעיקר בארגונים ציוניים ויהודיים אמריקניים.

במסמך אחר נאמר, כי באפריל אשתקד המליצה משטרת הביטחון לגרש מסודאן שלושה עובדים של נציבות הפליטים של האו"ם. (ע"ר)

הסכם לחיבור בריטניה לאירופה ייחתם בפברואר

לונדון. — ראשי ממשלות בריטניה וצרפת הודיעו אתמול, כי הם יחתמו על הסכם בחודש פברואר, להקים קשר יבשתי הן לרכב והן למסילת־ברזל, דרך תעלת לה־מאנש, המפרידה בין שתי המדינות.

הנשיא פרנסואה מיטראן וראש הממשלה, מרגרט תאצ'ר, הודיעו, כי שתי הממשלות יחליטו בינואר באיזה מארבעת הפרוייקטים המוצעים הם יבחרו למימוש הקשר היבשתי בין שתי המדינות, עליו מתקיימים דיונים לסירוגין למעלה ממאה שנים.

תאצ'ר אמרה במסיבת עיתונאים, לאחר שיחה של שלוש שעות עם הנשיא הצרפתי, כי היא תבקר בצרפת בינואר כדי להודיע על מה שהיא כינתה „הפרויקט המלהיב הזה".

מומחים של שתי הממשלות בודקים עתה ארבעה פרויקטים מוצעים לחיבור חופי צרפת ובריטניה: מנהרות, גשרים, או שילוב של השניים. (ע"ר)

טלקס

● ניצב־משנה ברוך מאיר פורש מהמשטרה

קצין החקירות הותיק ניצב משנה ברוך מאיר, שעמד בראש צוות החקירה שהביא למעצר רוצחו של אמיל גרינצווייג ז"ל, פורש מן המשטרה.

מאיר (55) שרת במשטרה 35 שנים, בעיקר בתפקידי החקירות. גולת הכותרת של עבודתו במשטרה היתה פיענוח רצח אמיל גרינצווייג ז"ל. נצ"מ מאיר עמד בראש צוות החקירה המיוחד אשר כשנה לאחר הרצח עצר את יונה אברושמי, שהורשע ונידון למאסר עולם.

בשנת 1967 היה נצ"מ מאיר בין לוכדי המחבל ד"ר נור שהניח יחד עם פטמה ברנאווי מצצה בקולנוע ציון בירושלים. על כך זכה ברוך מאיר בצל"ש מן המפכ"ל דאז, אהרון קופל. (עתי"ם)

● כינוס כתבי מדע מאל"ט ייערך בארץ

כינוס כתבי מדע מארצות אמריקה הלטינית, ספרד ופורטוגל ייערך בארץ מ־19 עד 27 לח.ז. 14 כתבים נודעים מ־10 ארצות יערכו ביקורים באוניברסיטאות ומוס־דות מחקר וישתתפו בסמינריונים שייערכו בירושלים, באר־שבע, מכון וייצמן וחיפה. הכתבים הם מספרד, ברזיל, קולומביה, ונצו־אלה, ארגנטינה, קוסטה ריקה, אקוואדור, פורטוגל, מכסיקו ואורוגוואי.

פרטים אלה מסר אתמול המנהל הכללי של המכון המרכזי ליחסי תרבות אמריקה האיברית, ספר ופורטוגל ד"ר משה ליבה במסיבת עיתונאים בבית־סוקולוב בתל־אביב. (עתי"ם)

● הבחירות לקונגרס הציוני — בכל ארצות התפוצה

בישיבתה בשבוע שעבר החליטה נשיאות הועד הפועל הציוני לברך על החלטת צוות החשיבה המרכזי של ההסתדרות הציונית העולמית להמליץ על עריכת בחירות לקונגרס הציוני הל"א בכל ארצות התפוצה.

יו"ר הנשיאות, אפרים אבן, הביא לידיעת הנשיאות את תוכן המברק אשר שלח בשם הועד הפועל הציוני, אל המזכיר הכללי של האו"ם ובו מחאה תקיפה על ההחלטה שנתקבלה לפני 10 שנים, המשווה את הציונות לגזענות. (שע"ה)

● סניף צוותא — ראשל"צ נפרד מאורי עתיר

סניף ראשון לציון נפרד במסיבה נרגשת מאורי עתיר מרכז צוותא ראשון־לציון. את הערב פתח יענקלה רוט מזכיר הסניף, ששיבח את פעילותו הנמרצת של אורי. ראש עיריית ראשון לציון מאיר ניצן והסגן מטעם מפ"ם י. דקר, עמדו על פועלו של עתיר כאיש ציבור וכמפעיל ציבור מעולה.

מטעם מפ"ם בירך משה טנא מרכז מועדוני צוותא. בערב נכחו כמאה חברים שבאו להפרד מאורי והאזינו לזמרתה המרגשת של הזמרת אורה זיטנר. בדברי תשובתו סיפר אורי עתיר כי הוא יליד ראשון־לציון וכי פעילותו בראשון־לציון תרמה לו ולימדה אותו רבות. (שע"ה)

● עוד חבר לנציגות מפ"ם בעיריית חיפה — י. פודה

י. פודה (מפ"ם) צורף לאחרונה כחבר במועצת עיריית חיפה, כשהוא תופס את מקומו של פרופ' ליבנה (עבודה) שהתפטר. בעקבות החילופין מיוצגת עתה מפ"ם ב־2 חברי מועצה, במסגרת סיעת המערך. החילופין נתבצעו הודות לעובדה שי. פודה הופיע ברשימת המערך אחרי פרופ' ליבנה. החבר פודה יטפל במיוחד בנושאי כלכלת העיר.

הנהגת סניף מפ"ם בחיפה וסיעתה נפגשה עם ראש־העיר וסגנו לליבון בעיות העיר, כמו: הפעלת הרכבל, פיטורי עובדים, עצמאותו של התאטרון חיפה ונושאים שונים.

גם מושבים מבוססים נחנקים מהריבית הקצוצה

משה חפר מכפר ויתקין: עד לפני 3 שנים לא היה לי כל חוב — היום אני נחשב פושט רגל ● 1300 דונם פרדס מתוך 2200 נעקרו בינוב וניצני עוז

מאת י. גלילי, כתב "על המשמר"

1300 דונם פרדס מתוך 2200 דונם נעקרו בשנתיים האחרו־נות במושבי ינוב, בצרה וניצני־עוז בתוצאה מירידת ריווחיות היצוא, יוקר התשו־מות ועלות ההון המכלה כל טיפה של רווח — טענו נציגי היישובים במהלך סיור עתונאים שנערך ביום ראשון בשומרון ובעמק־חפר. ברוך חיון ועמנו־אל טל רכזי אגודת הקניות "משבי התיכון" מסרו, כי בש־נתיים האחרונות גם נעקרו מטעי אבוקדו וורדים ליצוא שהיו הענף הדומיננטי במוש־בים הללו.

נציגי ינוב וניצני־עוז טענו כי 20 אחוז מתושבי המושבים לא מתפרנסים מחקלאות וחובותיהם המעיקים של ארבע עד שמונה משפחות בכל מושב שלא מסוגלות לקיים את משקיהן, עלולים לסכן את קיומה של כל האגודה (בה 70 חברים). מדובר בחוב של 22 מיליון שקל שחבה כל משפחה, והממשכן את עתידה.

פושט רגל

משה חפר, מכפר־ויתקין החי במקום כ־50 שנה טען, כי עד לפני שלוש שנים לא היה לו כל חוב ואילו היום הוא נחשב לפושט רגל משום שהוא חייב 108 אלף דולר. גם אם ימכור את הרפת ואת להקת ההודים שלו ישאר לו חוב של 60 אלף דולר. החוב הזה, טען, נובע מריבית קצוצה על השקעות ומביטול הסובסידיה לענף ההודים.

נציגי כפר ידידיה טענו כי בגלל אי־ריווחיות גידולי יצוא כדוגמת פרחים ובשל ביטול חד־צדדי של הסובסידיות לענף ההודים הגיעו המשקים הותיקים אל סף התמוטטות.

נציגי המושבים תובעים להקצות הון חוזר בריבית סבירה כדי שיוכלו להמיר את חובותיהם הכבדים על פני תקופה ארוכה יותר. המתיישבים תבעו להחזיר את ענפי הייצוא ואת יתר הגידולים החקלאיים לתיכנון כדי להבטיח מחיר מינימום ואספקה סדירה של תוצרת לאורך כל השנה, ולסייע לייצוא החקלאי להתחרות בשוק המשותף באמצעות תמריצים דומים הניתנים לחקלאי הקהיליה האירופית ובארצות הברית.

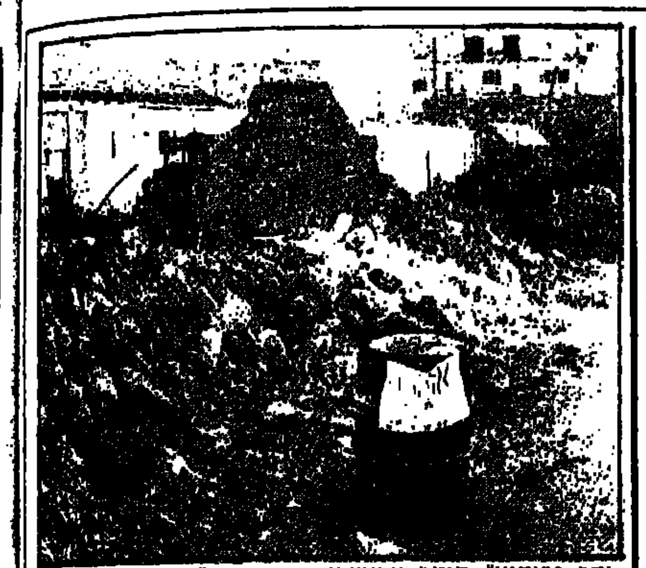

"יקב פרידמן", היקב הראשון שהוקם בפ"ת נהרס אתמול ע"י דחפורים. היקב הראשון בפ"ת הוא בין היקבים הראשונים בארץ ונהרס על פי צו בית המשפט. הסיבה להוצאה - המבנה עלול להתמוטט, והוא בבחינת מפגע (תצלום: אורון המאירי, י.פ.א)

נהלים חדשים בצה"ל למניעת פגיעה באתרים ארכיאולוגיים

לפני כשבועיים התקיימה פגישה בין הרמטכ"ל לבין מנהל אגף העתיקות במשרד החינוך והתרבות, אברהם איתן, בנושא שמירת אתרים היסטוריים וארכיאולוגים על־ידי יחידות צה"ל המתאמנות. בפגישה השתתפו מטעם צה"ל גם מפקד המפח"ש, אלוף אמיר דרורי, ראש מה"ד, אלוף יוסי פלד וראש אג"ת אלוף אביהו בן־נון. הפגישה נערכה בעקבות מספר אירועים שאירעו בנושא.

הרמטכ"ל קבע, כי ראש מה"ד יהיה אחראי ברמת המטכ"ל לקבוע נהלים ברורים ומחייבים בתוך צה"ל. נקבע כי ימונו קצינים מיוחדים בפיקודים המרחביים ובזרועות צה"ל שיהיו אחראים על הנושא בגיזרתם. סוכם כי במפות האימונים של צה"ל יסומנו כל האתרים הארכיאולוגים ברחבי הארץ. כן תקויים הסברה על חשיבות הנושא בקורסים השונים של צה"ל.

מפעלי התרופות מקפיאים ההספקה למשרד הבריאות

המפעלים הפסיקו לספק תרופות בשל חוב של מיליארדי שקלים

במברק שיצא אתמול ל־מנכ"ל משרד הבריאות פרופ' דן מיכאלי, מתריעות התעשיות הפרמצבטיות בארץ על הבעיה המתמשכת של סיגור בתשלומי־ים מצד משרד הבריאות למ־פעלים. מפעלי התרופות הפסיקו כבר בחודש ספטמבר את ההס־פקה הסדירה של תרופות לשרו־תי ההספקה של משרד הברי־אות עקב חוב מצטבר של מיליארדי שקלים למפעלים.

במברק נאמר, כי "כל ההבטחות להסדרת ענייני ההספקה והתשלומים לא קויימו עד היום ומצב מחיר זה של חוסר אכפתיות עומד בסתירה למברקים שנתקבלו במפעלים בשבוע שעבר מאת שרותי ההספקה הדורשים ביצוע ההספקות על בסיס ההזמנות הקיימות".

ראשי התעשיות הפרמצבטיות דורשים לאלתר פגישה עם מנכ"ל משרד הבריאות להסדרת הנושאים שעל הפרק.

מצבם של יצרני התרופות מחמיר עוד יותר, עקב חוב של קופת החולים הכללית למפעלים בסך של 6 מיליון דולר. חוב זה מונע מן המפעלים להזמין חמרי גלם להמשך הייצור.

התעשיה הפרמצבטית מתריעה על כך שמלאי התרופות במשרד הבריאות יאזל בתוך תקופה קצרה ביותר.

המים בהוד־השרון — מסוכנים לשתייה

"זיהום כימי ובקטריולוגי שלא בהתאם להוראות החוק, ליקויים חמורים ביותר בתברואת המים המסופקים לצריכה ביתית ותעשייתית וסיכון ממשי לבריאות הציבור, במיוחד לאוכלוסיית התינוקות". אלה ממצאיו של סקר שערך משרד הבריאות בנושא המים במושבה הוד־השרון.

הסקר מתבסס על נתונים שנאספו מתוצאות בדיקות בקטריולוגיות וכימיות שנעשו במעבדה ורוכזו במערכת הבקרה והמעקב בלשכת הבריאות המחוזית במחוז המרכז.

בעקבות הסקר פנה מהנדס התברואה המחוזי, מרדכי פליישר, לראש המועצה המקומית הוד השרון, אליהו שמעוני, בתביעה לטפל בדבר ברחיפות ולשנות את המצב הקיים.

מחדלי המועצה

"אנו רואים את המועצה המקומית הוד השרון כנושאת באחריות ישירה למצב שנוצר ולסיכון הבריאותי הקיים. מצער ביותר שלמרות התראותינו לא עלה בידינו להגביר את מודעות המועצה לנושא חיוני זה. חלק מן הליקויים הם תוצאה של תחזוקה פיסית לקויה של בארות ומיכלי מים. מפעל המים המתוחזק ע"י הרשות המקומית נמצא במצב הגרוע מכולם. על המועצה לראות להפרדה מוחלטת בין אספקת מים למטרות ביתיות לבין הרשת לחקלאות. מתוך 21 בארות שנבדקו, 6 נמצאו מזוהמות מבחינה בקטריולוגית.

פועלי "סולל בונה" בצפון נזקקים להבטחת־הכנסה

"רבים משתכרים כ־300 אלף שקל, ואולי אף פחות"

חצור הגלילית. — 350 פועלים של "סולל בונה" בצפת, חצור וקריית שמונה זכאים לתשלומי הבטחת הכנסה — מתברר מסקר שערכה אגודת פועלי הבנין בצפון.

עורך הסקר, יעקב טיילר, מסר לכתב עתי"ם בצפון כי משכורתו הממוצעת של עובד סולל בונה, ללא קשר למספר הנפשות בביתו, אינה עולה על 400 אלף שקל, ורבים מהעובדים משתכרים 300 אלף שקל ואולי אף פחות.

מזכיר האגודה ביקש מהנהלת "סולל בונה" לאפשר לפועלים לגשת בזמן העבודה למשרדי הביטוח הלאומי במקומות מגוריהם כדי למלא בקשות להשלמת הכנסה.

טיילר גם ביקש מהביטוח הלאומי לזרז את הטיפול בבקשות פועלי הבנין, שכן רבים מהם נזקקים לגמור את החודש ואחרים הגיעו עד פת לחם.

● בשיתוף עם ארגון חברי ההגנה הכין אגף הנוער במשרד החינוך חומר עזר ותוכנית השתלמות לרכזי חינוך חברתי ולמדריכי של"ח (שדה, לאום, חברה) על מורשת ההגנה. ארגון חברי ההגנה יעניק פרסים לתלמידים שיכתבו עבודות גמר על מורשת הארגון.

● השר נבון יבקש מכל מוסדות החינוך להקדיש שעת מחנך לנושא הזקנים בישראל. במרכז מבצע הסברה יעמוד טלטרום מיוחד, שישודר בטלוויזיה בחנוכה. בשידור יופיעו אמנים ומטרתו תהיה לגייס כספים למטרות שהמדינה אינה ממנת.

משלחת רופאים מהרצועה נפגשה עם הנשיא

ארבעים רופאים בכירים מרצועת עזה נפגשו ביום ב' עם נשיא המדינה חיים הרצוג במשכן הנשיא בירושלים, במסגרת השתלמות רפואית, שעוברים הרופאים בבתי־החולים בירושלים בשיתוף עם משרד הבריאות.

מנהל שירותי הבריאות ברצועת עזה, ד"ר חיירי אבו רמאדאן, סקר בפני הנשיא את התפתחות שירותי הבריאות ברצועה. הוא סיפר כי בתי־החולים בישראל מאשפזים מדי שנה כאלף חולים מן הרצועה.

בדברי תשובתו ציין הנשיא, כי הרפואה משותפת לכל בני האדם ואינה מבדילה בין עמים וגבולות. לדבריו, המיפגש בין הרופאים מהווה חוליה מקשרת נוספת בין העמים מעבר לבעיות השוטפות.

המשלחת מונה 37 רופאים בכירים וביום ג' הם יהיו אורחי המרכז הרפואי "הדסה" בירושלים. (עתי"ם)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 18.11.85

	היחידה	בנקנוטים: קניה	בנקנוטים: מכירה	העברות והמחאות: קניה	העברות והמחאות: מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקאי	1	1444.26	1509.25	1468.339	1486.66	1478.2
לירה שטרלינג	1	2051.23	2148.70	2087.978	2114.03	2103.5
מרק גרמני	1	550.36	576.51	560.2211	567.211	563.66
פרנק צרפתי	1	178.34	189.20	183.8527	186.146	184.94
גילדן הולנדי	1	489.31	512.57	498.0799	504.294	500.76
פרנק שוויצרי	1	672.18	704.12	684.2216	692.758	688.01
כתר שבדי	1	183.52	192.24	186.8116	189.142	187.86
כתר נורווגי	1	183.26	191.96	186.5387	188.866	187.82
כתר דני	1	152.32	159.56	155.0517	156.986	155.89
מרק פיני	1	256.47	268.65	261.0613	264.318	262.79
דולר קנדי	1	1046.27	1095.99	1065.017	1078.30	1073.1
דולר אוסטרלי	1	972.65	1024.77	987.4583	999.779	994.16
ראנד דר' אפריקני	1	477.45	549.32	542.5514	549.321	546.19
פרנק בלגי	10	269.10	285.87	277.5688	281.032	279.08
שילינג אוסטרי	10	782.90	820.10	796.9277	806.871	801.74
לירה איטלקית	1,000	813.21	864.61	829.8031	840.156	834.65
ין יפני	1,000	707.11	740.71	719.7736	728.754	724.15

גשם פתאומי שירד על כביש ירושלים־חברון גרם להתהפכות משאית של צה"ל, שהידרדרה לתהום שעומקה 30 מטר. 2 הנהגים ניצלו בנס. (תצלום: יוני סולינגר — ישראל סאן)

טלקס

● "ירידה" במספר ההרוגים בתאונות דרכים

בעשרת החודשים הראשונים של השנה נרשמו 10557 תאונות דרכים בהן היו 15.603 נפגעים מהם 314 הרוגים לעומת 347 הרוגים מבין 16046 נפגעים בתקופה המקבילה אשתקד כך מסר דובלר הלישכה המרכזית לסטטיסטיקה. בשטחים נרשמו בעשרת החודשים הראשונים 100 תאונות עם 160 נפגעים מתוכם 8 הרוגים בהשוואה ל־17 הרוגים אשתקד.

בחודש אוקטובר השנה היו למעלה מ־1200 תאונות עם 1766 נפגעים ובתוכם 38 הרוגים וכ־300 פצועים קשה. **יוסף שמי**

● "נמל פחם באילת חיוני לפיתוח העיר"

השיקול הלאומי מחייב הובלת פחם מאילת. כאשר תוכנית נמל תפוצות פנימי לישראל ולירדן יכולה להיעשות במימון בינלאומי - אמר סגן שר החקלאות בפגישה בבאר־שבע.

בין היתרונות של התוכנית בה יש זיקת גומלין בין פתיחת קו רכבת לאילת ובין הקמת נמל פחם בה את היתרונות הבאים: פתיחת קו רכבת לאילת; הובלת פחם; מוספטים ואשלגן; תחיאת הערבה; תחבורה זולה לנוסעים לאילת; קו מטענים זול כגשר יבשתי; מחיר פחם לא יותר גבוה; החזרת חלק החוף של הנמל לעם־ישראל. נמל של שלום עם ירדן ומימון בינלאומי על בסיס זה.

גלילי

5 מיליוני עופות עלולים למות; "המשביר" הפסיק לספק גרעינים

מאת יהודה צור, כתב "על המשמר"

המשביר המרכזי הפסיק לספק לפני מספר ימים גרעינים למכוני תערובת של 50 מושבי הגליל בשל חוב 2.5 מיליון דולר. הדבר מעמיד בסכנה ממשית את המשך קיומו של ענף הלול במושבים. מסר אתמול לכתבנו יו"ר ארגון מושבי הגליל רחמים יקותי.

יקותי מסר עוד שהחל מהיום בשעות הערב לא יוכלו חקלאי הגליל להאכיל 5 מיליוני עופות בלולים, וקיימת סכנה ממשית שהעופות ימותו תוך מספר ימים.

לדבריו, לאחר שהופסקה אספקת הגרעינים התרוקן לגמרי מלאי התערובת במכונים ובלולים ואם לא ימצא פתרון בתוך 24 השעות הקרובות להזרמת גרעינים למושבי הגליל, ימותו העופות וייגרמו נזק של מיליוני דולרים נוספים.

תקציבי הצלה

מושבי הגליל תובעים להעביר אליהם כיד תקציבי הצלה, כפי שהובטח להם בישיבת הממשלה שהחליטה על הזרמת 90 מיליון דולר למושבים. על מושבי הגליל רובץ חוב של למעלה מ־20 מיליוני דולרים.

קאדי שהשיא נערה בת 15 הודח ונשלח ל־6 חודשי מאסר

מאת יהון זליג, כתב "על המשמר" בחיפה

מופתי הוואקף של מוסגד איסתיקלאל בחיפה והאימאם של גוש־חלב עאדל זיידאן, הורשע השבוע בבית משפט השלום בחיפה בזיוף מסמכים וסיוע לעריכת נישואים אסורים. שופטת בית משפט השלום מיכאלה שידלובסקי גזרה על זיידאן מאסר על תנאי של שישה חודשים וקנס כספי בסך מיליון שקל.

מכתב האישום עולה, כי בחודש יוני 1982 ערך זיידאן טכס נישואין בכפר אבו־סנאן כשהכלה היתה בת חמש עשרה וחצי. זיידאן החתים את אמה של הכלה על כתב הנישואין, ומן מספר עדים נוספים, בתמורה לשירותיו זה קיבל הנאשם שכר של 8000 שקל. לאחר עריכת ההסכם ביקשו הורי החתן והכלה מזיידאן לשמור על חוזה הנישואין עד שתגיע הכלה לגיל 17, כדי לערוך אז חתונה רשמית עפ"י החוק. ואולם "נישואיהם" של בני הזוג עלו על שירטון והשניים החליטו להתגרש. משפט הגירושין התקיים בפני הקאדי, שייך מוחמד תרבישי, מבית הדין השרעי. הנאשם הוזמן להעיד בבית הדין השרעי, ואולם הוא לא הגיע לעדות אלא שלח לבית הדין מכתב עדות שאליו צירף את חוזה הנישואין המקורי.

זמן קצר לאחר מכן התבקש זיידאן לשלוח העתק של החוזה המקורי למשרד הדתות. זיידאן לקח את החוזה המקורי, צילם אותו והוסיף בכתב יד פיסקה אחת שבה נאמר "אני ערכתי את ההסכם" ואשר הופיעה מעל שמו של אחד העדים אחמד ג'נבור. לאחר מכן צילם זיידאן פעם נוספת את ההסכם ה"משופץ" ושלח אותו למשרד הדתות. התובעת אמירה רינגר ציינה בפני בית המשפט, כי הנאשם עשה מעשים אלו בדי לחלץ את עצמו מהחשד שביצע טקס נישואין אסורים, מה עוד שידע כי אחמד ג'נבור נפטר במהלך הזמן ולא יכול היה להתכחש לחתימתו על הפיסקה הנוספת.

בנמקה את גזר הדין ציינה השופטת מיכאלה שידלובסקי, כי אומנם המעשה הוא חמור ומחייב ענישה מרתיעה כפי שביקשה התביעה ואולם מאחר והנאשם נענש כבר בכך שמינויו על ידי נשיא המדינה לקאדי בוטל בשל הפרשה ובשל ירידת מעמדו בעדת השרעיות, הסתפקה בהטלת מאסר על תנאי וקנס כספי בלבד.

הטור השבועי

להתנגד לתכנויותיו התרסניות של נסים ברוך – מנכ"ל הביטוח הלאומי –

בעקבות הפרסומים בכלי התקשורת על תכניותיו של מנכ"ל הביטוח הלאומי נסים ברוך שיש בהן כדי להצר צעדי ההסתדרות הכללית של מבוטחי קרנות הפנסיה שלח יו"ר הסתדרות הגימלאים הח' אוריאל אברהמוביץ מכתב דחוף למזכ"ל ההסתדרות ובו ביקש תגובתו ותגובת ההסתדרות להצעות הנ"ל הכוללות העברת גביית מס האחיד לביטוח הלאומי לבטל פטורים והנחות במס הכנסה לגימלאים הקטנת התשלומים שיש בהם לערער את יסודות ההסתדרות · הצעות אלו מחייבות תגובה מיידית של צבור העובדים המאורגן.

גימלאי הוועד הפועל –

טיולים – ועד גימלאי הוועד הפועל מארגן כל כמה חודשים טיולים מודרכים לחבריו. הטיולים מכוונים להכרת חבלי ארץ שונים. שלשום התקיים טיול רב משתתפים לגליל המערבי שהתחיל בשמורת הטבע במעגן מיכאל עבר לראש הנקרה הסתיים בחפר הורדים באיזור תפן. משתתפי הטיול הביעו שביעות רצונם מהארגון והטיפול בנסיעה ובסיורים.

יום עיון – לגימלאי הוועד הפועל מתוכנן לחודש דצמבר בבי"ס לפעילי ההסתדרות בהשתתפות מזכ"ל ההסתדרות. פרטים מדויקים יפורסמו בהקדם.

מחוז חיפה –

גימלאי נשר – מפגש חגיגי של עשרות גימלאים בני 80 ומעלה התקיים ב־11 בנובמבר ש.ז. בבית המהנדס. היו שם ותיקי הפועלים במפעל נשר מבוני המפעל ומעובדי המחוז של צבור הפועלים בחיפה. דברי ברכה השמיעו מנהל בית"ח נשר מר פאר, מנהל כח אדם מר רפפורט יו"ר מחוז הגימלאים הח' יוסף בלוסטיין ויו"ר ועד העובדים חיים קרצווי. לאחר הברכות התקיימה שירה בציבור בניצוחה של הזמרת ציפי לאור, דברי סיכום מלאי התרגשות וזכרונות השמיע מנכ"ל נשר לשעבר דב גבעון. הנהלת המפעל חילקה שי לכל המשתתפים שהגיעו לגבורות · את המסיבה הנחה הח' ישעיהו פלג.

עפולה –

פעולות הסניף – למרות הקשיים הכספיים הרחיב הסניף את פעולותיו בשטח התרבות והחברה והגדיל מספר חבריו. המועדון פעיל כל ימות השנה ורבים המבקרים בו בקביעות. הסניף ארגן הרצאות מסיבות טיולים והפעיל חוגי לימוד שונים כגון: תנ"ך, מלאכת יד, שירה, התעמלות. כמו כן פעלה ועדה מיוחדת לטפול אישי בקור חולים, דאגה לסידורי בטיחות וכו'.

בארגון ותיקות נעמ"ת –

הוועדה לטפול בחברות ותיקות בנעמ"ת סיכמה תכנית פעולה לשנה הקרובה. יום עיון – לחברות הוותיקות יתקיים ב־25 בנובמבר ש.ז. ברחובות (כולל האיזור). לחודש דצמבר נקבע יום עיון לאיזור הצפון ולאחר מכן באיזור הדרום. בחודש ינואר 1986 תתכנס המועצה הארצית של הארגון. החברות נקראות לפעול במסגרת הארגון ובשיתוף פעולה מלא עם מוסדות הסתדרות הגימלאים.

לחיה סלמקי · ברכות לחברתנו הוותיקה והפעילה חיה סלמקי בהגיעה לגיל 80 מיטב הברכות והאיחולים לאריכות ימים ולבריאות טובה.

בארגון גימלאי "נתיב" –

ארגון הגימלאים של "נתיב" במחוז הדרום (מוצאי סרב וכוה) מונה קרוב ל־400 חברים ומקיים פעולות ארגוניות וחברתיות. בשטחים שונים כמו: עזרה לטפול אישי ורווחה הכוללת תמיכה חומרית לנזקקים ויעוץ עזרה החופה סדרי בטיחות ואזעקה. כן מטפל הארגון בגיוס מתנדבים לפעולות שונות לטובת הציבור. ועדת התרבות מארגנת טיולים וסיורים. בשנה הבאה יפתח מועדון לגימלאים שלנו ברחוב דיזינגוף 215 בתל־אביב. המועדון החדש יאפשר הרחבת הפעולות והידוק הקשרים בין החברים.

מועדה לבטיחות ובטחון לקשישים –

הועדה לטופל בנושא חשוב זה בראשו של הח' בצלאל בליי ובעזרת חברים נוספים החלה בפעולותה: בזמן הקרוב תופיע דפדפת הסברה לקשישים על כללי ההתנהגות בבית וברחוב. תוכן הדפדפת נקבע בתאום עם גורמי בטחון מוסמכים ובעזרתה האדיבה של הנהלת בנק הפועלים. מרכז הועדה יענה לבירורים בכל יום שני בשעות 10.00-9.00 לפנה"צ במשרדי מרכז הסתדרות הגימלאים רח' ארלוזורוב 93 ת"א טלפון 03)263211).

פתח־תקוה –

ישיבת מזכירות הסניף לדיון בבעיות ארגון והרחבת הפעילות התקיימה ב־14 בנובמבר ש.ז. הח' אהרן כצנלסון פתח הדיון. הח' יחזקאל נדעוני סקר את בעיות הארגון במרכז בסניפים ובמחוזות. התקיים דיון בהשתתפות הח' פרידמן, זילבר, טנה ואחרים. הוחלט להרחיב הפעולות הארגוניות בקרב ציבור הגימלאים במקום, בארגונים ובמוסדות המטפלים בקשישים ובגימלאים.

אשקלון –

גימלאים ותקציביים – מכל הסוגים התכנסו לאסיפה כללית במועצת פועלי אשקלון. השתתפו קרוב ל־300 חברים. פתח הדיון הח' צדיק דורון. הח' לאה גיחון (מרכז) סקרה בעיות הגימלאים בכלל והתקציביים בפרט והח' שלמה דיאון עמד על דרכי הטיפול בעניני הגימלאים. סיכם את הדיון הח' אבנהרד רקח.

גימלאי חברת החשמל –

במפגש השבועי האחרון של גימלאי חברת החשמל בתל־אביב הופיע הח' יוסף בלוסטין, אשר סקר את בעיות הגימלאים ובמיוחד מצוקת הטפול הסיעודי והחולה בזקנה. הנחה את המפגש הח' שלמה מסלר.

נאשם בעבירות־מס: רואה החשבון אשם

מאת ניצה ריימון, כתבת "על המשמר"

בית משפט השלום בכפר־סבא הטיל 3 חודשי מאסר בפועל ומיליון שקל קנס על ציון טווילי בעל חנות למוצרי חשמל בכפר־סבא שהורשע על־פי הודאתו במגוון של עבירות מס חמורות.

בגזר־דינו ציין השופט כי בהקפדה והחמרה עם עברייני מס יש לראות חובה המתבקשת להבראת המשק. טווילי ניסה גם להטיל חלק מהאשם ברואה־החשבון שלו אך השופט לא קיבל זאת, ואמר שבדרך שבה ניהל טווילי את עסקיו שום רואה־חשבון לא היה מסוגל להגיש דו"ח נכון, אמיתי ובמועד. עוד אמר השופט כי אין להעלות על הדעת שבעבירות כלכליות, מי שזוכה להעשיר את עצמו על חשבון הכלל, לא יוטל עליו עונש שיגרום לו לחסרון כיס. כאמור, גזר השופט על טווילי 3 חודשי מאסר בפועל ומיליון שקלים קנס.

משטרת ת"א מחפשת בעלי עורות גנובים

מאת אבי בניהו, כתב "על המשמר"

משטרת מחוז ת"א מנסה לאתר למי שייכים עורות רבים שנמצאו אצל גנבים. המשטרה פתרה באחרונה את תעלומת הפריצה לארבעה מפעלים עם מעצרו של תושב נתניה בן 35 על־ידי חוקרי מרחב דן.

לפני שלושה חודשים נפרץ מפעל לייצור חגורות בבני־ברק ונגנבו ממנו דברי אופנה וחגורות בשווי של 20 אלף דולר. בהמשך נפרצו עוד שלושה מפעלים לחגורות בתל־אביב ומהם נגנבה סחורה בשווי של 100 אלף דולר. זמן קצר לאחר מכן החלו להופיע בשווקים חגורות העשויות מהעור שנגנב והמשטרה החלה בחקירה. אתמול בערך חיפוש בחנות ברח' אלנבי בת"א שבעליה תושב רעננה בן 23 נעצר לאחר שנתפשו בחנותו חגורות חשודות כגנובות.

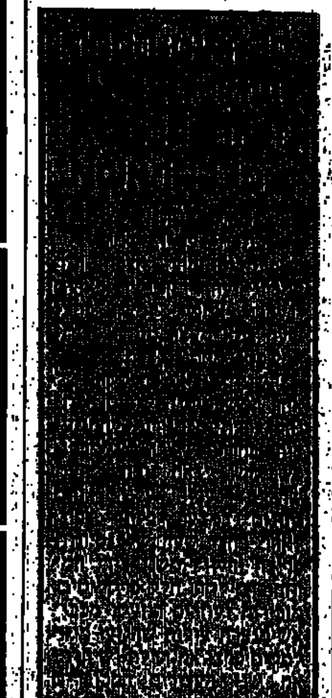

הועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים

הודעה על פי סעיף 149 ו־151 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה — 1965

גוש 6160 חלקה 571 רח' ארלוזורוב 3 גבעתיים, תיק בניה מס' 1267.

ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה המקומית לתכנון ולבניה בקשה להקמת בית מגורים בן 3 קומות מעל קומת עמודים מפולשת עם הקלה של 6% לצורך שיפור המגורים סה"כ 132%.

לכל מי שיש התנגדות מאיזו סיבה שהיא לבקשה הנ"ל, יואיל להגישה לועדה תוך המועד של 15 יום החל מיום הפרסום של הודעה הזו, באם לא תתקבל כל התנגדות בתקופה הנ"ל, תובא הבקשה לאישורה של הועדה.

יצחק יהון, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה גבעתיים
תאריך: נובמבר 1985

בפלילים

"מצבור עצום" של סכו"ם נתגלה אצל פועל בקיבוץ

מאת שלי יחימוביץ', כתבת "על המשמר"

874.259 שקלים — זה היה שוויים של כפות, מזלגות וסכינים שנגנבו מקיבוץ מגן.

עובדי חדר־האוכל בקיבוץ הבחינו, כי משך תקופה קצרה נעלמו כמויות גדולות של סכו"ם בחדר־האוכל. הם חשדו בחמר אבו־אלעטא מעזה שהועסק במקום כעובד מחלקת הבנייה של הקיבוץ הארצי.

בחיפוש פתע שערכו במחסן הבנייה והצביעה גילו מצבור עצום של מלחיות, מפיות, סכינים וסכו"ם. האיש נלקח למשטרת אופקים, ואתמול שוחרר בבית־המשפט בערבות עצמית לאחר שהודה בביצוע הגניבות.

שיכנעו צעירה שאיימה להתאבד, לרדת מהגג

מאת אבי בניהו, כתב "על המשמר"

לילי שרעבי, צעירה בת 23 מיפו, איימה אתמול לשים קץ לחייה. שרעבי עלתה על גג בניין בן תשע קומות ברח' אבן גבירול פינת כיכר־מלכי־ישראל ואיימה לשים קץ לחייה אם לא ינתן לה סיוע מהעיריה השוכנת מול הבניין.

עוברים ושבים הזעיקו את אנשי המשטרה. מפקד מרחב הירקון ניצ"מ ביבי ומפקח חיים טווינגה הצליחו לעלות לגג, שוחחו עם הצעירה שהיא נשואה ואם לתינוקת והצליחו לשכנע אותה לרדת מהגג.

נסתבר כי הצעירה הינה דמות מוכרת בעיריה ודורשת סיוע כבר זמן רב.

3 שנות מאסר למלצר שפיתה ואנס קטינה

מאת שלי יחימוביץ', כתבת "על המשמר"

שלוש שנות מאסר בפועל נגזרו אתמול בבית־המשפט המחוזי בבאר־שבע על בנימין שרהרשר, ממושב ניר־משה. הצעיר, בן 25, הורשע באונס קטינה בת 17.

בדצמבר 84 בעת שעבד כמלצר במלון "גלי זוהר" ליד ים המלח, הכיר בנימין שרהשר צעירה שהתארחה במלון. הוא בילה אתה בדיסקוטק והזמין אותה לבוא למחרת לחדרו. לאחר שביקשה ממנו לכתוב עבורה מכתב באנגלית, כשבאה לחדרו אנס אותה באיומי אולר.

לתלמה והילדים, למשפחה ולקיבוץ עמיר
המומים וכואבים אתכם על
עמום
כי איננו
פאריס — משפחת רודולף

למשפחת שליין ולבית להבות־הבשן
אתכם באבלכם הכבד במות
יהודה
קיבוץ מגידו

לקיבוץ להבות־הבשן ולמשפחה
משתתפים בצערכם הכבד במות
יהודה שליין
קרן השומר הצעיר

לחוה רוגע ולמשפחה ולקיבוץ עין־דור
משתתפים באבלכם במותו של
בנימין דומיניץ
קיבוץ גזית

לידידתנו ליה
איתך באבלך במות בעלך
דוד הירש
חברים בקיבוץ גלאון

ללייבוש והמשפחה
משתתפים בצערכם
קיבוץ ניר־דוד (תל־עמל)